

Årsberättelse 2019

Programnämnd samhällsbyggnad inklusive Egen verksamhet

Beslutad av Programnämnd samhällsbyggnad, den 5 mars 2020, § 36

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Programrådets färdriktning och prioriterade utvecklingsområden	4
2.1 Minskade klyftor i en hållbart växande kommun	4
2.2 Bostäder för alla	5
2.3 Fungerande infrastruktur och investeringsprocess	6
2.4 Dialog och samverkan med medborgarna och civila samhället.....	7
2.5 Smart och trygg stad med digitala lösningar.....	8
2.6 Effektiv planering för tillväxt och utveckling	9
2.7 Lokalförsörjning och upphandling	10
2.8 Kompetensförsörjning.....	11
3. Programrådets resurser.....	13
3.1 Ekonomi.....	13
3.2 Driftnämndernas ekonomiska resultat	17
3.3 Investeringar	22
4. Analysunderlag	26
4.1 Resultat – Ekonomi.....	26
5. Uppföljning av direktiv till driftnämnderna	28
5.1. Samlad analys - avvikelserapportering.....	29
6. Programråd samhällsbyggnad, egen verksamhet	1
6.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat	1
6.2 Framåtblick.....	2
6.3 Sammanfattande iakttagelser.....	4
6.4 Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål.....	9
6.5 Analysunderlag – ekonomi.....	33
6.6 Investeringar	40
6.7 Övriga åtaganden, Programråd samhällsbyggnad egen verksamhet	49
6.8 Fem år i sammandrag Programråd samhällsbyggnad egen verksamhet och Byggnadsnämnden.....	52
6.9 Indikatorlista Programråd samhällsbyggnad egen verksamhet och Byggnadsnämnden.....	53
7. Bilagor.....	55
7.1 Uppdragslista Programråd samhällsbyggnad egen verksamhet.....	55
7.2 Begäran om överföring av investeringsanslag från 2019, Egen verksamhet	60
7.3 Sammanställning begäran om överfört resultat 2019.....	62
7.4 Effektiviseringsåtgärder Kultur- och fritidsnämnden	63
7.5 Exploateringsverksamhetens resultat 2019	64

1. Förslag till beslut

Programnämnd samhällsbyggnad, inklusive egen verksamhet, summerar året 2019 med en hög måluppfyllelse avseende politiska uppdrag och bidrar i mycket hög grad till målområden hållbar tillväxt, människors egenmakt, barns och ungas behov och trygg välfärd.

Utifrån ett ekonomiskt läge finns det större utmaningar för att kunna uppnå en ekonomi i balans. Underskott uppvisas inom bland annat Tekniska nämnden och Programnämnd samhällsbyggnad. Primärt rör dessa underskott vinterväghållning, park och färdtjänst. Ett programgemensamt arbete pågår för att säkra en god investeringsprocess avseende planering, genomförande och driftkostnader.

Under årsberättelsens framtagande har ytterligare behov av reduceringar av investeringsbudget för 2019 (inklusive överförda medel från tidigare år) identifierats. Reduceringsbehovet berör investeringsområdena trafik och miljö, park och gata, och gäller utöver det som föreslagits i och med begäran av överförda investeringsmedel i Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets och Tekniska nämndens årsberättelser. Förslagen på ytterligare reduceringar kommer hanteras i samband med beslut om investeringsprogram 2021 inklusive revidering av investeringsprogram 2020 under våren.

Förslag till beslut

1. Programnämnd samhällsbyggnad fastställer årsberättelse 2019, inklusive årsberättelse för egen verksamhet.
2. Årsberättelsen överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.
3. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet anholder om att av 2019 års investeringsbudget (inkl. överförda medel från 2018 och tidigare) för trafik- och miljöinvesteringar överföra 117 213 tkr till 2020 samt att 20 940 tkr flyttas fram till 2023 och 2024.
4. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet anholder om att av 2019 års investeringsbudget (inkl. överförda medel från 2018 och tidigare) för fastighetsinvesteringar överföra 132 599 tkr till 2020.
5. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet anholder om att av 2019 års investeringsbudget (inkl. överförda medel från 2018 och tidigare) för inventarieinvesteringar överföra 1 352 tkr till 2020.
6. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet anholder om att överföra 20 % av 2019 års positiva budgetavvikelse inom Stadsbyggnad motsvarande 1 257 tkr.
7. Uppdra åt Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet och Tekniska nämnden att inför beslut om investeringsprogram 2021 inkl. revidering av investeringsprogram 2020 ta fram förslag på ytterligare reducering av beslutade investeringsmedel för 2019 (inklusive överförda medel från 2018 och tidigare).

2. Programområdets färdriktning och prioriterade utvecklingsområden

Grunden för nämndernas styrning är Övergripande strategier och budget. Kommunstyrelsens plan anger också förväntningar på nämnderna. I programplanen tydliggjordes en färdriktning och de utvecklingsområden som sågs som mest prioriterade för 2019 (men även en längre tidshorisont).

I det här kapitlet redogörs för dessa utvecklingsområden, hur långt arbetet kommit hittills, vad som behöver utvecklas framåt och vad som planeras. I de fall önskvärd utveckling inte uppnås anges varför och vad som behöver göras för att komma vidare.

2.1 Minskade klyftor i en hållbart växande kommun

Programnämnd samhällsbyggnad har stor påverkan på människors liv, genom att utveckla, bygga och säkra förutsättningar och kapacitet för det hållbara Örebro. Detta görs genom att bidra till att skapa förutsättningar för ett gott liv med god livskvalitet avseende tillgång till bostäder, integrerade stadsdelar, fritidsmöjligheter – sett till både grönområden liksom fritidsgårdar och mötesplatser, samt fungerande infrastruktur och strukturskapande samhällsfunktioner.

Inom programområdet bidrar verksamheter till att bland annat skapa organiserade fritidsaktiviteter. För barn och ungdomar har det bland annat erbjudits gratis fritidsaktiviteter under loven. Att delta i organiserade fritidsaktiviteter är en skyddsfaktor för individen, det skapar möten över köns-, etnicitets- och generationsgränser. Det finns god samverkan med civilsamhället och andra aktörer. Organiserade fritidsaktiviteter bidrar till integration, utveckling på individ- och samhällsnivå, ökad hälsa, och att minska klyftorna i samhället vilket sammantaget innebär en investering som ger en samhällsekonomisk vinst.

Under 2019 har flera positiva insatser genomförts. Open Art har genomförts vilket bidrar till att ge fler möjlighet att ta del av konst i olika miljöer. Fritidsnämnden har bland annat bidragit med stöd till Fritidsbanken vars uppdrag är att låna ut fritidsutrustning kostnadsfritt. Nämnden har även tillhandahållit stöd till Örebroandan vilket har erbjudit spontanidrott i fyra prioriterade stadsdelar. En önskad utveckling är utökad samverkan mellan Fritidsnämnden, Kulturnämnden och Partnerskap Örebro samt andra intressenter och barn och unga. Det kan stärka utvecklingen av tillgängliga och hälsofrämjande mötesplatser, kultur- och fritidscentra. Det skulle möjliggöra för att, utifrån en helhetssyn, erbjuda efterfrågad verksamhet i närområden.

Fritidsnämnden uppmärksammar att det finns en diskrepans mellan nämndens uppdrag utifrån reglementet och det arbete som verksamheten utför gällande idrotten. Idag har nämnden prioriteringen på breddidrott men att en stor del av budgeten går till elitidrott. Detta får konsekvenser för möjligheterna till att erbjuda aktiviteter för flera och därmed bidra till målet om minskade klyftor och minskade ojämlika livsvillkor. Nämnden önskar se ett förtydligande av nämndreglemente alternativt att annan part identifieras för att ta över ansvaret för stöd till elitidrotten.

Under året genomfördes flera investeringar i natur- och grönområden runt om i Örebro för att bidra till meningsfull fritid, minskade ojämlika livsvillkor och ökade förutsättningar till rörlighet inom Örebro. Som exempel är det värt att peka ut omvandlingen av Vivallakullen, VOX-parken och Varbergaskogen. Flera pågående planuppdrag föreslår större ytor för

parkändamål. Detta kan möjliggöra för spontanidrott, rekreation och mötesplatser. Tekniska nämnden har arbetat med projektet Förlängda skolgårdar vilket har inneburit att parkmiljöer i anslutning till skolor har byggts om. Ombyggnationen har planerats i ett kreativt samarbete med skolelever och konstnärer. Projektet har skett med bidrag från Statens konstråd.

Kulturnämnden har 2019 genomfört insatser som underlättar möten mellan människor. Medel har nyttjats för att finansiera ändamålsenliga lokaler i Folkets hus i Vivalla samt Tegelhuset i Odensbacken för att skapa möjligheter till bättre mötesplatser för föreningar som är verksamma i närområdet. De har även bidragit till skateboardsverksamhet och bidragit till bättre mötesplatser för ungdomar.

Möjlighet till egen försörjning minskar socioekonomiska ojämlikheter. Under kommande tid förväntas flera större planer skapa förutsättningar för verksamheter med kontorsarbetsplatser. Bland annat pågår arbete med flera detaljplaner i centrala lägen som kan medföra flera tusen kvadratmeter kontorsarbetsplatser. Vidare så finns det etablerade arbetssätt inom programområdet som erbjuder praktiktjänster, feriearbete och andra former av tjänster som stärker människors möjligheter till sysselsättning. Flera av dessa insatser görs i samarbete med olika aktörer, till exempel Örebro kommuns arbetsmarknadsenhet, högskolor och ABF.

I arbetet med att minska de socioekonomiska klyftorna och bidra till jämlika förutsättningar är det värt att nämna investeringar som exempel på verktyg. Under 2019 påbörjades ett arbete för att utveckla investeringsprocessen utifrån flera perspektiv. Framöver planeras det för att involvera ett jämställdhetsperspektiv i investeringsprocessen.

2.2 Bostäder för alla

Vid år 2040 beräknas invånarantalet uppnå 200 000-220 000 invånare. När Örebro växer behövs fler bostäder, men för att människor ska trivas i staden och vilja flytta hit är det viktigt att det planeras för både boende, arbetsplatser och övriga samhällsfunktioner, som tillgodoser olika önskemål. Under mandatperioden ska det byggas 4 000 nya bostäder för att kunna möta behovet de närmaste åren.

Det har byggts väldigt mycket under åren 2014-2017. Sedan 2018 har en viss avmattning av bostadsbyggandet skett. Detta anses dock vara en normalisering av byggtakten då de tidigare åren ansågs som extraordinära. Denna normalisering härrör sannolikt från den senaste tidens restriktioner som genomförts på bolänemarknaden. Stadsbyggnad har anpassat sitt arbetssätt för att kunna möta denna utveckling genom att bland annat respektera behovet av längre projektider, genomföra riktade markanvisningar mm. Med sitt stora markinnehav kan kommunen hantera en lägre efterfrågan och genom att eftersträva en marknad i balans upprätthålla en långsiktigt hållbar bostadsproduktion.

Det råder brist på efterfrågan av de ofta mer kostsamma alternativen av bostäder som står till buds. Efterfrågan på bostäder med lägre hyra möter en annan målgrupp och här torde efterfrågan vara starkare. En ny rutin mellan ÖrebroBostäder AB och Örebro kommun för att allmännyttan ska vara representerad när nya större bostadsområden tillskapas har tagits fram. Genom att allmännyttan är representerade skapas goda förutsättningar för blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer som möjliggör för fler att få bostäder.

Bostäder till överkomliga priser, i olika storlekar och av olika slag ska finnas för att skapa ett heterogent samhälle, oavsett stadsdel, tätort eller landsbygd. Nämndens verksamheter fortsätter arbeta för utifrån modellen ”Vi bygger bostäder för fler”. BoTrygg har påbörjat

byggnation vilket kommer att möjliggöra lägenheter till en lägre hyresnivå. Detta kommer att främja boendemöjligheterna för de som idag kan ha svårt att ta sig in på bostadsmarknaden. Under året har Byggnadsnämnden bidragit till förutsättningarna för byggnation av bostäder. Antal tillkommande bostäder som kan byggas utifrån lagakraftvunna detaljplaner under 2019 uppkom till 2 000.

Bostadsbyggandet sjönk kraftigt under hösten 2017. Under 2018 och 2019 stabiliserades byggandet till en årstakt om ca 1 000 bostäder per år (totalt sett i kommunen, ej enbart på såld kommunal mark). Utfallet 2019 motsvarar att var tredje nyproducerad bostad byggts på kommunsåld mark.

Även om det bedöms finnas en balans mellan behovet av, och tillgången av studentbostäder, så planeras det för ytterligare studentbostäder.

För att säkra vård- och omsorgsboenden och bostäder för sociala ändamål är det viktigt att samarbetet mellan Programnämnd samhällsbyggnad och övriga programnämnder ökar där lokalförsörjningsenhetens planeringsprocesser sammanlänkas in i Stadsbyggnads processer på ett effektivt vis.

Arbetet med att tillskapa en gemensam bostadsportal för fastighetsägare i Örebro pågår. En sådan bostadsportal ämnar till att förenkla för befintliga, och kommande medborgare att hitta och söka bostad i Örebro kommun.

För att människor ska trivas i staden och vilja flytta hit är det viktigt att det planeras för både boende, arbetsplatser och övriga samhällsfunktioner, som tillgodoser olika önskemål. All planering i kommunen ska göras med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet som utgångspunkt och med konsekvenser för barn, jämställdhet och mångfald i åtanke. Vid planering för nybyggnation av bostäder ska det vara socialt hållbart och därför är strävan att det ska vara blandad bebyggelse med olika bostadstyper, och till överkomliga priser. De bostadsområden som har skapats bör utvärderas för att utveckla och förbättra framtida planering.

Planreserven på landsbygden bör ses över och utökas på vissa platser. För närvarande finns planuppdrag i Odensbacken, Almbro och Ölmbrotorp.

2.3 Fungerande infrastruktur och investeringsprocess

Det som samhällsbyggnadsprocessen i mångt och mycket handlar om är att skapa förutsättningar för en fungerande infrastruktur i en god bebyggd miljö. Det är många faktorer att ta hänsyn till i såväl kortsiktig som långsiktig planering av staden. Komplexiteten är stor där olika perspektiv behöver vävas samman i ett tidigt skede.

Med infrastruktur avses anläggningar och strukturer som säkrar grundläggande funktioner i **samhället**. Infrastruktur är allt från vattenförsörjning, **transport** av varor, personer och tjänster, **energi** och **informationsteknik** till **bebyggelse**, grönstruktur och fastighetsstruktur. En annan viktig del i stadens infrastruktur är **samhällsinstitutionerna**, till exempel vårdcentraler, förskolor och skolor.

I samarbete med andra enheter och organisationer skapas förutsättningar för goda kommunikationer för alla trafikslag; gång- och cykel, kollektivtrafik, biltrafik, spårbunden trafik och godstransporter. Örebro växer med fler invånare, besökare och andra aktörer. Det innebär en ökad mängd trafikanter. Under 2019 har stort fokus funnits på att införa Bus Rapid Transit (BRT) i Örebro. BRT är ett kapacitetsstarkt och snabbt transportsystem som

syftar till att bidra till en långsiktig och hållbar lösning på framkomligheten i det växande Örebro. BRT är en satsning som ska genomföras i samarbete mellan Örebro kommun och Region Örebro Län. En positiv iakttagelse är att resandet med kollektivtrafik ökade under 2019.

För att åstadkomma bättre kommunikation gentemot medborgare, besökare och aktörer inför åtgärder i infrastrukturen samarbetar Stadsbyggnad och Tekniska förvaltningen på flera områden, bland annat genom att skapa ett förbättrat kartskikt med information om kommande och pågående vägarbeten och även framtagande av kommunikationsstrategi. Under året har kommunikationen till medborgare och aktörer utvecklats, bland annat genom användandet av olika kommunikationskanaler som exempelvis pressmeddelanden, orebro.se, Landsbygdsnytt. Att nå ut med information om trafikavstängningar samt att vägleda trafikanter är en prioriterad uppgift för att säkerställa framkomlighet, trafiksäkerhet och tillgänglighet.

Inom programområde Samhällsbyggnad identifieras en fortsatt hög takt avseende utbyggnad av VA (vatten- och avlopp). Ett viktigt arbete för att kunna säkra leveransen av dricksvatten är att förnyelsetakten av ledningsnätet behöver öka. Under 2019 har en ny beräkning för förnyelsebehovet under perioden 2020–2029 genomförts. Upphandlingen av den nya vattenreservoaren Lyra har pågått under året. Som ett led i att säkra den framtida vattenförsörjningen till dess att Vätternvattenprojektet beräknas klart kring år 2027 har bidrag sökts och beviljats av Länsstyrelsen. Dessa bidrag ämnas åt en ökad mätning och provtagning i sjöarna uppströms vilket kommer att genomföras under 2020. Inom park och gata finns det stora utmaningar de kommande åren i form av reinvesteringar i de anläggningar som byggdes på 1960-1970-talet som exempelvis broar, parker, lekplatser och trafiksignalanläggningar.

En utmaning för Tekniska nämnden är att få ekonomin i balans inom vatten och avlopp samt park och gata. Kostnaderna för skötseln inklusive renhållningen av parkytorna har överskridit budgeten. Även vinterväghållning har överskridit budget. En analys av ökade kostnader har tagits fram och tekniska förvaltningen har ett uppdrag att ta fram förslag till kostnadssänkande åtgärder.

Det växande Örebro är en positiv utveckling som samtidigt innebär utmaningar. Det betyder att programområdets driftområden ökar samtidigt som Örebro kommun går in i ett annat ekonomiskt läge. Det innebär att fortsätta översynen av investeringsprocessen, beräkna driftkostnadskonsekvenser och diskutera ambitionsnivåer. Under 2019 har inte upparbetade investeringsmedel legat jämnt i relation till budget då investeringar släpar på grund av fortsatt resursbrist inom tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad. Det råder även brist på utförare – externa likväl som interna.

2.4 Dialog och samverkan med medborgarna och civila samhället

En smart stad byggs i dialog med dess medborgare, företagare och civila samhället. Örebroarna behöver involveras mer i de gemensamma utmaningarna genom information, dialog och medskapande. Det gäller såväl kvinnor som män, flickor som pojkar. Barnperspektivet ska finnas närvarande i allt. Metoder för att engagera barn och lyssna på deras åsikter behöver utvecklas ytterligare och användas samtidigt som hela den kommunala planeringen måste bidra till att skapa goda förutsättningar för det samhälle där barn och unga ska växa upp – nu och i framtiden.

Verksamheterna arbetar med medborgardialog inom ramen för sitt grunduppdrag. Att bättre nå ut till barn och ungdomar som målgrupp är prioriterat och olika sätt diskuteras. I samband med framtagandet av programplan för Brickebacken har ett samarbete med årskurs 6 i Brickebacken påbörjats, där barnen agerar referensgrupp. Ett samarbete med elever på Änglandaskolan har påbörjats i samband med projektet Tamarinden. Kulturnämnden har genomfört flera workshops beträffande Kulturkvarteret. Under Open Art genomfördes även två dialogmöten i samarbete med City Örebro och Pennybridge Poetry under temat ”min stad Örebro” där syftet var att prata om Örebro.

Under sommaren har flera verksamheter återigen fått utvalda utvecklingsuppdrag och dess utmaningar studerade av ungdomar som inom ramen för sin feriepraktik prövat olika idélösningar med stöd av modellen Design Thinking. Detta under namnet *Summer College* som universitetet driver. Stadsbyggnad bidrog med två case som ungdomarna studerade; Case 1 - Våghustorget (ytan mellan Krämarens och torget) som en gemensam yta för gående, cyklister, bussar och bilar – hur kan platsen göras attraktiv och hur kan barn i skolåldern involveras i utformningen av platsen; Case 2 – Skapa en kampanj för att få fler att gå, cykla, åka buss eller samåka till och från fritidsaktiviteter.

Programområdet har genomfört informationsmöten riktade till allmänheten med möjlighet till efterföljande samtal med tjänstemän och politikerna under hösten 2019. Årets tema var den smarta staden, utveckling av kulturverksamhet, lokalförsörjningsfrågor och trafik.

Örebros bibliotek fortsätter spela en viktig roll i dialogen med medborgare, bland annat genom aktiviteter som *digitala första hjälpen* som syftar till att öka kommunmedborgarnas digitala delaktighet.

Det är viktigt att fortsätta samverka med det civila samhället. Civila samhället spelar en viktig roll utifrån bildandet av medborgare oavsett ålder, bidragandet till god fysisk och psykisk hälsa etc. Fritidsnämnden fortsätter ge stöd till det civila samhället – både utifrån ekonomiska bidrag och utifrån tillhandahållandet av ändamålsenliga lokaler. Ett vitalt civilsamhälle är av stor betydelse för att hålla ihop samhällsgemenskapen. Föreningslivet är en arena för demokratisk fostran, ansvarstagande och utvecklande möten inom och mellan generationer. En av Örebro kommuns största tillgångar är invånarnas engagemang i civilsamhället, det vill säga de arenor där människor agerar tillsammans för gemensamma intressen via ideella krafter. Civilsamhället förväntas vara en del av lösningen på framtida utmaningar.

2.5 Smart och trygg stad med digitala lösningar

Programnämnd samhällsbyggnad arbetar vidare med att skapa en smart och trygg stad där digitala lösningar bidrar med nya verktyg för att klara de övergripande målen. En digitaliseringsstrategi för programområdet har tagits fram. Syftet med digitaliseringsstrategin är att beskriva hur kommunens övergripande mål för digitaliseringsarbetet ska uppnås ur ett programrådesperspektiv. Arbetet med att omsätta digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad pågår.

Exempel på hur teknikutvecklingen kan bidra till smarta och framförallt hållbara lösningar i stadsmiljö är bland annat digitala vattenmätare för effektivare avläsning i realtid och som hjälpmedel för prediktivt underhåll (tex. minska läckstörningar), smartare trafikstyrning för ett tryggare och bättre trafikflöde) och smarta belysningsarmaturer som kan hjälpa oss skapa en smart grid i staden.

Tekniska nämnden, har efter beställning av Kommunstyrelseförvaltningen, ansvaret för att bygga ledningsnät för att möjliggöra för utbyggnad av bredband. 2019 inleddes ett förarbete angående digital utbyggnad av bredband på landsbygden. Syftet är att säkerställa den digitala infrastrukturen och möjligheten att leva och verka på samma villkor oavsett om en lever i städer, tätort eller på landsbygd.

Inom Stadsbyggnad pågår flera projekt, både på den nationella- och lokala arenan för att skapa en smart stad. Projekt Tamarinden är ett sådant exempel där en ny hållbar stadsdel ska växa fram som botten i digitala lösningar.

Arbetet med projektet Digital tvilling fortsätter. Digital tvilling förväntas bidra till att planera för olika framtidsscenario genom att förenkla visualisering, simulering och analys av det växande Örebro. Kopplat till detta arbete har vi även påbörjat ett samarbete med Centrum för Tillämpade Autonoma Sensorsystem (AASS) på Örebro Universitet.

I Varberga och Oxhagen samverkar fritidsgårdarna med Tegelbrukets e-sportsförening för att skapa en attraktiv helgverksamhet. Vivalla fritidsgård samverkar med "Trainstation" som är en mötesplats för digital skapande som drivs av Partnerskap Örebro. Samverkan med "Trainstation" ska fortsätta utvecklas för att gemensamt skapa förutsättningar för fler att ta del av de möjligheter som verksamheterna kan skapa tillsammans. Införande av öppna trådlösa nätverk på fritidsgårdarna behövs för att ytterligare tillgängliggöra den digitala världen.

Programområdets förvaltningar fortsätter arbetet med att utöka e-tjänsterna. Som exempel kan Miljöförvaltningen nämnas. Förvaltningen kommer att installera Minut Miljö, ett e-tjänstepaket för miljöskydds-, hälsoskydds- och livsmedelsärenden. Tack vare tjänstepaketet kan nämnden hantera ansökningar och kompletteringar helt digitalt. Det gör att nämnden kan minska ledtiderna och lägga mer fokus på kärnverksamheten.

Trygghetsfrämjande frågor är ett kontinuerligt inslag i det vardagliga arbetet för programområdet, exempelvis inom översiktlig planering, detaljplanering och stadsmiljö. För att skaffa djupare kunskap och därmed vidareutveckla verktygen för arbetet med trygghetsfrämjande har ett samarbete med Örebro universitets kriminologiavdelning etablerats.

2.6 Effektiv planering för tillväxt och utveckling

Digitala, effektiva och sammanflätade arbetsprocesser ska än mer säkra försörjningen av bostäder, mark för verksamheter, vatten och avlopp, avfall, trafik och vägar. Över gränserna ska vi även tillsammans möjliggöra mötesplatser för alla genom ett tillgängligt, behovsanpassat och meningsfullt kultur- samt fritidsliv. I såväl vardagliga uppdrag som strategiska överväganden på ledningsnivå uppstår ofta insikten om hur integrerade verksamheterna inom programområdet är i varandra. Gemensamt samarbete omsatt i effektiva arbetssätt, metoder och forum är ett måste för att klara de framtida utmaningarna!

Verksamheterna fortsätter jobba i team och att utveckla de gemensamma forumen för samordning. Flytten till Citypassagen och övergången till ökad digitalisering samt aktivitetsbaserat arbetssätt genomfördes under 2019. Under hösten genomfördes en undersökning om hur medarbetarna i Citypassagen upplevde den första tiden i de nya lokalerna. Resultatet visade på en högre nöjdhet avseende bland annat digitala arbetsverktyg. Bytet till det aktivitetsbaserade arbetssättet tycks inte ha hämmat produktionsnivån.

Digitaliseringsstrategin för programområde samhällsbyggnad syftar till att bland annat skapa en gemensam riktning för att arbeta smartare, med effektiva verktyg och för att skapa ökad möjlighet för medborgare, aktörer och besökare att få ett smartare Örebro. Sedan strategin antogs under 2019 har arbete påbörjats för att realisera strategin genom handlingsplaner mm. Programområdets förvaltningar har på olika vis arbetat med att effektivisera sina arbetssätt genom digitala verktyg under 2019. Stadsbyggnad har rekryterat en geodatastrateg. Utvecklingen av våra kartsnitt kommer att bidra till stärkt gemensam arbetsytta genom att mer information blir tillgänglig för flera, inom kommunens organisation likväl som utanför, bland annat genom det fortsatta arbetet med öppna data. Det skapar möjligheter för effektiv planering för tillväxt i, och utveckling av Örebro i samarbete med flera. Det finns fortsatt behov av att öka kunskapen och förmågan om digitaliserade och automatiserade arbetsprocesser och tjänster inom programområdet.

Samverkan inom programområdet är självklart, men större steg behöver även tas för att öka samverkan utanför programområdet. Det uppstartade samarbetet med LSK-uppdrag (Långsiktig samordning inom kommunkoncernen) ämnar till att bidra till detta. Tillsammans skapar vi smarta processer där behoven kommer in tidigt i planeringen. Ett liknande men mer avgränsat arbete är uppstartat för strategisk dialog med Futurum, Örebroporten och ÖBO.

För att synliggöra de ekonomiska konsekvenserna av den växande staden startades ett programgemensamt utvecklingsarbete 2018. Arbetet med att ta fram en *nyckeltalsmodell* som ska ge en nulägesbild av kostnader och ett diskussionsunderlag att använda i diskussioner om framtida prioriteringar påbörjades. Arbetet ska återupptas.

2.7 Lokalförsörjning och upphandling

Programområdet behöver kvalitetssäkra lokalförsörjningsprocessen för att möjliggöra ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Långsiktig planering för hållbar utveckling och samnyttjande av lokaler kan bidra till smarta samhällsfunktioner. Den kommunövergripande lokalförsörjningsprocessen implementeras inom programområdet.

Programområdet bidrar till ett effektivt lokalutnyttjande på flera sätt. Samtliga fritidsgårdar delar lokaler med andra verksamheter, såväl kommunala som föreningar vilket bidrar till ökade möjligheter för aktiviteter för fler. Planeringsarbetet tillsammans med ÖBO för det framtida kultur- och fritidscentret i Varberga pågår.

Byggandet av Kulturkvarteret fortgår. Här kommer bland annat Stadsbiblioteket och Kulturskolan att finnas och kommer att bli en gränsöverskridande plats för upplevelser, lärande och möten – för alla, men med särskilt fokus på barn och unga. I arbetet med kulturkvarteret utformas lokalerna för ett resurseffektivt nyttjande genom att till exempel bokningssystem och låssystem optimeras för både interna och externa användare. Fortsatt arbete med hur lokalerna i kulturkvarteret ska kunna användas resurseffektivt ska ske. Principer ska tas fram för Kulturkvarterets tillgänglighet för civilsamhället och professionella kulturutövare.

En positiv utveckling är att uthyrningen av förråd och andra ytor på Eyrafältet har ökat, likaså har uthyrningsgraden av publika lokaler i Wadköping ökat. Nyttjandegraden av Idrottshuset har ökat dagtid. Arbetet med att synkronisera planeringsprocesserna av nya skol- och idrottsmiljöer i ett tidigt skede behöver fortsätta och intensifieras.

Citypassagen har bidragit till mer ändamålsenliga lokaler för de delar av programområdets verksamheter som arbetar samlat och delar lokaler. Under 2019 har även olika medarbetare inom kommunstyrelseförvaltningen flyttat in i Citypassagen, som en del i att effektivisera de kommunala lokalerna och tillgodose behov.

För att säkra en långsiktig lokalförsörjning för programområdet så pågår utredningsarbetet för tekniska förvaltningens framtida behov. Tekniska förvaltningens lokaler som idag finns på Aspholmen behöver utvecklas till en funktionell, modern, yteffektiv och arbetsmiljömässigt riktig arbetsplats på en ny plats i Örebro. Förstudiearbetet i processen med att ta fram ett konkret förslag på nya lokaler är i slutskedet. Ett beslutsunderlag förväntas vara klart i mars 2020.

I flera av programområdets verksamhetslokaler har även mindre anpassningar genomförts för att möta verksamheternas behov.

Upphandling är idag en viktig men trång sektor för programområdet kopplat till möjligheten för leverans på de politiska uppdragen utifrån det växande Örebro. Programområdets förvaltningars möjligheter till att genomföra investeringar och fortsätta bygga Örebro är beroende av den centrala upphandlingsenhetens kapacitet. Flera upphandlingar hamnar tyvärr i kö. Att förbättra förutsättningarna för att genomföra upphandlingar är en fortsatt prioriterad fråga, särskilt när det gäller att skapa ramavtal för att genomföra planerade investeringar. Överprövningar av upphandlingar påverkar planering och drift av verksamhet. Ett gemensamt utvecklingsarbete inom programområdet med de centrala funktionerna inom upphandling pågår.

2.8 Kompetensförsörjning

Programnämndens uppdrag är att arbeta med att tillgodose behovet av kompetens inom programområdets ansvarsområde, oavsett utförare, på både kort och lång sikt. En del gäller att tydliggöra ansvarsfördelning, styrning och samarbete/stöd, i detta sker dialog mellan programdirektörer och representanter från HR. En annan del gäller underlag för att analysera behov och risker kopplat till nuvarande och framtida kompetensbehov inom programområdets tjänsteutbud. Under 2019 har förvaltningarna inom programområdet genomfört workshops inom ramen för Säkra kompetensen som har lett till framtagandet av handlingsplaner. Detta underlag kommer att utgöra ett underlag för de satsningar och inriktningar som programnämnden behöver fokusera på.

Samhällets förväntningar, den höga takten av digitaliserade arbetssätt innebär ökade förväntningar på organisationer att kunna ställa om sina arbetssätt. Förmågan att ställa om till förutsätter en ökad anpassningsförmåga både hos individ, organisation och processer. Detta ställer i sin tur höga krav på kompetens inom till exempel förändringsledning, processutveckling och digitalisering samt automatisering (AI). Det blir utmanande att både klara den snabba förändringstakten, de ökade kraven med minskade resurser och samtidigt lyckas få hållbara medarbetare och ledare att bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Det är fortfarande svårt att rekrytera och behålla vissa yrkesgrupper, framför allt ingenjörer och projektledare, vilket blir en stor utmaning utan att tappa kvalitet och tempo i investeringsprojekten och planering av daglig drift samt underhåll. För att kunna möta förväntningarna har projektledningens enheterna inom tekniska förvaltningen under året förstärkt personalstyrkan med konsulter. Det är även en utmaning att rekrytera chefer med verksamhetskompetens. Värt att nämna är att flera av förvaltningarna inom programområdet samarbetar med olika läroverk för att främja den långsiktiga

kompetensförsörjningen. Som exempel kan nämnas att Tekniska förvaltningen under 2019 har utformat och startat upp en lärlingsutbildning inom grönyteskötsel i samarbete med Kvinnersta, ÖBO och Svenska kyrkan. Park och Gata har även i samarbete med en privat utbildningssamordnare deltagit i utformandet av en utbildning med LIA-praktik för trafikingenjörer.

Ett steg i kompetensförsörjningen är att utveckla introduktionsrutiner. Under 2019 beslutade förvaltningscheferna inom programområdet om att gemensamt arbeta med pre-boarding och onboarding. Pre-boarding handlar om att introducera den som ska påbörja sin anställning innan personen gör sin första dag på arbetsplatsen och onboarding är från och med att personen påbörjar sin anställning. Genom att samarbeta över förvaltningsgränserna med introduktionsrutiner som har ett programperspektiv ökar stärker vi helhetsperspektiv. Samtliga förvaltningar erbjuder de nyanställda olika introduktionsutbildningar, som med fördel kan samköras för att ännu mer brygga samman förvaltningarna. Arbetet startas upp under 2020 tillsammans med representanter från förvaltningarna, representanter från HR och kommunikation.

Grunden till att vara en attraktiv arbetsgivare är bland annat ett systematiskt arbetsmiljöarbete, tydlighet i organisationen samt att ta till vara på medarbetarnas engagemang. Inom t ex Stadsbyggnad har flera insatser under 2019 grundats i kollegialt utbyte med en grund i att stärka ledarskapet utifrån delarna Säkra (säkerställa uppfyllandet av grunduppdrag, förvalta värde och kvalitet, tydligt ledarskap) och Utveckla (initiativrik utveckling av verksamhet) för att skapa förutsättningar för en effektiv organisation med trygga, kreativa och engagerade medarbetare som följer omvärldens omvandling över tid. Under 2019 har förvaltningsledningen arbetat med insatser för hållbart ledarskap och hållbar arbetsmiljö för chefer, bland annat genom att utveckla mötesstrukturen för ledningen där både information, fördjupningar kring olika teman samt kollegialt erfarenhetsutbyte inryms. För att fortsätta utvecklingen av ett högt hållbart medarbetarengagemang har Stadsbyggnad sedan 2018 arbetar med ett tillits- och kulturprogram som syftar till att samla förvaltningens värderingar om tillit, team och transparens och förtydliga den röda tråden i förvaltningens interna utveckling. Programmets mål är trygga, engagerade och modiga medarbetare som trivs på sitt arbete och som vågar testat nytt.

Ett viktigt verktyg för att arbeta med målet om att vara en attraktiv arbetsgivare är att mäta HME – Hållbart medarbetarengagemang. Under 2019 har detta värde ökat/bibehållits inom samtliga förvaltningar.

3. Programnämndens resurser

3.1 Ekonomi

3.1.1 Programområdets skattefinansierade verksamhet

Nämnd / vht	Bokslut 2018 (tkr)	Budget 2019 (tkr)	Bokslut 2019 (tkr)	Avvikelse 2019 Budget-bokslut (tkr)	Avvikelse 2019 Budget-bokslut (%)	Förändr % 2018-2019
Byggnadsnämnden	-5 204	-5 694	-8 304	-2 610	46%	60%
Fritidsnämnden	-155 085	-162 575	-159 507	3 068	-2%	3%
Kulturnämnden	-190 210	-199 632	-196 464	3 168	-2%	3%
Miljönämnden	-15 017	-16 933	-16 518	414	-2%	10%
Tekniska nämnden	-169 981	-172 505	-210 688	-38 183	22%	24%
Programnämnd Samhällsbyggnad	-112 642	-121 328	-145 772	-24 443	20%	29%
<i>Varav egna verksamheter:</i>	<i>-110 143</i>	<i>-115 384</i>	<i>-142 496</i>	<i>-27 112</i>	<i>23%</i>	<i>29%</i>
<i>Varav gemensamt programomr totalt:</i>	<i>-2 499</i>	<i>-5 944</i>	<i>-3 275</i>	<i>2 669</i>	<i>-45%</i>	<i>31%</i>
<i>Programnämnd</i>	<i>-908</i>	<i>-1 099</i>	<i>-1 155</i>	<i>-56</i>	<i>5%</i>	<i>27%</i>
<i>Planeringsreserv</i>		<i>-1 819</i>	<i>-625</i>	<i>1 194</i>	<i>-66%</i>	<i>-</i>
<i>Programövergripande</i>	<i>-1 591</i>	<i>-3 026</i>	<i>-1 495</i>	<i>1 531</i>	<i>-51%</i>	<i>-6%</i>
Nettokostnad	-648 139	-678 667	-737 254	-58 586	9%	14%
Mark - reavinster	40					-100%
Nettokostnad	-648 099	-678 667	-737 254	-58 586	9%	14%

Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade verksamheter redovisar för 2019 en samlad negativ budgetavvikelse på – 58,6 mnkr, vilket motsvarar en negativ avvikelse på – 9 % av aktuell budgetram vid bokslut 2019. De negativa avvikelserna återfinns inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet, Tekniska nämnden samt Byggnadsnämnden, övriga nämnder redovisar positiva avvikelser. Även inom programgemensamt redovisas sammanlagd positiv avvikelse. Vid delår 2 prognostiserades en negativ avvikelse på – 40,9 mnkr, och utfallet innebär därmed en ökning av den negativa avvikelserna med – 17,7 mnkr än vad som prognostiserades.

De stora negativa avvikelserna hänförs återfinns inom Tekniska nämnden med – 38,2 mnkr och Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet -27,1 mnkr, där avvikelserna främst hänförs till vinterväghållningen -17,6 mnkr samt kollektivtrafiken – 28,8 mnkr, där färdtjänsten utgör - 27,2 mnkr. Inom både vinterväghållningen och färdtjänsten har kostnadsutvecklingen ökat kraftigt under senaste åren, vilket är en konsekvens av kommunens tillväxt och senaste årens demografiutveckling. Verksamheterna har dock ej volymkompenserats i budget för detta, vilket är en av anledningarna till de negativa avvikelserna inom områden. Att kostnaderna ökat jämfört mot 2018 beror inom färdtjänsten på att antalet resor fortsätter öka och även kostnaden per resa, vilket bland annat beror på nytt trafikavtal samt att priset för resorna även ökat till följd av årlig indexuppräknig. Inom vinterväghållningen hänförs de ökade kostnaderna främst till halkbekämpning, snöbortforsling och snöröjning under början av 2019. Exklusive färdtjänsten och vinterväghållningen skulle Programnämnd samhällsbyggnad redovisa ett resultat för 2019 på – 14 mnkr, vilket innebär att det numera inte enbart är dessa två verksamhetsområden som går med underskott inom programområdet. En stor del av Tekniska nämndens övriga budgetavvikelse hänförs till ökade kapitalkostnader, vilket nämnden kommer kompenseras för i bokslutet, vilket innebär att det finns budgettäckning för avvikelserna genom avsatta medel inom Kommunstyrelsen samt att Tekniska nämnden inte kommer behöva ta med någon del av den negativa avvikelserna till 2020. En mer detaljerad förklaring och analys av resultatet för programområde Samhällsbyggnads nämnder ges under avsnitt 3.2.

En stor utmaning för hela programområdet är att med befintliga budgetmedel samt årliga budgetreduceringar till följd av effektiviseringskrav hantera investeringar och drift i den växande kommunen, både utifrån ökad yta och ökad demografiutveckling. Programområdets budget justeras i dagsläget inte med hänsyn till befolkningsökningen, utökat driftsåtagande till följd av att kommunen växer, pris- och indexökningar etcetera, utan det ska hanteras inom befintlig budget samtidigt som budgeten även årligen minskar till följd av effektiviseringskravet. Detta leder till att stora delar inom programområdet årligen, utöver kommunens generella effektiviseringskrav, får ett ytterligare ”dolt” effektiviseringskrav. För att klara en ekonomi i balans och bibehålla önskad kvalitet/ambitionsnivå som levereras idag krävs att alla nämnder arbetar med omprövningar och effektiviseringar av verksamheter och arbetsätt, samt att även utvärdera ambitionsnivåer och vad vi ska fortsätta göra eller kan avstå från att göra utifrån lagstyrd/frivillig verksamhet om vi inte klarar att leverera den kvalitet/ambitionsnivån vi gör idag med nuvarande resurser.

3.1.2 Programområdets taxefinansierade verksamhet

Enhet	Bokslut	Budget	Bokslut	Avvikelse	Förändr %
	2018	2019	2019		
	(tkr)	(tkr)	(tkr)	bokslut-bokslut (tkr)	2018-2019
Vatten och avlopp ¹⁾	-7 711		-12 336	-12 336	60%
Avfall	-9 429		-1 020	-1 020	-89%
Fordonsgas	-535		333	333	-162%
Nettokostnad	-17 675		-13 023	-13 023	-26%

1) Redovisat resultat minskar/ökar skulden till abonnenterna.

Programområdets taxefinansierade verksamheter vatten och avlopp, avfall samt fordonsgasen redovisar ett utfall på -13 mnkr, där den största avvikelsen hänförs till vatten och avloppsverksamheten. Avvikelsen inom vatten och avlopp minskar verksamhetens egna kapital, som numera är negativt och uppgår till -20 mnkr. Även avfallsverksamhetens resultat minskar verksamhetens egna kapital, vilket däremot är positivt och efter bokslut 2019 uppgår till cirka 90 mnkr.

3.1.3 Effektiviseringar

Programnämnd samhällsbyggnad tilldelades inför 2019 ett effektiviseringskrav på 6,3 mnkr, vilket motsvarar 1 % procent av programområdets budgetram vid ingång till 2019. Effektiviseringskravet fördelades i programplanen proportionerligt till driftsnämnderna att hantera i respektive driftsnämnds internbudget.

Miljönämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 161 tkr.

Effektiviseringskravet har hanterats genom minskade utbildningskostnader i och med miljösamverkan, ökad grad av debitering till verksamhetsutövare samt digitalisering av ärendeprocessen. Effektiviseringskravet har hanterats och genererat önskade effekter.

Byggnadsnämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 55 tkr, och hanterades genom att minska nämndens budgetram för arvoden och omkostnader, då nämnden under de senaste åren redovisat positiva avvikelser och därmed klarat sig med mindre budgetram. Det ansågs därmed motiverat att reducera nämndens budget istället för att minska den låga andel skattefinansierade budget som nämnden har för tillsyn, kulturmiljövård samt del av detaljplans verksamhet som avser skattefinansierade planer. Nämnden uppvisade en positiv budgetavvikelse och effektiviseringskravet har hanterats och genererat önskad effekt.

Kulturnämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 1 888 tkr. Kulturnämnden beslutade även om att utöka effektiviseringskravet med 210 tkr för att möta kostnadsökningarna för lokalhyra i Citypassagen. Kulturnämnden har tagit fram ett flertal åtgärder för att hantera effektiviseringskravet (se kap. 7.4, Tabell 1). Två av förslagen inom biblioteket har ej genomförts och 360 tkr har istället hanterats genom en minskning av planeringsreserven. Övriga effektiviseringsåtgärder har genomförts och gett önskad effekt.

Fritidsnämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 1 515 tkr, och har fördelats på ett flertal åtgärder inom enheterna Wadköping och Karlslund, fritidsverksamhet samt förvaltningsledning (se kap. 7.4 Tabell 2). Föreslagna åtgärder har genomförts och gett önskad effekt.

Tekniska nämndens andel av effektiviseringskravet uppgick till 1 549 tkr, vilket nämnden främst avsåg att hantera genom ökade parkeringsintäkter i och med helårseffekt av de områden som utökades under 2018. Då parkeringsintäkterna vid bokslut inte når upp till budgeterad nivå uppnåddes inte förväntad effekt och effektiviseringskravet bedöms inte uppfyllt.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets andel av 2019 års effektiviseringskrav uppgick till 1 067 tkr, vilket fördelades till Stadsbyggnad inkl. mark med 605 tkr och kollektivtrafiken 442 tkr. Effektiviseringskravet har inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet hanterats gemensamt för Stadsbyggnad och mark och fastighet och genom ett samlat arbete med att hantera den ökade lokalomkostnaden som nämnden fick fr.o.m. våren 2019 i och med flytten till Citypassagen. Åtgärder som vidtagits är bland annat att minska konsultbudget inom planeringsavdelningen, reducera budgeterad tjänst för kommunikationsansvarig inom mark- och exploateringsavdelningen (som istället lösts genom befintlig personal) samt minskad budget för förvaltningsövergripande utbildningssatsningar. Åtgärderna innebar därmed både effektiviseringar samt kostnadsminskningar, och föreslagna åtgärder har gett önskade effekter och effektiviseringsuppdraget bedöms hanterat. Inom kollektivtrafiken lades hela effektiviseringskravet mot färdtjänsten, då det är inom det området som behov av åtgärder för kostnadsminskning är störst, men i och med det negativa utfallet uppnås inte effektiviseringskravet för 2019, och det har istället hanterats inom Stadsbyggnad. Under våren tilldelades Programnämnd samhällsbyggnad enligt beslut i Kommunfullmäktige 2019-03-27 §79 även ett utökat effektiviseringskrav på 5 mnkr till förmån för ombudgetering till Programnämnd Barn och utbildning. Effektiviseringskravet fördelades till driftsnämnderna utifrån en jämn fördelning utifrån procentuell andel av aktuell budgetram i februari 2019, men där Miljönämnden och Byggnadsnämnden undantogs på grund av att större delen av deras verksamheter är avgiftsfinansierade.

Kulturnämnden tilldelades 1 578 tkr av det utökade effektiviseringskravet och förvaltningen tog fram ett flertal åtgärder för att hantera det. Ett antal förslag gav enbart tillfällig effekt 2019 och till år 2020 återstår därmed 1 025 tkr att hantera, vilka har arbetats in i nämndens verksamhetsplan med budget 2020. För detaljerad beskrivning av åtgärderna, se kap. 7.4 Tabell 1.

Fritidsnämnden tilldelades 1 256 tkr av det utökade effektiviseringskravet och förvaltningen tog fram förslag på ett flertal åtgärder för att hantera det. Ett antal förslag gav enbart tillfällig effekt 2019 och till år 2020 återstår därmed 711 tkr att hantera, vilka har arbetats in i nämndens verksamhetsplan med budget 2020. För detaljerad beskrivning av åtgärderna, se kap. 7.4 Tabell 2.

Tekniska nämnden tilldelades 1 224 tkr av det utökade effektiviseringskravet, och större delen fördelades till park och gata, men även till fordon och stab. Under 2019 hanterades det genom mer kortsiktiga åtgärder såsom att ej tillsätta vakanser omgående samt allmän kostnadsåterhållsamhet. Ett arbete har genomförts i samband med budgetarbete 2020 med att titta på mer långsiktiga effektiviseringar och besparingsförslag, och detta har därmed hanterats i verksamhetsplan för 2020. Förslagen handlar exempelvis om att se över ambitionsnivåer kopplat till lagstörd/frivillig verksamhet och det kommer behövas beslut gällande vad förvaltningen ska fortsätta göra, och då utifrån ambitionsnivå, samt om förvaltningen ska sluta göra vissa saker. En utmaning är att många åtgärder kräver viss framförhållning då förvaltningen sitter fast i avtal för många av de möjliga förslagen.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet tilldelades 943 tkr av det utökade effektiviseringskravet. Åtgärder som vidtagits omfattade bland annat att ta bort budget för uppdraget om omprioritering gaturum (0,4 mnkr), sammanslagning av verksamhetskoordinering (0,3 mnkr), samt ytterligare flertal mindre kostnadsdämpande åtgärder. Föreslagna åtgärder har gett förväntad effekt, och det utökade effektiviseringskravet bedöms därmed hanterat.

3.1.2 Planeringsreserv

Planeringsreserv programnämnd Samhällsbyggnad	Nämnd	Tkr
Planeringsreserv att kunna fördela 2019		3 380
Förslag fördelning 2019, engångsbeslut i programplan		
Besöksräkning City Örebro	PN	-100
Ek. stöd Hopajola 2019	PN	-90
Projektledare Citypassagen 50%	PN	-571
Tillägg från pn planeringsreserv för att minska omprövningskrav *	KN	-300
Återlagt till planeringsreserv Förstärkning fritidsgårdar	KN	0
Förslag 2019, permanent fördelning beslut i programplan		
Helgöppna fritidsgårdar, tillägg till beslut i ÖSB	KN	-100
Beslut om fördelningar under 2019		
Bidrag till arkivcentrum	KN	-625
Omprioritering gaturum	PN egen vht	-400
Kvarvarande planeringsreserv bokslut 2019		1 194

* Avser återföring av det utökade omprövningskravet 2018

Programnämnd samhällsbyggnad hade vid ingång till 2019 3 380 tkr i nämndens planeringsreserv att fördela. Av dessa fördelades totalt 1,1 mnkr ut efter beslut i programplanen, därmed kvarstod 2,2 mnkr att kunna nyttja under året. Under året beslutades att nyttja ytterligare 1,025 mnkr. 400 tkr för genomförande av projektet omprioritering av gaturum i samband med Open Art samt 625 tkr i bidrag till Arkivcentrum för flyttkostnader i samband med flytt till nya lokaler. Därmed kvarstår vid bokslut 2019 1,2 mnkr, vilket istället minskar Programnämnd samhällsbyggnads samlade negativa avvikelse för 2019.

3.1.3 Investeringar

Programnämnd samhällsbyggnads samlade skattefinansierade investeringsbudget för 2019 (inkl. överförda medel från 2018) uppgår vid bokslut 2019 till 910,3 mnkr, varav 552,9 mnkr är överförda medel från 2018. Vid bokslut 2019 har investeringar genomförts till ett belopp om 290,1 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 32 % av total investeringsbudget. Vid prognos 2 förväntades 442,9 mnkr att förbrukas, vilket motsvarade en förbrukning på 49 %.

Den samlade taxefinansierade investeringsbudgeten för 2019 (inkl. överförda medel från 2018) uppgår vid bokslut 2019 till 375,8 mnkr, varav 98,8 mnkr är överförda medel från 2018. Vid bokslut 2019 har investeringar genomförts till ett belopp om 210,6 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 56 % av total investeringsbudget. Vid prognos 2 förväntades 232,4 mnkr att förbrukas, vilket motsvarade en förväntad förbrukning på 62 %.

Orsak till de relativt låga upparbetade investeringsmedlen i relation till budget är bland annat att investeringar släpar efter på grund av fortsatt resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna). Detta tydliggörs även inom Tekniska nämnden som i sin årsberättelse lyfter svårigheter med att rekrytera ingenjörer i önskad takt, till både park- och gatuverksamheten samt VA-verksamheten. Inom VA har även problem med att få beslut om markåtkomst lett till att planering och projektering av investeringar ej kunnat genomföras som planerat.

Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade investeringsbudget för 2019 (inkl. överförda medel) reviderades enligt beslut i Kommunstyrelsen i juni och minskades då med sammanlagt cirka 133 mnkr, i enlighet med uppdraget från ÖSB om att ta fram ett förslag på reducerat investeringsprogram för 2019–2022 motsvarande 5 procent för 2019 och 15 procent för åren 2020 – 2022. Även den taxefinansierade investeringsbudgeten har reviderats för 2019, motsvarande cirka 101 mnkr. Syftet med revideringen var att minska driftkostnadskonsekvenser och på så vis frigöra budgetutrymme. Men då Programnämnd samhällsbyggnads större del av de skattefinansierade investeringarnas kapitalkostnader finansieras av avsatt volympott, ger en sänkning av total investeringsvolym ingen direkt effekt i form av frigjorda medel avsatta för driftkostnadskonsekvenser, om inte avsatt volympott också sänks. Dock var reduceringen ändå nödvändig utifrån kapacitet för att genomföra planerade investeringar samt utifrån finansieringsmöjlighet av de ökade kapitalkostnaderna.

Av total budget för skattefinansierade investeringar på 910,3 mnkr kvarstår 620,2 mnkr vid bokslut 2019. Av dessa begärs 385,6 mnkr överförda till 2020, vilket innebär att 234,7 mnkr reduceras eller flyttas fram i planeringen, vilket motsvarar nästan 38 % av kvarvarande budget. Behovet av reduceringarna beror på att Samhällsbyggnad under flera år haft ett för ambitiöst investeringsprogram utifrån genomförandekapacitet samt även utifrån vad som ryms inom beslutad volympott för ökade kapitalkostnader, och därav har ett behov av att reducera investeringsprogrammet uppkommit. Programområdet behöver dock fortsätta att se över investeringsprogrammet och genomföra prioriteringar så att det matchar möjlig genomförbarhet bättre samt säkerställer täckning för finansiering av ökade driftkostnader, både i form av kapitalkostnader samt övriga ökade driftkostnader som planerade investeringar kan komma att generera.

Byggnadsnämnden och Miljönämnden har inget investeringsutrymme för 2019. Utförligare information om Programnämnd samhällsbyggnads investeringar återfinns i kapitel 3.3.

3.2 Driftnämndernas ekonomiska resultat

Nedan redovisas resultat för 2019 i korthet för respektive nämnd inom programområde Samhällsbyggnad. För sammanställning, se tabell i avsnitt 4.1.1.

3.2.1 Byggnadsnämnden

För 2019 redovisar Byggnadsnämnden en samlad negativ budgetavvikelse på –2,6 mnkr, vilket hänförs till de avgiftsfinansierade verksamheterna detaljplan (–1 mnkr) samt bygglov (–3,3 mnkr), men avvikelsen minskas av positiv avvikelse inom de skattefinansierade verksamheterna. Detaljplans budgetavvikelse hänförs till en avräknad intäkt som avser planavgift kopplat till förutbetalda planavgift för detaljplan Alnängarna mot Exploateringsenheten inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet motsvarande 1 mnkr. Exklusive denna post hade detaljplan uppvisat ett resultat utan

avvikelse. Bygglovs budgetavvikelse hänförs till en viss nedgång av intäkter under året till följd av att byggkonjunkturen förändrats och därmed ärendetyperna som inkommer. Med hänsyn till detta justerades bygglovstaxan under 2019, men då den nya taxan enbart gäller för ärenden från andra delen av halvåret får taxan inte full genomslagskraft under 2019, vilket även det bidrar till den negativa avvikelsen.

3.2.2 Fritidsnämnden

Fritidsnämnden redovisar en samlad positiv budgetavvikelse på +3,1 mnkr, inklusive överkompensation för investeringar i konstgräs (0,8 mnkr) samt underkompensation för ökad hyra på Behrn Arena (1,2 mnkr). Justerat resultat uppgår därmed till +3,5 mnkr. Den positiva avvikelsen hänförs främst till lägre personalkostnader på grund av tillfälliga vakanser, men även till följd av glapp mellan avslutad tjänst och nyrekrytering. Ytterligare bidragande faktor var allmän kostnadsåterhållsamhet inom nämnden till följd av Örebro kommuns samlade negativa prognos vid delår 2, samt att inte återstående planeringsreserv på 1,1 mnkr nyttjats.

Medel tilldelades i budget 2019 Kultur- och Fritidsnämnderna i syfte att stärka den långsiktiga och strategiska planeringen av kultur- och fritidsverksamheter, vilket har skapat möjlighet att stötta förvaltningen och nämnd med olika verktyg inom struktur, systematik och kultur, samt implementera nya arbetssätt kopplat till kommunens nya styrmodell och verksamhetsplan, där Idrottspolitiska och Kulturpolitiska programmen har integrerats.

Fritidsnämnden ser utmaningar framåt i form av ökade klyftor och utanförskap, ökad otrygghet och brottslighet under senaste åren, vilket sammantaget kan leda till att antalet äldre, barn och unga med olika behov ökar, vilket också är resurskrävande. Detta i kombination med nämndens brist på ekonomisk uppräkningskrav samt årliga effektiviseringskrav är en stor utmaning. Ytterligare utmaning som kan komma för Fritidsnämnden är om kommunen omfördelar resurser till verksamheter som är lagstadgade. Det finns idag en diskrepans mellan Fritidsnämndens uppdrag utifrån reglementet och det arbete som verksamheten utför gällande idrotten. I dag har nämnden prioritering på breddidrott, men stor del av budgeten går till elitidrott. Ett förtydligande behöver ske av nämndreglemente alternativt att annan part identifieras för att ta över ansvaret för stöd till elitidrotten. Ytterligare utmaning är kopplad till Örebrobadens verksamhet, som finansieras till mer än hälften med externa intäkter från hyresgästen Actic som bedriver gymverksamhet. En nedåtgående trend har identifierats inom Actic och vilket genererar lägre intäkter på kommunens tre bad.

3.2.3 Kulturnämnden

Kulturnämnden redovisar en samlad positiv budgetavvikelse på +3,2 mnkr, inklusive överkompensation för oförbrukade medel för Fristadsstipendiet på 0,2 mnkr. Justerat för detta uppgår resultatet till +2,9 mnkr. Den positiva avvikelsen hänförs främst till lägre personalkostnader på grund av tillfälliga vakanser, men även till följd av glapp mellan avslutad tjänst och nyrekrytering. Ytterligare bidragande faktor var allmän kostnadsåterhållsamhet inom nämnden till följd av Örebro kommuns samlade negativa prognos vid delår 2, samt att inte återstående planeringsreserv på 0,6 mnkr nyttjats.

Medel tilldelades i budget 2019 till Kultur- och fritidsnämnderna i syfte att stärka den långsiktiga och strategiska planeringen av kultur- och fritidsverksamheter, vilket har skapat möjlighet att stötta förvaltningen och nämnd med olika verktyg inom struktur, systematik och kultur, samt implementera nya arbetssätt kopplat till kommunens nya styrmodell och verksamhetsplan, där Idrottspolitiska och Kulturpolitiska programmen har integrerats.

Kulturnämnden tilldelades i budget 2019 medel för att stärka insatser som underlättar mötet mellan människor. Medlen har nyttjats till att finansiera ändamålsenliga lokaler i Folkets hus i Vivalla samt Tegelhuset i Odensbacken för att skapa möjligheter till bättre mötesplatser för föreningar verksamma i närområdet. En del av förstärkningen har även finansierat skateboardens verksamhet och bidragit till bättre mötesplatser för ungdomar.

Under 2019 har Open Art genomförts och verksamheten uppvisar ett utfall i enlighet med tilldelad budget.

3.2.4 Miljönämnden

Miljönämnden redovisar för 2019 en samlad positiv budgetavvikelse på +0,4 mnkr, vilket hänförs till högre intäkter inom hälsoskydd på grund av högre intäkter från tillsyn av enskilda avlopp samt högre intäkter inom miljöskydd på grund av att man blivit bättre på att ta betalt och genomföra insatser som är timdebiterade. Ytterligare bidragande faktor till den positiva avvikelsen är lägre personalkostnader till följd av tillfälliga vakanser. Positivt är att den inestående kontrolltiden inom livsmedelstillsynen har minskat med 5,6 %. Avgiftsfinansieringsgraden landar för 2019 på 63,2 %, jämfört mot 49 % 2018. En av de främsta anledningarna är att verksamheten blivit bättre på att ta rätt betalt för den arbetade tid som ska avgiftsfinansieras, vilket verksamheten fokuserat på under flera år och som nu gett resultat. Arbetet kommer fortgå att utveckla detta under 2020.

3.2.5 Tekniska nämnden

Tekniska nämndens skattefinansierade verksamhet redovisar för 2019 en samlad negativ budgetavvikelse på -38,2 mnkr.

Vinterväghållningen redovisar en negativ budgetavvikelse på -17,6 mnkr och är en ökning jämfört mot de -16 mnkr som prognostiserades vid delår 2, och innebär en kostnadsökning jämfört mot 2018 med nästan 37 %. Kostnadsökningen hänförs till stor del till halkbekämpning, som ökat under 2019, men även för kostnader för snöbortforsling och snöröjning. Förvaltningen har under hösten 2019 gjort en sammanställning över kostnadsutvecklingen de senaste åren och det är ett flertal olika parametrar som spelar in såsom väderleken i sig, ökad ambitionsnivå och volym till följd av att kommunen växer samt höjda entreprenadkostnader. Under 2020 kommer arbete fortsätta med att se över vilka kostnadssänkande åtgärder som kan vidtas.

En stor del av Tekniska nämndens negativa avvikelse hänförs till ökade kapitalkostnader, med 3,1 mnkr för exploateringsinvesteringar och 6,4 mnkr för park-, gata- och trafikinvesteringar, vilket utgör kapitalkostnader för Tekniskas och Stadsbyggnads genomförda investeringar. En stor del av denna ökade kapitalkostnad hänförs till beläggning av asfalt, där ambitionsnivå kommer behöva ses över framåt. För både exploatering- och övriga investeringar ska Tekniska nämnden få kompensation för ökade kapitalkostnaderna, men vilket ej fördelades innan bokslutet. Dessa två negativa avvikelser kompenseras Tekniska nämnden därmed för i början på 2020 och nämnden belastats ej av avvikelsen till 2020.

Ytterligare del av samlade negativa avvikelsen hänförs till parkverksamheten, -7,9 mnkr, där budget inom samtliga delar av verksamheten överskridits, men främst inom renhållning, trädvård/-vattning och gräsklippning. Inför 2020 ser verksamheten över skötselmanualer, frekvens- och ambitionsnivåer, samt kommer jobba med tätare ekonomiuppföljningsmöten mellan planering och drift.

Även parkeringsverksamheten redovisar en negativ budgetavvikelse, -1,6 mnkr, vilket främst hänförs till att kommunen inte upphandlat biljettautomater för att kunna byta ut de automater som inte fungerar, vilket genererat lägre intäkter under 2019.

Ytterligare negativ avvikelse redovisas inom ledning och stab, -1,3 mnkr, vilket beror på engångskostnader hänfört till flytten från Stadsbyggnadshus 1 till Citypassagen.

Tekniska nämndens taxefinansierade verksamhet redovisar för 2019 en samlad negativ budgetavvikelse på -13 mnkr, och avvikelsen fördelar sig mellan VA -12,3 mnkr, avfall -1 mnkr samt fordonsgas +0,3 mnkr.

VA-verksamhetens underskott beror främst på att investeringar inte har planerats enligt investeringsplan på grund av personalbrist, vilket har lett till att personal inte kunnat debitera tid på investeringsprojekt utan istället har kostnaden belastat löpande drift, vilket genererat en negativ avvikelse på -5 mnkr. Ytterligare orsak är ett flertal poster som inte budgeterats för avseende Vattenstämman, Vätternvatten AB och skyfallsförsäkring, på totalt ca 3 mnkr, att en stor del av övriga kostnader överstigit vad som planerades för i budget, ökade elkostnader på båda verken motsvarande 2 mnkr samt ökade kostnader för slamsugning, 1,5 mnkr. I underlaget inför det beslut till taxeändring som fattades i samband med ÖSB 2020 har förvaltningen tagit hänsyn till de kostnadsökande faktorerna och justerat taxan i motsvarande mån, vilket innebar en ökning med 16 % från 2020. Den negativa avvikelsen redovisas mot VA-verksamhetens egna kapital som efter bokslut därmed är negativt och uppgår till -20 mnkr.

Avfallsverksamheten planerade i budget 2019 för en negativ budgetavvikelse på -2,7 mnkr, men i bokslut 2019 uppgick avvikelsen till -1 mnkr. Att utfallet blev bättre än förväntat beror framförallt på att volymerna, och därmed intäkter, av s.k. annat avfall som kommit in till Atle blivit större än vad som antogs i samband med budget. Verksamheten har även fått högre intäkter från förorenade jordar än vad som prognostiserades. Avvikelsen redovisas mot verksamhetens egna kapital, vilket efter bokslut 2019 uppgår till cirka 90 mnkr.

Fordonsgasen redovisar för första året sedan verksamhetsstart en positiv budgetavvikelse med +0,3 mnkr. Förvaltningen avser att förändra organisationen för den totala biogasverksamhet som idag återfinns inom både fordons-, avfalls- och VA-verksamheterna under 2020.

3.2.6 Programnämnds egen verksamhet

Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhet uppvisar för 2019 en negativ budgetavvikelse på -27,1 mnkr, vilket motsvarar en negativ avvikelse på -23 % jämfört mot aktuell budgetram vid bokslut 2019. Negativ budgetavvikelse återfinns inom kollektivtrafiken (-28,8 mnkr) samt mark (-4,6 mnkr), där kollektivtrafiken och färdtjänsten är den främsta orsaken till den totala negativa avvikelsen för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet. Exklusive färdtjänsten skulle Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppvisa ett utfall för 2019 i enlighet med 2019 års budget.

Den negativa avvikelsen inom kollektivtrafiken på samlat -28,8 mnkr motsvarar en avvikelse på -63 % jämfört mot budgetram för 2019, där alla områden inom kollektivtrafiken uppvisar negativ budgetavvikelse, men den främsta avvikelsen hänförs till färdtjänsten med -27,1 mnkr, vilket motsvarar en avvikelse på -80 % jämfört mot avsatt budgetram. Färdtjänstens negativa budgetavvikelse har därmed fortsatt att öka under 2019 jämfört mot 2018, då den uppgick till -17,5 mnkr. Antalet färdtjänstresor, inkl. riksfärdtjänst ökade med 5 % under 2019 jämfört mot 2018 och kostnaden per färdtjänstresa, inkl. riksfärdtjänst har

jämfört mot 2018 ökat från 200 kr/resa till 231 kr/resa, vilket motsvarar en ökning på 16 %. Därmed ser vi att kostnadsökningen ökar snabbare än vad antalet resor gör, vilket främst beror på det nya trafikavtalet som trädde i kraft från och med juli 2019, vilket genererade ökade kostnader till följd av att direktupphandling tvingades genomföras. Utöver nya avtalet beror kostnadsökningen även på ökat antal resor, årliga indexuppräknningen på cirka 2,5 % samt ökade administrationskostnader inom Region Örebro Län för färdtjänstresor. Detta i kombination med att Örebro kommuns budget för färdtjänsten inte räknas upp årligen, utan istället minskas genom effektiviseringskrav, bidrar till att den negativa avvikelsen årligen ökar.

Under året har Stadsbyggnad dock arbetat fram förslag för att minska budgetavvikelsen varav tre åtgärder har beslutats under 2019:

- Borttagande av taxesubvention för länstrafikresor inom Örebro kommun – sänkta kostnader som frigör budgetutrymme på 3,4 mnkr som tillförts färdtjänstens budget för resor (effekt 2020).
- Borttagande av högkostnadsskyddet - beräknas ge en nettoeffekt mellan 1–3 mnkr till följd av sänkta kostnader/ökade intäkter (effekt 2020).
- Säga upp avtalet om tillköp av flextrafik – sänkta kostnader som frigör budgetutrymme på cirka 4,5 mnkr som tillförts färdtjänstens budget för resor (effekt från 2022 då avtal löper ut 2021-12-31).

Under 2020 kommer arbete med att se över nuvarande avtal mot Regionen att genomföras för att öka Region Örebro Läns incitament att försöka effektivisera verksamheten så långt det är möjligt.

Den negativa budgetavvikelsen inom mark hänförs till tomträtterna till följd av att ett exploateringsobjekt (objekt Låset - fastighet Olaus Petri 3:247) gjorts om till en tomträtt i samband med nybyggnation av ny skola, vilket genomförts i syfte att skolan annars skulle fått betala för en väldigt dyr byggrätt på berörd tomt, vilket sedan hade lett till en hög hyreskostnad för Programnämnd Barn och utbildning. Tomträttsavtalet innebär att en årlig avgäld/intäkt erläggs till kommunen på cirka +0,5 mnkr/år. Dock innebär detta att de kostnader på 5,2 mnkr som bokförts på exploateringsobjektet inte längre kunde hänföras till exploateringsekonomin som en försäljningsomkostnad utan istället behövde hanteras som en driftskostnad i resultatet, och därmed belastades tomträtternas ekonomi av denna kostnad. Över tid kommer denna kostnad att täckas av den årliga tomträttsavgälden, men då kostnaden inte kan periodiseras får den resultatpåverkan på nämndens resultat 2019. Exklusive denna kostnad hade tomträtterna redovisat ett utfall i enlighet med 2019 års avkastningskrav.

Inom Stadsbyggnad uppvisas en positiv budgetavvikelse på +6,3 mnkr som härrör till alla avdelningar inom förvaltningen och främst avser lägre personalkostnader till följd av tillfälliga vakanta tjänster som ej blivit tillsatta enligt plan i budget eller som uppstått vid glapp mellan rekryteringar, samt övriga oförutsedda vakanser så som föräldraledigheter, samt outnyttjade reserver inom ledningens budget. I stort så har dock förvaltningen under året rekryterat på de tjänster som varit vakanta under föregående år.

3.2.7 Programnämnd samhällsbyggnad – gemensamt för programområdet

I programnämndens budget finns 1,1 mnkr avsatt för Programnämnd samhällsbyggnad som i huvudsak avser arvoden till nämndledamöter samt övriga omkostnader för nämnden. För 2019 redovisas en mindre negativ avvikelse på -0,06 mnkr, vilket beror på högre utfall för arvoden under 2019 då fler nämndtillfällen genomförts i och med att ny mandatperiod påbörjats.

I programnämndens budget återfinns även budget för programövergripande kostnader på totalt 2,3 mnkr, varav 1,5 mnkr nyttjats under 2019. Den positiva avvikelsen beror i stort sett till helhet på att medel som avsattes i budget 2019 för *"Långsiktig strategisk planering och samordning inom programområde Samhällsbyggnads processer för effektivare leverans och resultat för Örebroarna"*, ej har nyttjats. Dessa medel har dock fördelats till Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet i samband med beslut om programplan för 2020.

Inom programrådets budget finns även avsatta reserver, i huvudsak för kapitalkostnader, på 0,7 mnkr, som avser kapitalkostnader för investering i Rosta gårde samt torgyta Kulturkvarteret, men dessa investeringar färdigställdes ej under 2019, vilket innebär att medlen istället balanserar Programnämnd samhällsbyggnads samlade utfall 2019.

3.2.8 Resultat tomträtter och Exploateringsverksamhet

Programnämnden hade för 2019 avkastningskrav för resultat gällande försäljning av tomträtter på 20 mnkr och för exploateringsverksamheten på 70 mnkr, vilket ska överföras i sin helhet till Kommunstyrelsen.

Resultat från sålda tomträtter uppgår för 2019 till 32,1 mnkr och avser 41st småhustomter och 2st flerfamiljshus/ verksamheter (Hökerberg 7 och Färgeriet 11), varav 4,4 mkr för Hökerberg 7 och 14,2 mkr för Färgeriet 11. Avkastningskravet för tomträtter uppnås därmed för 2019.

Resultat från sålda exploateringsfastigheter uppgår för 2019, efter avdrag för försäljningsomkostnader, till 63,3 mnkr. Resultatet avser försäljningar avseende bostäder med 58,1 mnkr, samt försäljningar avseende verksamhet 3,3 mnkr. Resultatet 63,3 mnkr innebär att avkastningskravet på 70 mnkr inte uppnås och är även en försämring jämfört mot vad som prognostiserades vid delår 2 då prognosen uppgick till 83 mnkr. Det lägre resultatet beror på att marknaden mattats med följderna av reservationsavgifter har förlängts, vilket gör att köp beräknas ske 2020 istället för planerade 2019. För detaljer kring 2019 års resultat se kap. 7, bilaga 7.5.

3.3 Investeringar

Nedan redovisas kortare kommentarer om programområde Samhällsbyggnads investeringar vid bokslut 2019. Tabeller redovisas i kapitel 4.1.4 och 4.1.5.

3.3.1 Ekonomikommentarer – investeringar Tekniska

Park och gata hade vid bokslut 2019 ett totalt investeringsanslag på 223,8 mnkr varav 111,8 mnkr har nyttjats till och med bokslut 2019, vilket motsvarar 50 % av total investeringsbudget. Vid delår 2 prognostiserades 161,8 mnkr, 72 % av total investeringsbudget, att nyttjas, och man når därmed inte upp till förväntad nivå för året. Möjligheterna att kunna genomföra investeringar i planerad takt är beroende av att förvaltningen kan rekrytera/behålla projektledare, att ramavtal med entreprenörer upphandlas. De båda faktorerna samt att man även ej lyckats rekrytera ingenjörer i önskad takt bidrar till att förvaltningen inte kunnat planera och projektera investeringar i den takt som planerats. Av kvarvarande investeringsanslag för park- och gatuinvesteringar begärs 64,4 mnkr överförda till 2020 och 62,1 mnkr reduceras bort.

Inom parkverksamheten har investeringar under 2019 genomförts i trädplantering, reinvestering i flertal parker enligt naturplanen, investering i flertal lekplatser samt plaskdammar, till ett sammanlagt belopp om 21,2 mnkr.

Inom gatuinvesteringar har investeringar genomförts till ett samlat belopp på 90,7 mnkr, där en stor del utgörs av asfaltsunderhåll (47,1 mnkr), vilket beror på att nytt avtal med entreprenör kunnat upphandlats. I övrigt har även investeringar genomförts i gatubelysning och stolpar, LED- och gatubelysning, industrispår ny växel Törsjö, ombyggnation av gator i samband med förnyelse av VA-ledningar, trafiksäkerhetsobjekt med mera.

Tekniska nämnden har efter beställning av Kommunstyrelseförvaltningen, ansvaret för att bygga ledningsnät för att möjliggöra utbyggnad av bredband och har för detta en kvarvarande budget på 59,2 mnkr. Det är först i år som arbetet påbörjats på allvar och 2,2 mnkr har upparbetats under året. 10 mnkr kommer begäras överfört till 2020 och resterande flyttas fram till 2021.

Inom fordons skattefinansierade verksamhet uppgick budgeten vid bokslut 2019 till 34,7 mnkr och investeringar har genomförts för 29 mnkr. Möjligheterna att kunna genomföra investeringarna enligt prognos är beroende av att kunna rekrytera/behålla projektledare och att ramavtal med entreprenörer upphandlas. Kvarvarande medel på 5,7 mnkr begärs överförda till 2020.

Avfallsverksamhetens investeringsanslag uppgick vid bokslut 2019 till 6,7 mnkr och investeringar har genomförts motsvarande 5,7 mnkr. Genomförda investeringar avser utbyggnad av planer på avfallsanläggningarna, metodutveckling samt ombyggnad deponigas Atle. Av kvarvarande medel, 1 mnkr, begärs allt överfört till 2020.

VA-verksamhetens investeringsanslag uppgick vid bokslut 2019 till 345,3 mnkr. Investeringar har genomförts motsvarande 198,8 mnkr, varav 119,3 mnkr avser exploatering, 64,1 mnkr avser förnyelse i vattenledningar samt 15,3 mnkr i övriga investeringar i vatten- och reningsverk samt övriga åtgärder. Prioriteringar mellan verksamhetens olika objekt har genomförts och förnyelsetakten har ökat. Även inom VA finns svårigheter med att rekrytera ingenjörer i önskad takt, och det i kombination med svårigheter att få beslut om markåtkomst har lett till att planering och projektering av investeringar ej kunnat genomföras som planerats. Av kvarvarande medel begärs 139,9 mnkr överförda till 2019.

3.2.2 Ekonomikommentarer – investeringar kultur- och fritid

Fritidsnämnden har vid bokslut 2019 ett totalt investeringsanslag på 24,5 mnkr, varav 4,3 mnkr är överförda medel från 2018. Vid bokslut 2019 har investeringar genomförts motsvarande 4 mnkr, vilket avser investering i Lillåspåret, lekmiljö Wadköping, Risbergska gymnastikhall, hundlekplats, samt flertalet mindre inventarieinvesteringar (1,4 mnkr).

I investeringsplanen för 2019 fanns även fyra objekt på totalt 61,8 mnkr som avser investeringar i fastigheter. Dessa fyra objekt har ombudgerats (Sam 236/2019) till Stadsbyggnad och Markenheten eftersom de kommer stå som fastighetsägare när investeringen genomförts. Följande objekt har ombudgerats:

- Konstgräs Mellringe - omklädningsrum, läktare Mellringe IP – 14 mnkr
- Trängens IP: B-hallen – 8,4 mnkr
- Ridanläggningen i Karlslund: ny stallbyggnad och åtgärder i befintliga stallbyggnader – 28,345 mnkr

- Ridhus och karantänsstall Karlslund – 11 mnkr

Beräknad driftkostnadskonsekvens ligger kvar mot Fritidsnämnden i investeringsprogrammet.

Hela Fritidsnämndens kvarvarande investeringsanslag på 20,4 mnkr begärs överfört till 2020.

Kulturnämnden har vid bokslut 2019 ett totalt investeringsanslag på 32,5 mnkr, varav 7,3 mnkr är överförda medel från 2018. Vid bokslut 2019 har investeringar genomförts motsvarande 4,7 mnkr, vilket främst avser investeringar i konstutsmyskning enligt 1 %-regeln (4,3 mnkr), samt resterande utgörs av inventarieinvesteringar.

En anledning till att utfallet jämfört mot budget är lågt är att objektet Kultur- och fritidscenter Varberga legat med i årets budget som en kommuninvestering, vilket är felaktigt då det är en investering som ska genomföras av kommunalt bolag och Kulturnämnden belastas av driftkostnadskonsekvens. Detta kommer korrigeras nu i samband med bokslut 2019. Av kvarvarande investeringsanslag på 27,2 mnkr begärs 17,6 mnkr överförda till 2020, då exklusive de 10 mnkr för Kultur- och fritidscenter Varberga som läggs som investering i kommunalt bolag, men 500 tkr avseende inventarieinvestering kvarstår i nämndens budget.

3.3.3 Ekonomikommentarer - investeringar Trafik och miljö och fastigheter

Trafik och miljöinvesteringar samt fastighetsinvesteringar har vid bokslut 2019 ett totalt investeringsanslag på 447,5 mnkr, varav 342,5 mnkr är överförda medel från 2018. Vid bokslut 2019 har investeringar genomförts motsvarande 123,6 mnkr, vilket motsvarar 28 % av avsatt budget. Att investeringsgenomförandet är lågt beror bland annat på eftersläpning med investeringsmedel från tidigare år, cirka 50 % av total investeringsbudget, vilket gör att nya objekt inte hinner omsättas innevarande år. Ytterligare en förklaring är fortsatt resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna).

Inom trafik- och miljöinvesteringar har investeringar genomförts till ett totalt belopp om 86 mnkr, där några av de större investeringarna att lyfta fram utgörs av ombyggnation/breddning av Skebäckbron, utbyggnad av ett flertal huvudcykelstråk och gång- och cykelbanor, ombyggnad och tillgänglighetsanpassning av ett tiotal busshållplatser, Vivallakullen, Glanshammars torg, kickbikébana i Sveaparken, lekmiljöer och mötesplatser i Varbergaskogen och VOX-parken, för att lyfta några. För mer detaljerad information om investeringar som genomförts under 2019 inom områdena trafik och miljö samt fastigheter, se avsnitt 6.6 i Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets rapport.

I juni reviderades investeringsbudgeten för trafik- och miljöinvesteringar enligt beslut i Kommunstyrelsen och minskades då med sammanlagt 68,3 mnkr, i enlighet med uppdraget från ÖSB om att ta fram ett förslag på reducerat investeringsprogram för 2019–2022 motsvarande 5 procent för 2019 och 15 procent för åren 2020–2022.

Syftet med minskningen var att minska driftkostnadskonsekvens och frigöra budgetmedel, men då trafik- och miljöinvesteringarna har finansiering från Programnämnd samhällsbyggnads kapitalkostnadskompensationspott, vilken inte minskades samt inte heller kan minskas utifrån behovet som finns att genomföra investeringar, gav reduktionen ingen effekt i form av frigörda medel att nyttja inom kommunen. Dock fanns ändå behov av att minska investeringsprogrammet utifrån kapacitet att genomföra samt utifrån finansiering av ökade kapitalkostnader, men de reduceringar som beslutades i juni var inte tillräckliga. Därmed har kvarvarande medel för trafik- och miljöinvesteringar för 2019 minskats med ytterligare 51,9 mnkr, samt att 20,9 mnkr har flyttats framåt i planeringen till 2023 – 2024.

Sammanlagt begärs därmed 117,2 mnkr överfört till 2020 för trafik- och miljöinvesteringar och 132,6 mnkr för fastighetsinvesteringar.

3.3.4 Ekonomikommentarer – exploateringsinvesteringar

Utfallet för exploateringsinvesteringarna uppgår för 2019 till 108,6 mnkr, där 102,9 mnkr avser bostäder och 5,7 mnkr avser verksamhet. Utfallet avseende bostäder avser bland annat Ladugårdsängen etapp 2 (56,8 mnkr), kv Grönpepparen (11,4 mnkr), Kv Gasklockan (7 mnkr), Postterminalen (6,1 mnkr), Norra Ormesta (3,6 mnkr), kv Lagerbladet (3,4 mnkr), Garphyttan 5:13 mfl (3,3 mnkr), Kv Gulsippan (2 mnkr), med flera. För verksamheter utgörs några av de största posterna av Kulturkvarteret (1,4 mnkr), Litografen (1 mnkr), Bettorp etapp 2 (0,8 mnkr), Gasugnen (0,6 mnkr), Stinsen (0,5 mnkr) med flera. Prognos för 2019 uppgick vid delår 2 till 100 mnkr, vilket inte avviker nämnvärt jämfört mot 2019 års utfall.

3.3.5 Ekonomikommentarer – Programnämnd samhällsbyggnads inventarieinvesteringar samt övriga investeringar

Programnämnd samhällsbyggnad hade för 2019 en pott för inventarieinvesteringar på 29 mnkr, varav 18 mnkr (12+6 mnkr) avsåg investeringsmedel för möbler och AV-utrustning till Citypassagen. Övriga medel avser ofördelad pott för inventarieinvesteringar som driftsnämnderna kan begära medel från. Av avsatta investeringsmedel för inventarieinvesteringar i Citypassagen nyttjades 12,8 mnkr under 2019. Kvarvarande medel begärs överförda till 2020 för eventuella behov av kompletterande investeringar under 2020. I övrigt nyttjades ingen del av övrig avsatt inventariepott.

På programnämnds nivå återfanns även under 2019 beslutade budget för projektet Tekniskas nya lokaler, som för 2019 hade en uppskattad budget på 53 mnkr. Arbetet med projektet pågår och arbetet med förstudie har påbörjats. Då projektet ej kommer genomföras i egen regi utan av kommunalt bolag, vilket inte var beslutat inför 2019, ska dessa medel ej flyttas över till 2020 som en kommuninvestering utan projektet kommer fortgå och drivas av Örebroporten, som därmed kommer belastas av alla förstudie- och investeringskostnader, och Tekniska nämnden kommer sedan belastas av hyreskonsekvens när projektet är avslutat.

4. Analysunderlag

4.1 Resultat – Ekonomi

4.1.1 Ekonomiskt resultat – skattefinansierad verksamhet

Nämnd / vht	Bokslut 2018 (tkr)	Budget 2019 (tkr)	Bokslut 2019 (tkr)	Avvikelse 2019 Budget-bokslut (tkr)	Avvikelse 2019 Budget-bokslut (%)	Förändr % 2018-2019
Byggnadsnämnden	-5 204	-5 694	-8 304	-2 610	46%	60%
Fritidsnämnden	-155 085	-162 575	-159 507	3 068	-2%	3%
Kulturnämnden	-190 210	-199 632	-196 464	3 168	-2%	3%
Miljönämnden	-15 017	-16 933	-16 518	414	-2%	10%
Tekniska nämnden	-169 981	-172 505	-210 688	-38 183	22%	24%
Programnämnd Samhällsbyggnad	-112 642	-121 328	-145 772	-24 443	20%	29%
<i>Varav egna verksamheter:</i>	<i>-110 143</i>	<i>-115 384</i>	<i>-142 496</i>	<i>-27 112</i>	<i>23%</i>	<i>29%</i>
<i>Varav gemensamt programomr totalt:</i>	<i>-2 499</i>	<i>-5 944</i>	<i>-3 275</i>	<i>2 669</i>	<i>-45%</i>	<i>31%</i>
<i>Programnämnd</i>	<i>-908</i>	<i>-1 099</i>	<i>-1 155</i>	<i>-56</i>	<i>5%</i>	<i>27%</i>
<i>Planeringsreserv</i>		<i>-1 819</i>	<i>-625</i>	<i>1 194</i>	<i>-66%</i>	<i>-</i>
<i>Programövergripande</i>	<i>-1 591</i>	<i>-3 026</i>	<i>-1 495</i>	<i>1 531</i>	<i>-51%</i>	<i>-6%</i>
Nettokostnad	-648 139	-678 667	-737 254	-58 586	9%	14%
Mark - reavinster	40					-100%
Nettokostnad	-648 099	-678 667	-737 254	-58 586	9%	14%

4.1.2 Ekonomiskt resultat – taxefinansierad verksamhet

Enhet	Bokslut 2018 (tkr)	Budget 2019 (tkr)	Bokslut 2019 (tkr)	Avvikelse bokslut-bokslut (tkr)	Förändr % 2018-2019
Vatten och avlopp ¹⁾	-7 711		-12 336	-12 336	60%
Avfall	-9 429		-1 020	-1 020	-89%
Fordonsgas	-535		333	333	-162%
Nettokostnad	-17 675		-13 023	-13 023	-26%

4.1.3 Intäkts- och kostnadsutveckling

Kontogrupp	2018	2019	2019	Avvikelse	
	Bokslut	Budget	Bokslut	bokslut-bokslut (tkr)	bokslut-bokslut (%)
3A Avgifter	113 815	126 963	118 671	4 856	4%
3B Statsbidrag	13 266	8 874	14 939	1 673	13%
3C Försäljning av verksamhet	34 858	32 218	30 871	-3 987	-11%
3D Försäljning exploatering	9 335	6 000	0	-9 335	-100%
3E Försäljning tomträtter		0	-326		
3F Reavinster	2 905	2 996	10 069	7 164	247%
3G Övriga intäkter	1 742 303	1 782 230	1 838 440	96 137	6%
Summa intäkter	1 916 481	1 959 281	2 012 664	96 182	5%
4D Köp av verksamhet	-111 892	-91 461	-108 399	3 493	-3%
4J Kapitalkostnader	-168 596	-180 730	-190 499	-21 904	13%
4K Ankomstregistrering	0	0	0	0	0%
4L Övriga kostnader	-330 561	-306 546	-348 336	-17 775	5%
5A Personalkostnader	-356 219	-396 905	-374 070	-17 852	5%
6A Lokalhyror	-1 254 003	-1 350 248	-1 322 280	-68 277	5%
6B Övriga kostnader	-218 298	-204 408	-255 530	-37 232	17%
7A Inhyrd personal	-114	-50	-194	-81	71%
7B Reaförluster	-177	-180	-4 940	-4 763	2694%
7D Övriga kostnader	-124 763	-107 420	-145 660	-20 897	17%
Summa kostnader	-2 564 621	-2 637 948	-2 749 909	-185 288	7%
Nettokostnad	-648 140	-678 667	-737 245	-89 105	14%

4.1.4 Investeringar skattefinansierade

Programområde Samhällsbyggnads skattefinansierade investeringar (tkr)	Varav överförda			Förbrukning 2019	Kvarvarande medel 2019	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Begärs överfört till 2020
	Budget 2019	medel	Utfall 2019						
Trafik & miljö- och fastighetsinvesteringar	-447 510	-342 491	-123 635	28%	-323 875	-280 143	-202 443	45%	-248 093
Programnämnd Samhällsbyggnad (inventarier samt övriga investeringar)	-86 129	-27 268	-13 182	15%	-72 947	-20 891	-16 500	19%	-19 947
Teknisk nämnd skattefinansierade investeringar	-319 716	-171 516	-144 450	45%	-175 266	-271 442	-208 563	65%	-80 033
Fritidsnämnd	-24 484	-4 277	-4 058	17%	-20 426	-11 034	-10 034	41%	-20 424
Kulturnämnd	-32 451	-7 302	-4 743	15%	-27 708	-7 180	-5 350	16%	-17 073
Summa	-910 290	-552 854	-290 068	32%	-620 222	-590 690	-442 890	49%	-385 570

4.1.4.1 Tekniska skattefinansierade investeringar

Tekniska skattefinansierade investeringar (tkr)	Varav överförda			Förbrukning 2019	Kvarvarande medel 2019	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Begärs överfört till 2020
	Budget 2019	medel	Utfall 2019						
Park	-46 494	-16 156	-21 188	46%	-25 306	-48 613	-48 613	105%	-11 715
Gata	-177 294	-94 882	-90 652	51%	-86 642	-176 055	-113 176	64%	-52 701
Bredband	-59 154	-59 154	-2 182	4%	-56 972	-10 000	-10 000	17%	-10 000
Inventarier TN	-2 059	-1 059	-1 460	71%	-599	-2 059	-2 059	100%	130
Fordon skattefinans (inkl. inventarier)	-34 715	-265	-28 968	83%	-5 747	-34 715	-34 715	100%	-5 747
Summa	-319 716	-171 516	-144 450	45%	-175 266	-271 442	-208 563	85%	-80 033

4.1.4.2 Investeringar Fastigheter

Fastighetsinvesteringar (tkr)	Varav överförda			Förbrukning 2019	Kvarvarande medel 2019	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Begärs överfört till 2020
	Budget 2019	medel	Utfall 2019						
Lokalförsörjning och bostadsrätter	-14 394	-7 395	-11 199	78%	-3 195	-10 680	-14 347	100%	-2 000
Fastighetsförvärv	-53 730	-23 730	-8 791	16%	-44 939	-53 730	-25 000	47%	-44 939
Markreserv fastighetstekn åtgärder	-17 450	-10 450	-4 418	25%	-13 032	-10 516	-7 246	42%	-13 032
Fastighetsinvest KoF fastigheter	-85 844	-69 044	-13 216	15%	-72 628	-36 066	-25 720	30%	-72 628
Summa	-171 418	-110 619	-37 624	22%	-133 794	-110 992	-72 313	65%	-132 599

4.1.4.3 Investeringar Trafik och miljö

Trafik och miljöinvesteringar (tkr)	Varav överförda			Förbrukning 2019	Kvarvarande medel 2019	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos	Begärs överfört till 2020
	Budget 2019	medel	Utfall 2019						
City	-16 419	-12 919	-2 750	17%	-13 669	-16 162	-9 119	56%	-13 313
Stadsmiljö, inkl odlingslotter	-22 606	-18 306	-11 548	51%	-11 058	-24 606	-12 888	57%	-6 558
Kulturmiljövärd	-3 599	-1 984	-692	19%	-2 907	-3 599	-1 285	36%	-2 907
Åstaden	-6 082	-5 282	-466	8%	-5 616	-6 469	-2 332	38%	-4 884
Trafik	-136 765	-136 965	-45 710	33%	-91 055	-79 633	-70 892	52%	-36 789
Kollektivtrafik	-22 219	-6 259	-5 279	24%	-16 940	-6 910	-7 749	35%	-7 622
Skattefinansierade expl. Objekt	-33 533	-31 533	-3 842	11%	-29 691	-10 474	-2 474	7%	-29 691
Naturvård och vatten	-34 869	-18 624	-15 724	45%	-19 145	-17 659	-23 391	67%	-13 730
Summa	-276 092	-231 872	-86 011	31%	-190 081	-165 512	-130 130	60%	-115 494

4.1.4.4 Kultur- och fritidsinvesteringar

Kultur- och fritidsinvesteringar (tkr)	Varav överförda medel			Förbrukning 2019	Kvarvarande medel 2019	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos 2019	Begärs överfört till 2020
	Budget 2019	Utfall 2019	Utfall 2019						
Fritidsinvesteringar	-24 484	-4 277	-4 058	17%	-20 426	-11 034	-10 034	41%	-20 424
Hundleklats	-200	-200	-82	41%	-118	-200	-200	100%	-118
Investering Lillåspåret 2018	-2 500	-2 500	-1870	75%	-630	-2 500	-2 500	100%	-630
Risbergiska gymnastikhall	-816	-816	-165	20%	-651	-816	-816	100%	-651
Lekmiljö Wadköping	-400	0	-397	99%	-3	-400	-400	100%	0
Eklundaskolan läktare	-350	0	0	0%	-350	0	0	0%	-350
Fritidsyta, sanering idr.mark	-2 618	0	0	0%	-2 618	-2 618	-2 618	100%	-2 618
Motionsspår 2019	-2 000	0	0	0%	-2 000	-2 000	-1 000	50%	-2 000
Vivalla IP omkl.rum o läktare	-10 000	0	0	0%	-10 000	0	0	0%	-10 000
Vandrarhem Wadköping	-4 100	0	-94	2%	-4 006	-1 000	-1 000	24%	-4 006
Investarieinvesteringar	-1 500	-761	-1450	97%	-50	-1 500	-1 500	100%	-51
Kulturinvesteringar	-32 451	-7 302	-4 743	15%	-27 708	-7 145	-5 350	16%	-17 073
Inventarier	-1835	-1835	-422	23%	-1413	-1 228	-750	41%	-1 278
Kultur- o. fritidscent. Varberga	-10 500	0	0	0%	-10 500	0	0	0%	(begärs inte överfört då objektet flyttats 0 till att ligga som bolagsinvestering)
Kultur- o. fritidscenter Norrby	-200	0	0	0%	-200	-200	0	0%	-200
Sorteringsverk Stadsbiblioteket	-3 350	-3 350	0	0%	-3 350	0	0	0%	-3 350
Konstint. Lilla Å-promenaden	-2 041	-2 041	0	0%	-2 041	-500	-100	5%	-2 041
Konstutstyckning 1%	-14 525	-76	-4321	30%	-10 204	-5 217	-4 500	31%	-10 204
Summa	-56 935	-11 579	-8 801	15%	-48 134	-18 179	-15 384	32%	-37 497

4.1.4.5 Inventarieinvesteringar samt övriga investeringar

Inventarieinvesteringar samt övriga inv. (tkr)	Varav överförda medel			Förbrukning 2019	Kvarvarande medel 2019	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos 2019	Begärs överfört till 2020
	Budget 2019	Utfall 2019	Utfall 2019						
IN nya lokaler (Aspholmen)	-53 000	0	0	0%	-53 000	0	0	0%	(begärs inte överfört då objektet flyttats 0 till att ligga som bolagsinvestering)
Tillgänglighetsrådet	-2 291	-1 291	-141	6%	-2 150	-2 291	-1 000	44%	-2 150
Inventarier programgemensamt	-29 238	-24 377	-12 793	44%	-16 445	-19 291	-14 500	50%	-16 445
Inventarier Stadsbyggnad	-1 600	-1 600	-248	16%	-1 352	-1 600	-1 000	63%	-1 352
Summa	-86 129	-27 268	-13 182	15%	-72 947	-23 182	-16 500	27%	-19 947

4.1.5 Investeringar taxefinansierade

Programområde Samhällsbyggnads taxefinansierade investeringar (tkr)	Varav överförda medel			Förbrukning 2019	Kvarvarande medel 2019	Prognos 2019 delår 1	Prognos 2019 delår 2	Förbrukning helår enl prognos 2019	Begärs överfört till 2020
	Budget 2019	Utfall 2019	Utfall 2019						
Teknisk nämnd Avfall	-6 710	-2 960	-5 680	85%	-1 030	-6 710	-5 925	88%	-1 030
Teknisk nämnd VA	-345 308	-92 308	-198 766	58%	-146 542	-272 510	-208 519	60%	-139 903
Teknisk nämnd fordon taxefinansierat	-18 000	-3 500	-5 151	29%	-12 849	-18 000	-18 000	100%	-12 849
Fordonsgas	-5 750		-1 013	18%	-4 737			0%	-4 737
Summa	-375 768	-98 768	-210 610	56%	-297 220	-232 444	-232 444	62%	-158 519

5. Uppföljning av direktiv till driftnämnderna

Driftnämnderna svarar för en samlad verksamhetsstyrning och uppföljning inom sitt ansvarsområde enligt mål, uppdrag och resurstilldelning. Nämnden ska utifrån såväl grunduppdrag som utvecklingsuppdrag arbeta med att förenkla, förbättra och förnya i vardagen. Det är också varje nämnds ansvar att säkra arbetssätten genom systematisk intern kontroll. Programnämnd samhällsbyggnad identifierade i programplanen ett antal utvecklingsuppdrag utifrån Övergripande strategier och budget som riktades till driftnämnderna (inklusive programnämndens egen verksamhet). Dessa anses viktiga för måluppfyllelse inom programnämndens prioriterade utvecklingsområden. Utöver dessa har driftnämnderna ett eget ansvar att rikta uppdrag för sin verksamhet för att nå kommunens mål.

Programnämndens uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som Örebro kommun tillämpar. Därför ges i programnämndens rapport ingen detaljerad statusuppdatering per uppdrag, för detta hänvisas till respektive driftnämndsrapport. Uppföljning av servicegarantier och indikatorer görs inte på programnivå utan går att avläsa i den kommunövergripande rapporten (för de kommunövergripande indikatorerna) samt i driftnämndernas rapporter (för de som driftnämnden själva tagit fram).

5.1. Samlad analys - avvikelserapportering

Den sammanfattande bilden är att utvecklingsuppdragen inom programområdet (se nedan) i pågår enligt plan. Många uppdrag utförs i samarbete mellan flera driftsnämnder.

5.1.1 Utvecklingsuppdrag

Driftsnämnderna svarar för en samlad verksamhetsstyrning och uppföljning inom sitt ansvarsområde enligt mål, uppdrag och resurstilldelning. Nämnden ska utifrån såväl grunduppdrag som utvecklingsuppdrag arbeta med att förenkla, förbättra och förnya i vardagen. Det är också varje nämnds ansvar att säkra arbetssätten genom systematisk intern kontroll.

Utvecklingsuppdrag	Status
<ul style="list-style-type: none"> • Verka för en samordnad bostadsportal för bostäder i Örebro kommun. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • När nya större bostadsområden skapas är det viktigt att allmännyttan är representerad. 	Pågående/slutfört (rutin för samarbete med ÖBO framtagen)
<ul style="list-style-type: none"> • Förutsättningarna för utveckling på landsbygden ska förbättras, bland annat genom att mark för bostäder på landsbygden ska finnas detaljplanerad. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Örebro kommun ska ha en fortsatt god planberedskap för bostäder, både i staden och på landsbygden. Målet för mandatperioden är att planlägga för att möta bostadsbehovet och möjliggöra för 4000 nya bostäder. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Ytterligare <i>samordna</i> arbetsprocesserna och till medborgare (och andra berörda), utifrån ett helhetsperspektiv, <i>informera</i> om olika investeringar och åtgärder kring trafiken och dess infrastruktur. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tydliggöra</i> och <i>synliggöra behoven</i> av verksamhet (berör särskilt kultur och fritidsområdet) och i ett tidigt skede inkludera dessa i samhällsplaneringsprocessen. 	Pågående

5.1.2 Riktade förhållningssätt till driftnämnderna

Nedan redovisas Programnämnd samhällsbyggnads särskilt riktade förhållningssätt till driftnämnderna.

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
Samordna och informera om arbetsprocesser/insatser inom trafik och infrastruktur: Ytterligare samordna arbetsprocesserna och till medborgare (och andra berörda), utifrån ett helhetsperspektiv, informera om olika investeringar och åtgärder kring trafiken och dess infrastruktur.	☒	☐	☐	☐	Kommunikationsstrategi under framtagande för att skapa en systematik över hur att kommunicera och informera medborgare, näringsliv och andra berörda aktörer. Utveckling av kartsiktet så det blir lättare att se vart olika åtgärder i infrastruktur planeras ske och när.
Tydliggöra/synliggöra långsiktiga behov: Tydliggöra och synliggöra behoven av verksamhet (berör särskilt kultur och fritidsområdet) och i ett tidigt skede inkludera dessa i samhällsplaneringsprocessen.	☒	☐	☐	☐	Diskussioner pågår tillsammans med berörda förvaltningar, speciellt de inom programområdet, i uppstart av olika samhällsplaneringsärenden. Numera ingår även lokalförsörjningsenheten i det prioriteringsforum som finns inom Stadsbyggnad
Minska klyftorna: Bidra till arbetet med att minska klyftorna. Ett viktigt	☒	☐	☐	☐	Nämnden arbetar med att bl a skapa bostäder till överkomliga priser och har under 2019 genomfört större omvandlingar av områden som t ex Varbergaskogen och Vivallakullen i syfte att öka möjligheterna till möten mellan

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
område är insatser som möjliggör möten mellan människor.					människor. Olika projekt pågår för att skapa attraktiva gröna mötesplatser. Miljönämnden arbetar även med minskade klyftor genom uppsökande bostadstillsyn där de informerar om rättigheter och skyldigheter som hyresgäster har avseende sin bostad.
Effektivisera: Effektivisera verksamheten enligt de kommungemensamma krav som finns.	☒	☐	☐	☐	Arbetsätt, taxor, behov mm ses över och revideringar sker. Färdtjänsten är ett viktigt område där stort arbete pågår. Diskussioner pågår för att se hur att samarbeta och samordna mer inom programområdet, över förvaltningsgränserna.
Reducera investeringsprogrammet för att minska driftkostnadskonsekvensen.	☒	☐	☐	☐	Arbete pågår för att förbättra processen för framtagande av investeringsprogrammet och arbete för att förbättra rutinerna inom investeringsprocessen överlag.
Förbättra skolresultaten. Bidra till det kommungemensamma prioriterade utvecklingsområdet om att förbättra skolresultaten.	☒	☐	☐	☐	Byggnadsnämnden arbetar med att i tidiga skeden skapa planeringsförutsättningar som möjliggör ändamålsenliga skollokaler, möjlighet för spontan rörlighet ute eller genom olika insatser öka kvaliteten på skolgårdar, i trafikmiljön runt skolor mm. Miljönämnden utför tillsyn av skolgårdar, skolor, skolkök mm för att garantera trygg och säker miljö för elever och annan berörd personal. Tekniska nämnden har bl a arbetat med trafiksäkerhetshöjande åtgärder på gator i närheten av förskolor och skolor. Fritidsnämnden arbetar med flera former av ökade möjligheter till friluftsliv, natur- och fritidsliv som bidrar till goda livsvillkor för barn och unga. Bland annat är Fritidsbanken och Lovverksamheter värt att nämna. Kulturnämnden bidrar genom att bl a tillhandahålla avgiftsfri skolbio, bibliotek mm.

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
<p>Intern samordning inom programområdet: Aktivt arbeta för förbättrad samordning inom programområdet.</p>	☒	☐	☐	☐	<p>Arbete för vidareutveckling av intern samordning inom programområdet pågår på flera olika arenor, bl a finns ett etablerat nätverk bland programrådets kvalitetsledare tillika årsprocessledare som arbetar för att bidra till att främja programgemensamma arbetssätt. Därutöver pågår ständig utveckling av samarbete mellan mark- och exploateringsavdelningen, planeringsavdelningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Tekniska förvaltningen och Miljökontoret.</p> <p>Exempel är samordningen mellan Stadsbyggnad och Tekniska förvaltningen av ombyggnationen av Teaterplan hösten 2019. I samband med ombyggnationen utifrån ett trygghets- och användarperspektiv byter Tekniska förvaltningen ut vattenledningarna som behöver bytas ut. Genom att samordna detta är det gynnsamt utifrån ett ekonomiskt perspektiv och att byggnation inte behöver ske vid separata tillfällen.</p> <p>Ett annat exempel är Varbergaskogen och VOx-parken där vi i år har arbetat på ett nytt och framgångsrikt sätt. Där naturvården har varit projektägare och parkenheten på Tekniska förvaltningen varit projektledare och Tekniska förvaltningen, Stadsbyggnad och Kultur- och fritidsförvaltningen gjort åtgärderna.</p>
<p>Dialog och samverkan med civila samhället: Inom sitt verksamhetsområde utifrån ett helhetsperspektiv, utveckla former</p>	☒	☐	☐	☐	<p>Under 2019 har samarbete med årskurs 6 i Brickebacken påbörjats för utvecklandet av planprogrammet för Brickebacken. Samarbete med Änglandaskolan utifrån projektet Tamarinden har också skett. Tekniska nämnden</p>

Programövergripande uppdrag/ förhållningssätt	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Berörs inte	Eventuell kommentar
för dialog och samverkan med det civila samhället.					ser en ökad samverkan med civila samhället genom föreningarna kring Åternyttan.
Effektiv lokalanvändning: Inom sitt verksamhetsområde, för kommunen som helhet och i samverkan med andra, öka förutsättningarna för en ökad samordning av lokaler och effektivare lokalanvändning.	☒	☐	☐	☐	Numera ingår även lokalförsörjningsenheten i det prioriteringsforum som finns inom Stadsbyggnad, arbete pågår för att förbättra lokalförsörjningsfrågornas integrering i programområdets arbetsprocesser. Förstudiearbete pågår avseende nya lokaler för Tekniska förvaltningens verksamhet som idag huserar på Aspholmen. Under 2019 har en stor andel av programområdets medarbetare flyttat in i Citypassagen och arbetar utifrån ett aktivitetsbaserat arbetssätt. Under hösten 2019 flyttade även ca 30 medarbetare från Kommunstyrelseförvaltningen in i Citypassagen för att effektivisera och nyttja lokaler på bästa sätt.
Digitalisering: Bidra till att den programgemensamma digitaliseringsstrategin verkställs.	☒	☐	☐	☐	Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad antogs under hösten 2019. Nu pågår arbete med att identifiera och planera för aktiviteter framöver genom olika former av t ex handlingsplaner.
Programgemensamt utvecklingsarbete: Bidra till övrigt programgemensamt utvecklingsarbete som ägs av programdirektör.	☒	☐	☐	☐	Ett prioriterat utvecklingsarbete är för mandatperioden att skapa förutsättningar för att effektivisera samordningen av arbetsprocesserna inom programområdets verksamheter. Arbetet pågår för att utveckla samverkan över programområdesgränserna, de kommunala bolagen mm ingår också här. Ett annat är att fortsatt synliggöra konsekvenserna av den växande staden genom framtagande av nyckeltal.

6. Programnämnd samhällsbyggnad, egen verksamhet

6.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har under 2019 väl uppfyllt sina åtaganden för att bidra till utveckling inom kommunens verksamhetsmål. Nämndens verksamhet stärker Örebro utveckling genom att förenkla för näringsliv som vill etableras eller utvecklas i Örebro, genom bland annat digitalisering markanvisning.

Nämndens egen verksamhet har under året tagit stora steg i den digitala utvecklingen genom att arbeta med att skapa smarta digitala arbetssätt och -verktyg, för att främja en smart stad samt effektiva arbetssätt.

Olika former av dialoger har ägt rum under året, exempelvis tillsammans med barn och unga i samband med projektet Tamarinden och planprogrammet för Brickebacken samt vid omvandlingarna av Vivallakullen och VOX-parken. Just omvandlingarna av Vivallakullen och VOX-parken är goda exempel på insatser som gjorts för att skapa ännu bättre förutsättningar för meningsfull fritid för Örebro invånare, besökare och andra aktörer i samhället.

Förutom etablerade samarbeten med skolor som Änglandaskolan och Brickebacken utifrån projektet Tamarinden samt planprogram Brickebacken så har ett samarbete startats upp tillsammans med kriminologiprogrammet på Örebro universitet för kunskapsutbyte om trygghetsfrämjande faktorer. Därutöver finns ett fokus på att samarbeta ännu mer med akademien för att kunna nyttja forskningsresultat och utbyta information.

Under året har även flera insatser skett för att säkra biologisk mångfald och friska ekosystem. Programnämndens egen verksamhet ingår bland annat i EU-projekt.

Stadsbyggnad har påbörjat ett arbete med att ta fram en strategi och plan för ekonomistyrning för förvaltningen i syfte att skapa långsiktighet, struktur och systematik för en ökad medvetenhet och kunskap kring ekonomistyrningen som redskap för att uppnå de politiska målen. Arbetet förväntas också bidra till att skapa förutsättningar för att arbeta mer strategiskt och proaktivt inom förvaltningen med ekonomiska frågor, och på så vis bidra till att skapa en långsiktig och hållbar ekonomi för förvaltningen och Örebro kommun som helhet.

Utveckling behöver ske inom primärt investeringsprocessen genom att skapa goda förutsättningar för genomförande av investeringar. Det innebär både planering, samarbete med andra aktörer såsom Upphandlingsenheten och Tekniska nämnden. Samma behov gäller avseende samarbetet med Region Örebro Län avseende kollektivtrafik och färdtjänst som tyvärr fortsätter gå med underskott.

Planerade förbättringsområden är även inom målområdet för attraktiv arbetsgivare där fokus framgent är på ökad arbetsglädje, ledar- och medledarskap. För att stärka målområdet om medborgarens inflytande ska utveckling av metoder för medborgardialog och dialog med olika intresseorganisationer inom civila samhället. Detta kommer att stärka den demokratiska hållbarheten och bidra till ökat samarbete i utvecklingen av Örebro kommun.

6.2 Framåtblick

Örebro kommun kommer att fortsätta växa. Befolkningsprognosen visar på en fortsatt befolkningsökning. Det är en befolkningsökning som behöver bostäder, som kräver skolor, samhällsservice, grönytor mm.

Ett rekordstort bostadsbyggande under flera år normaliseras nu, men med fortsatt tillväxt är det viktigt att vi säkerställer en planberedskap för 4 000 bostäder under mandatperioden. Örebro har en bostadsproduktion som volymmässigt ligger i linje med befolkningsutvecklingens behov. Det har byggts väldigt mycket under åren 2014 - 2017. Sedan 2018 har en viss avmattning av bostadsbyggandet skett. Detta anses dock mer vara en normalisering då de tidigare åren ansågs som extraordinära. Denna normalisering härrör sannolikt från den senaste tidens restriktioner som genomförts på bolånemarknaden. Utfallet av antalet nya bostäder som byggts under 2019 visar att var tredje nyproducerad bostad byggts på mark som Örebro kommun sålt.

Utifrån en förändrad byggnadskonjunktur har Programnämnd Samhällsbyggnad anpassat sitt arbetssätt för marknadsaktörerna, genom att bland annat respektera behovet av längre projektider, genomföra riktade markanvisningar mm. Detta arbete fortsätter genom kontinuerlig dialog med aktörer samt genom deltagandet på den nationella arenan i olika forum. Programnämndens egen verksamhet ska fortsätta säkerställa en välfungerande samhällsbyggnadsprocess för kvalitativ välfärd. Det betyder smarta arbetssätt, med samarbete över förvaltningsgränserna, med näringsliv, akademin och civila samhället – tillsammans för samhällets goda utveckling.

Liksom Sveriges övriga kommuner och regioner går Örebro kommun mot ett annat ekonomiskt läge de kommande åren. Det ekonomiska läget ställer krav på samtliga verksamheter att skapa smartare arbetssätt med högre nivå av samordning och samverkan för att uppnå bästa effekter för medborgarna. Utifrån Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet innebär det bland annat samordningen inom programområdet för att stärka samhällsbyggnadsprocessen, samordning med andra förvaltningar och externa aktörer som t ex de kommunala bolagen. Samordningen ska främja människors möjligheter till högre livskvalitet - individen i fokus.

Programnämndens egen verksamhet ska fortsätta ta ansvar för att bidra till ett sammanhållet programområde för Samhällsbyggnad. Översyn av investeringsprocessen och andra projekt och arbetsformer med hög beröringsfaktor emellan förvaltningarna, främst med Tekniska förvaltningen, bör ske. För att skapa förutsättningar för hållbar samhällsutveckling, utifrån ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv, behöver utvecklingen av investeringsprocessen fortsätta. Det innebär även att nämnden behöver fortsätta utveckla vissa verktyg, som t ex nyckeltal för det växande Örebro. När Örebro växer så ökar även driftskostnaderna inom samhällsbyggnadsområdet. I takt med att driftskostnaderna ökar behöver det finnas en medveten strategi för balansen mellan ambitionsnivåer avseende kvalitet och utveckling. Det handlar om att, med tilldelade budgetmedel samt årliga budgetreduceringar, hantera investeringar och drift i en växande kommun, både utifrån ökad yta och demografiutveckling.

Framgent är det viktigt med en god kommunikation och kontakt med Upphandlingsavdelningen för att säkerställa goda förutsättningar för genomförbarhet i olika projekt.

Samverkan med Region Örebro Län avseende bland annat färdtjänsten ska fortsätta för att säkerställa arbetssätt som främjar en god ekonomisk hushållning samtidigt som god service erbjuds mottagarna.

Utvecklandet av metoder och verktyg för ökad dialog med aktörer, medborgare och det civila samhället fortsätter.

Utveckling av smarta arbetssätt med bland annat digitala förtecken ska fortsätta, det innebär även omsättning av programområdets digitaliseringsstrategi.

6.3 Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets bidrag till utveckling inom de av kommunens verksamhetsmål som är aktuella för nämnden d.v.s. där nämnden tilldelats indikatorer och/eller utvecklingsuppdrag. Nämnden redovisar också i vilken utsträckning åtagandet att bidra till utveckling inom kommunens verksamhetsmål är uppfyllt; helt, i hög utsträckning eller delvis, och en kort lista över Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målet.

Aktuella mål för PNS	Nämndens bedömning är att åtagandet är uppfyllt	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Positivt näringsklimat	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Goda förutsättningar för flera verksamheter att etableras eller utvecklas • Arbete med digitala markanvisningar har påbörjats • Fortsatt högt intresse för etablering och utveckling av näringslivets verksamheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt bevaka och säkerställa en god marktillgång. • Belysa tillgången av verksamhetsmark i bostadsnära lägen •
Förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbete med FUFAs ger anställning till ca 40-80 personer inom Naturvården • Förutsättningar för fler kontorsarbetsplatser genom pågående projekt • Etablerat samarbete med Örebro universitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Vidareutveckla samverkan med Örebro universitet och lärosäten • Fortsatt arbete för att genom planering och exploatering skapa förutsättningar för företagsetablering och utveckling
Ekologiskt hållbar kommun	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Våtmarksarealen har ökat med 4 hektar • Nytt naturreservat med ca 475 hektar • Åtgärder för att för att förbättra Hjälmarens vattenkvalitet pågår • Ny vattenplan framtagen och beslutad 	<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställa handlingsplanen för grönstrategin • Påbörja arbetet med revideringen av naturplanen • Utredda kriterier för hållbarhet vid exploatering, som gynnar byggherrar med goda ambitioner på området, inom ramen för den exploateringslagstiftning som finns.
Tillgänglighet/digitalisering	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Arbete med digitala markanvisningar påbörjat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställa handlingsplan för omsättning av digitaliseringsstrategin

Aktuella mål för PNS	Nämndens bedömning är att åtagandet är uppfyllt	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
		<ul style="list-style-type: none"> • Nytt bokningssystem för kommunens övernattningsstugor • Digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad framtagen • Framtagande av 3D- och visualiseringsstrategi pågår • Drönare inköpt för att skapa nya möjligheter för datainhämtning 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt tillgängliggöra kartsikt och dokument för att förenkla för medborgare och företag att hitta relevant information
Bra kommunikationer	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Gångstråksanalys pågår • Ökning avseende resor med kollektivtrafik samt med cykel 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med införande av pendlingsparkeringar för en förbättrad trafiksituation i centrala Örebro och möjliggörandet för fler att resa till och från Örebro. • Fortsätta arbetet med Nystart (tydligare information om planerade och pågående infrastruktursåtgärder) • Fortsatt påverkan av beteende genom nudginginsatser och analys av dessa.
Attraktiv arbetsgivare	I hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> • Tillits- och kulturprogram för Stadsbyggnad framtaget • Insatser för hållbart och stärkt ledarskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Framgent utvärdera aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö • Långsiktiga kompetensförsörjningsinsatser för att attrahera, rekrytera och behålla kompetens. • Fortsätta utveckla ledarskapet och medledarskapet i ett aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt

Aktuella mål för PNS	Nämndens bedömning är att åtagandet är uppfyllt	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
			<p>och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta arbetet med arbetsglädjen (bl a med utgångspunkt i tillits- och kulturprogrammet)
Effektivt lokalnyttjande	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Förflyttningen till nya lokaler gick över förväntan • Ingen tydlig produktionsminskning sedan flytten och övergången till nytt arbetssätt 	<ul style="list-style-type: none"> • Framgent utvärdera lokalernas/arbetsplatsernas nyttjandegrad för eventuella revideringar
Långsiktig och hållbar ekonomi	Delvis	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeta pågår med en långsiktig och strategisk ekonomiplan för förvaltningen i syfte att skapa långsiktighet, struktur och systematik för en ökad medvetenhet och kunskap kring ekonomistyrning som redskap för att uppnå de politiska målen. • Åtgärder har beslutats som både frigör budgetutrymme att tillföra färdtjänstens budget samt förväntas ge minskad nettokostnad, vilket båda bidrar till att minska den negativa avvikelsen för färdtjänsten. • Påbörjat arbete med att tydliggöra, utveckla och öka styrning inom investeringsprocessen kopplat till kapacitet att genomföra investeringar och finansiering av driftkostnadskonsekvenser. 	<ul style="list-style-type: none"> • För att uppnå en ekonomi i balans bör en ökad samverkan med Region Örebro Län ske i syfte att resultera i åtgärder för att minska kostnadsutvecklingen och den negativa budgetavvikelsen inom färdtjänsten, bland annat genom att se över nuvarande avtal. • Behov av ökad styrning, kontroll och uppföljning inom investeringsprocessen och ökad förståelse för effekter i form av driftkostnadskonsekvenser. • Tydliggöra ekonomiska konsekvenser till följd av beslut inom exploateringsverksamheten och markinköp
Medborgarnas inflytande och påverkan	I hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbete med skolklass som referensgrupp vid omvandling av Brickebacken 	<ul style="list-style-type: none"> • Mer riktade och medborgardialoger, testa flera metoder för att nå olika målgrupper

Aktuella mål för PNS	Nämndens bedömning är att åtagandet är uppfyllt	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
		<ul style="list-style-type: none"> • Expertis inom 3D-visualisering är rekryterad. Resultat i flertalet pågående projekt, bl.a. Tamarinden. • Flera dialoger med medborgare och aktörer har genomförts under 2019 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt utvecklande av digitala verktyg som redskap för bättre dialoger
Jämlika livsvillkor	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Omvandling av Varbergaskogen, Vivallakullen • Involvering av barn och unga i utvecklingen av Brickebacken 	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla arbetet med modellen ”Vi bygger bostäder för fler” med modell för förmedlande av lägenheter till lägre hyresnivå
Meningsfull fritid	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Flera grönområden har utvecklats och färdigställts för att nå bred målgrupp, tex. Varbergaskogen, Vivallakullen och Norra Ormesta rekreationslandskap. • Naturvårdsevenemang marknadsförs mer, bl.a. via sociala medier • Underlättat för att boka vildmarksupplevelser på ett enklare sätt genom digitalt bokningssystem för övernattningsstugor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt bidra till utveckling av meningsfulla fritidsmöjligheter
Respekt för lika värde och mänskliga rättigheter	I hög utsträckning	<ul style="list-style-type: none"> • Arbete pågår för systematik av jämställdhetsarbete i stadsplaneringen (investeringsprocessen) • Mötesplatser med naturlek miljöer som främjar mer jämställd lek har skapats i Varbergaskogen och VOX-parken. • Stadsbyggnad är representerade i kommunövergripande nätverk för mänskliga rättigheter, barns rättigheter mm 	<ul style="list-style-type: none"> • Skapa systematik för genderbudget-analyser • Skapa systematiskt verktyg för att säkerställa barnperspektivet i samhällsbyggnadsprocessen
Tillgång till bostäder	Helt	<ul style="list-style-type: none"> • Rutin framtagen mellan Örebro Bostäder och Örebro kommun för att säkerställa allmännyttans representation vid tillskapandet av nya större bostadsområden • Arbete med en bostadsportal pågår • Utbud av byggklar mark finns 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta arbetet med projektet Bostäder för fler. • Säkra samarbetet mellan Programnämnd samhällsbyggnad och Programnämnd Social Velfärd utifrån ett

Aktuella mål för PNS	Nämndens bedömning är att åtagandet är uppfyllt	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
			bostadsperspektiv (t ex vård- och omsorgsboende, gruppbestäder etc). <ul style="list-style-type: none"> • För att säkerställa att det finns en variation av boendeformer och boendemiljöer bör planreserven på landsbygden ses över, och på vissa platser utökas.
Trygg och säker kommun		<ul style="list-style-type: none"> • Samarbete med Örebro universitets kriminologprogram har etablerats • Arbete med att förbättra trafikmiljöer för oskyddade trafikanter och personer med varierande funktionsnedsättningar har fortsatt • Åtgärder genomförs i stadsmiljö utifrån rekommendation från trygghetsanalys • Utökade satsningar på att trygghetsröja längs stigar i natur- och kulturresevat 	<ul style="list-style-type: none"> • Fördjupad kunskap om trygghetsfrämjande faktorer

6.4 Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål

Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhet har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att verksamhetsuppdraget enligt nämndreglementet utförs
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den värdegrund och de principer som Övergripande strategier och budget förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i verksamhetsuppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 6.4 sammanfattas uppföljningen av det åtagande nämnden har för att bidra till utveckling inom de för nämnden aktuella verksamhetsmålen. Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhets åtagande består av verksamhetsuppdraget enligt reglementet, utvecklingsuppdrag med utgångspunkt i ÖSB samt att redovisa indikatorer för att följa upp utvecklingen inom kommunens verksamhetsmål.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillitsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

Inom varje mål redogör nämnden för:

- en bedömning av om nämndens åtagande är uppfyllt helt, i hög utsträckning eller delvis och en kort lista av Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målet.
- utfall för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat verksamhetsuppdrag.
- en sammanfattande analys av nämndens bidrag till utvecklingen inom kommunens verksamhetsmål. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling.

6.4.1 Mål inom Hållbar tillväxt

Ur ÖSB 2019: Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar idag och imorgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag.

Mål: Örebro ska ha ett positivt näringslivsklimat där Örebro kommun underlättar att starta, utveckla och etablera företag.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om positivt näringsklimat helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Goda förutsättningar för flera verksamheter att etableras eller utvecklas • Arbete med digitala markanvisningar har påbörjats • Fortsatt högt intresse för etablering och utveckling av näringslivets verksamheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt bevaka och säkerställa en god marktillgång. • Belysa tillgången av verksamhetsmark i bostadsnära lägen

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/ DN *	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Planlagd mark för verksamhet, hektar, antal tillkommande hektar	60	24/9	9	15
PN	Såld verksamhetsmark, kvadratmeter	76 363	324 461	41 109	250 000
DN	Har aktualitetsprövning av ÖP gjorts innevarande mandatperiod?	Ja	Ja	Nej	Nej
DN	Såld kontorsmark, kvadratmeter, nytt mått – mätihistorik saknas	-	-	0	Mäta

Kommentarer till indikatorernas utfall

Kommentar, planlagd mark verksamhet: Ett flertal planer har blivit överklagade vilket medför ett lägre årsresultat än målvärdet för 2019.

Kommentar, såld verksamhetsmark: Ytan med såld verksamhetsmark har minskat under 2019 jämfört med tidigare år. Det beror främst på att många projekt har tagit längre tid än förväntat från markanvisning till byggstart, men en svagare konjunktur har också minskat efterfrågan på lokaler.

Kommentar, aktualisering av översiktsplan: Aktualisering är ej nödvändigt då den är nyligen antagen och därmed inte behöver aktualiseras.

Kommentar, såld kontorsmark: Flera pågående kontorsprojekt har blivit försenade på grund av den svagare konjunkturen och därmed minskade efterfrågan på kontorslokaler.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om positivt näringsklimat

Nämnden bidrar till måluppfyllelse genom att skapa förutsättningar för företag att etableras, utvecklas och utökas. Under kommande tid förväntas flera större planer skapa förutsättningar för verksamheter med kontorsarbetsplatser. Bland annat pågår arbete med flera detaljplaner i centrala lägen som kan medföra flera tusen kvadratmeter kontorsarbetsplatser.

Det finns ett stort intresse från företag som vill träffa nämndens verksamhet för att undersöka möjligheten till etableringar. Under 2019 har majoriteten av dessa förfrågningar gällt samhällsfastigheter. Det är företag som vill bygga fastigheter för att hyra ut till driftoperatör inom vård, skola och omsorg. Det finns även ett stort intresse från lager, logistik och e-handelsbaserad verksamhet. Lidl's lagers öppnande, och flera andra stora projekt pågår som t ex Dollarstores nya centrallager samt Swedols och Würths utökningar. Trafikenheten inom Stadsbyggnad följer frågan utifrån ett lokallogistiskt perspektiv avseende transporter inom staden, nya lösningar för uthämtningsställen etc.

Efterfrågan på verksamhetslokaler och centrallager är fortsatt god. Det gynnsamma ränteläget gör att många företag har möjlighet att lämna hyrda lokaler för att istället bygga egna. Handelns omställning från fysisk till digital påverkar också denna efterfrågan positivt. Efterfrågan på mark för vägnära restaurangetableringar är också hög och förklaras av vårt läge i landet. Den stora efterfrågan på mark innebär att nämndens egen verksamhet kontinuerligt genomför strategiska markköp och kommer fortsätta göra det för att skapa förutsättningar för utveckling. Det finns fortsatt en utbudsfunktion för kontors- och verksamhetsmark. Det ska alltid finnas mark till salu för alla verksamheter och ändamål.

För att optimera näringslivets möjlighet till valfrihet så är utbudsfunktionen viktig. Kommunen vinner mycket på att tillhandahålla mark för alla olika typer av verksamheter i de områden som finns utpekade i översiktsplanen samt även bostäder i alla väderstreck. En vidareutveckling för att främja Örebros utveckling är att belysa tillgången av verksamhetsmark i bostadsnära lägen. Etablering och utveckling av företag i bostadsnära lägen har flera positiva effekter, bland annat utifrån ett tillgänglighetsperspektiv då det främjar att arbetsplatser och andra verksamheter finns i områden där människor bor och verkar vilket bidrar till levande stadsdelar under dygnets olika timmar. Ett arbete med att använda digitala markanvisningar har påbörjats vilket innefattar allt från intresseanmälningar till förstudier och reservationsavtal. Detta kommer underlätta för byggaktörer, effektivisera verksamhetens arbete och öka rättssäkerheten samt kvaliteten.

Det finns planlagd verksamhetsmark, men utbudet har minskat något under senaste tiden som ett resultat av det höga tryck på marknaden som funnits under en längre tidsperiod. Under 2020 förväntas infrastrukturen byggas ut i verksamhetsområdet Palmbohult – vilket medför att markanvisningar kan starta.

Att Örebro växer märks också tydligt på efterfrågan på hotellrum, som ofta är en trång sektor. Här är det både evenemang och konferenser som driver utvecklingen som möjliggör för en expansion av segmentet.

För att uppnå utveckling inom målområdet bör nämnden:

- Fortsatt bevaka och säkerställa en god marktillgång
- Belysa tillgången av verksamhetsmark i bostadsnära lägen

Mål: Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om arbetsmarknaden helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbete med FUFAs ger anställning till ca 40-80 personer inom Naturvården • Förutsättningar för fler kontorsarbetsplatser genom pågående projekt • Etablerat samarbete med Örebro universitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Vidareutveckla samverkan med Örebro universitet och lärosäten • Fortsatt arbete för att genom planering och exploatering skapa förutsättningar för företagsetablering och utveckling

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden

En viktig förutsättning för att skapa ett jämlikt samhälle med minskade klyftor är att människor har egen försörjning. Oavsett bakgrund ska människors möjlighet till sysselsättning stärkas. Kompetent arbetskraft stärker inte enbart Örebro utan hela regionen. Detta kan ske via tillskapandet av arbetstillfällen, praktiktjänster mm. Nämndens verksamheter kan bidra dels genom den fysiska planeringen och exploateringen för att skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen och dels genom att vara en aktiv arbetsgivare som ser till människors olika möjligheter till att bidra, oavsett funktion och bakgrund.

Örebro växer, inte enbart utifrån ett bostadsperspektiv utan även utifrån ett näringslivsperspektiv vilket främjar arbetsmarknaden. Det pågår flera projekt som kommer att möjliggöra för ett stort antal kontorsarbetsplatser, vilket kan bidra till goda förutsättningar för en stark arbetsmarknad i Örebro kommun. Trots en stor nyproduktion och yteffektivisering är efterfrågan hög och hyresutvecklingen av moderna kontor i centralt läge har varit positiv. Bland de pågående kontorsprojekten kan t ex Klöverns hotell-/kontorsprojekt bredvid Citypassagen och Castellums projekt mitt emot Citypassagen nämnas. För att säkerställa att det ges förutsättningar för en blandning av arbetstillfällen har nämndens verksamheter valt att, från 2019, börja mäta såld kontorsmark. Sedan tidigare mäts såld verksamhetsmark.

Örebro kommun har vuxit under många år, samtidigt som kommunens bostadsförsörjning blivit mycket god, en pågående högkonjunktur som innebär arbetstillfällen har fått många studenter att stanna i Örebro efter avslutad examen. Det innebär att tillgången på relevant kompetens därför är god, företag och organisationer har goda möjligheter att rekrytera.

Att Örebro växer märks också tydligt på efterfrågan på hotellrum, som ofta är en trång sektor. Här är det både evenemang och konferenser som driver utvecklingen som möjliggör för en expansion av segmentet. En stark efterfrågan inom branschen kan leda till en utveckling av segmentet vilket kan bidra till fler arbetstillfällen.

Utöver tillskapandet av förutsättningar för örebroare att komma in på arbetsmarknaden genom fysisk samhällsutveckling arbetar även Programnämndens egen verksamhet – Stadsbyggnad – med att anställa praktikanter mm genom bland annat Naturvårdens samarbete med FUFAs som anställer mellan 40-80 personer, praktikanter har även tagits

in av Stadsbyggnad under perioder för att både ge arbetslivserfarenhet vilket kan bidra till verksamheten som attraktiv arbetsgivare samt ökade möjligheter för praktikanter att komma in på arbetsmarknaden.

Programnämndens egen verksamhet har ett utvecklat samarbete med Örebro universitet vilket innebär att Stadsbyggnad bland annat tar emot studenter från samhällsbyggnadsprogrammet för praktik och feriearbete, det finns även ett etablerat samarbete genom summer college där nämndens verksamhet ger studenter stadsutvecklings-case som de arbetar med under en period. Under 2019 har även steg tagits för att etablera ett samarbete med Örebro universitets kriminologiprogram och deras Center for Criminological and PsychoSocial research (CAPS). Förutom samarbeten i vissa projekt/verksamhetsfrågor planeras det för att ta emot praktikanter. Stadsbyggnad deltar vid föreläsningar och studiebesök även för andra program inom Örebro universitet, t ex byggingenjörsprogrammet.

För att uppnå utveckling bör nämnden:

- Vidareutveckla samverkan med Örebro universitet genom att tillhandahålla praktiktjänster, utbyte via existerande och eventuella kommande utbildningsområden vilket kan bidra till att nämnden kan stärka örebroarnas möjligheter till att komma in på arbetsmarknaden
- Fortsatt arbeta för att genom planering och exploatering skapa förutsättningar för företagsetablering och utveckling

Mål: Örebro kommun ska vara en ekologiskt hållbar kommun.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om ekologiskt hållbar kommun helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Våtmarksarealen har ökat med 4 hektar • Nytt naturreservat med ca 475 hektar • Åtgärder för att för att förbättra Hjälmarens vattenkvalitet pågår • Ny vattenplan framtagen och beslutad 	<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställa handlingsplanen för grönstrategin • Påbörja arbetet med revideringen av naturplanen • Utredda kriterier för hållbarhet vid exploatering, som gynnar byggherrar med goda ambitioner på området, inom ramen för den exploateringslagstiftning som finns.

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Antal hektar som har fått ett långsiktigt skydd eller har restaurerats för att få höga miljövärden, ett års fördröjning, procent.	316	364	860	Öka
DN	Antal åtgärder för vattenlevande organismer (t ex fisk)	0	0	1	2

Kommentarer till indikatorernas utfall

Kommentar, långsiktigt skydd: Björkön på ca 475 hektar blev naturreservat den 25 september 2019. Betesmark på 10 hektar restaurerades i Vinteråsen och i Norra Ormesta restaurerades 10 hektar äng och våtmark.

Kommentar, antal åtgärder: Biotopvård för fisk har genomförts i Göljebäcken. Det pågår tre större projekt som syftar till att ta bort vandringshinder i vattendrag; Lindbacka damm, Almbro damm och i Kilsbergsbäckar.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om ekologiskt hållbar kommun

En ekologiskt hållbar kommun är ett prioriterat område för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet. Det går igen genom översiktsplanen, styrdokument som t ex naturplanen och vattenplanen till stadsbyggnadsprojekt och exploateringsobjekt. Verksamheterna arbetar brett med frågorna för att uppnå målområdets intentioner. Örebro kommun har flest kommunala natur- och kulturresevat i Sverige

Örebro universitet och Stadsbyggnad har gått in i ett samarbete för att söka medel för att starta upp ett projekt för att vidareutveckla mätinstrument för grönytefaktor. Örebro universitets plan för projektet är att skapa en AI (automatiserad process) för att med hjälp av satellitbilder kunna mäta och kategorisera grönytefaktor. Ansökningar pågår. Om Örebro universitets ansökan går vidare så att projektet kan påbörjas kommer Stadsbyggnad att delta som en part i projektet. Projektets ändamål skulle vara mycket positivt för Stadsbyggnads arbetsätt för den fysiska samhällsplaneringen och kunna stödja arbetet inom målområdet om ekologiskt hållbar kommun.

Åtgärder pågår för att förbättra Hjälmarens vattenkvalitet. Nämndens verksamhet har, som del i ett större EU-projekt¹, utfört vattenprovtagningar i sjön Tysslingen för att undersöka mängden fosfor som finns lagrad i sjön och vilken påverkan det medför på Svartåns och Hjälmarens vattenkvalitet. Därutöver deltar naturvårdsenheten även i det nationella vattenvårdsprojektet LEVA som syftar till att hämta lämpliga åtgärder för bättre vattenkvalitet i jordbruksmark inom Blackstaåns avrinningsområde, uppströms Tysslingen.

Arbetet med framtagande av handlingsplan för grönstrategin är påbörjat vilket innebär att grönstrategins intentioner kommer att förverkligas och bidra till en långsiktig hållbar kommun. Som en del i arbetet med långsiktig ekologisk hållbarhet har Örebro kommun fått ännu ett naturreservat under 2019 – Björkön.

Nämnden har tagit flera steg till att arbeta med hållbara stadsdelar. Ett sådant exempel är projektet med Tamarinden. Tillsammans med ÖrebroBostäder och Eon utreder kommunen förutsättningar för att den tillkommande stadsdelen ska reducera, producera och dela energi på ett sätt som aldrig tidigare gjorts. Istället för att använda energi från fossila bränslen uppmuntras egen lokalproducerad energi för att stadsdelen ska kunna bli nästintill självförsörjande.

Det skulle innebära att effektuttaget från huvudnätet till den nya stadsdelen skulle kunna halveras. Beräknat på viss mängd solceller på taket skulle området kunna producera 20 procent av områdets totala energibehov.

Därutöver har det i Tamarinden tagits fram en specifik grönytefaktor (GYF) för att säkerställa gröna kvaliteter på bostadsgårdarna. En grönytefaktor är kvoten mellan den

¹ EU-projektet heter LIFE Rich Waters.

ekoeffektiva ytan och hela fastighetens yta. Med hjälp av grönytefaktor räknas andelen funktionella grönytor i förhållande till hårdgjorda ytor fram. I flera utredningar har det visat sig att styrning via grönytefaktor ger kvartersgårdar med högre biologisk mångfald, bättre dagvattenhantering samt högre sociala och estetiska värden. Tamarindens GYF-modell stödjer utvecklingen av trädgårdsliknande och lummiga gårdar. Den kommer att användas under förstudieprocessen. En utvärdering av Tamarindens GYF kommer att genomföras efter avklarade förstudier i arbetet med att ta fram en GYF som sedan ska gälla för hela Örebro i nyexploateringsområden.

För att nu utveckling bör:

- Handlingsplanen för grönstrategin färdigställas
- Revideringen av naturplanen genomförs.
- Kriterier för hållbarhet vid exploatering utredas, vilket gynnar byggherrar med goda ambitioner på området, inom ramen för den exploateringslagstiftning som finns.

Mål: Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen och utbudet av e-tjänster ska öka.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om tillgänglighet/digitalisering helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Arbeta med digitala markanvisningar påbörjat. • Nytt bokningssystem för kommunens övernattningsstugor • Digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad framtagen • Framtagande av 3D- och visualiseringsstrategi pågår • Drönare inköpt för att skapa nya möjligheter för datainhämtning 	<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställa handlingsplan för omsättning av digitaliseringsstrategin • Fortsatt tillgängliggöra kartsikt och dokument för att förenkla för medborgare och företag att hitta relevant information

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Geodata, kundmätning, %.	94	96	95	95

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om tillgänglighet/digitalisering

Under 2019 har arbetet pågått med att ta fram en digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad. Syftet med *Digitaliseringsstrategi för programområde Samhällsbyggnad 2019-2022* är att beskriva hur kommunens övergripande mål för digitaliseringsarbetet ska uppnås ur ett programområdesperspektiv. Strategin utgör en fördjupning och en delmängd av kommunens samlade digitaliseringsarbete och visar riktningen för programområdets prioriterade utvecklingsåtgärder. Fokus i strategin är

att tillvara digitaliseringens möjligheter för att på bästa sätt skapa en enklare vardag för privatpersoner, näringsliv och besökare till kommunen. Arbetet pågår nu för att omsätta strategin.

Stadsbyggnad fortsätter att tillgängliggöra flera kartsikt för att underlätta för medborgare att ta del av information rörande Örebro kommun och vad som finns i att nyttja, t ex hundlekplatser, skidspår m.m. Uppdatering av kommunens kartlager görs löpande och kontinuerligt. Under året har resurserna för att upprätthålla god ajourhållning av kommunens baskarta stärkts. Baskartans aktualitet har under året förbättrats.

Under året har en drönare köpts in och använts för att effektivisera datafångst. Detta är ett komplement till ordinarie fältmätning. Drönaren har använts för mätning och flygbilderna för kartering. Utöver det har drönaren använts för BIM-skanning i form av punktmolnsdata ex. för att beräkna volym av massor i Pappersbruksprojektet.

För att utveckla arbetet med karttjänster har nya tjänster som t ex 3D-utvecklare och GIS-utvecklare tillsatts inom geodataenheten.

Numera är det möjligt att boka övernattningsstugorna i Kilsbergen via orebro.se vilket underlättar för medborgare då de kan genomföra bokningen när de själva önskar. Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med att ta fram verktyg för att förenkla för medborgare och företagare.

Ett arbete med att använda digitala markanvisningar har påbörjats vilket innefattar allt från intresseanmälningar till förstudier och reservationsavtal. Detta kommer underlätta för byggaktörer, effektivisera verksamhetens arbete och öka rättssäkerheten samt kvaliteten.

För att nå utveckling bör:

- Handlingsplan för omsättning av digitaliseringsstrategin färdigställas
- Arbetet med att tillgängliggöra kartsikt och dokument för att förenkla för medborgare och företagare att hitta relevant information fortsätta

Mål: Medborgarna i Örebro kommun ska ha tillgång till bra kommunikationer.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om bra kommunikationer helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Gångstråksanalys pågår • Ökning avseende resor med kollektivtrafik samt med cykel 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbete med införande av pendlingsparkeringar för en förbättrad trafiksituation i centrala Örebro och möjliggörandet för fler att resa till och från Örebro.

	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta arbetet med Nystart (tydligare information om planerade och pågående infrastruktursåtgärder) • Fortsatt påverkan av beteende genom nudginginsatser och analys av dessa.
--	--

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Antal resor i kollektivtrafik (stadstrafik)	7 800 000	8 156 476	8 721 500	Öka
PN	Lämpligt/-ga snitt för cykeltrafik, antal (Svartåsnittet för cykel)	12 516 passager/ dygn	12 650 passager/ dygn	13 200 passager/ dygn	Öka
DN	Svartåsnittet, fordonspassager med bil, antal	132 944 passager/ dygn	133 680 passager/ dygn	138 700 passager/ dygn	Inte öka

Kommentarer till indikatorernas utfall

Kommentar resor i kollektivtrafik (stadstrafik): Statistiken visar på ett ökat kollektivtrafikresande.

Kommentar, Svartåsnittet cykel: Statistiken visar på ett ökat cyklande.

Kommentar, Svartåsnittet bil: Snitten är för en genomsnittlig vardag det året. Ökning för 2019 beror i stort sett enkom på att Trafikverket uppdaterat flödena för motorvägen (troligtvis viss eftersläpning tidigare år)

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om bra kommunikationer

Örebro växer och med en utbyggnad av stadsdelar och bostadsområden tillkommer även en utbyggnad av infrastruktur i form av vägar, cykel- och gångbanor och kollektivtrafik.

Det måste finnas möjligheter att ta sig från sin bostad till sitt arbete, till förskolor och skolor, till handelsområden mm. För att skapa ett Örebro som ett välfungerande samhälle över tid behöver även olika former av trafikformer möjliggöras. Men bilen är inte längre det som ska vara det främsta färdmedlet. För att säkerställa att Örebro är en plats för både nuvarande och kommande generationer att bo och leva i behöver bl a utsläpp minska. Bensin- och dieseldrivna bilar bidrar till klimatpåverkande utsläpp. Andra sätt att ta sig fram förordas och måste därmed möjliggöras. Under året har både cykeltrafiken och resorna med kollektivtrafiken ökat. Tyvärr har bilburen trafik troligtvis även ökat. Trafikverket har uppdaterat sina flödesberäkningar under 2019 vilket har gett högre antal för Svartåsnittet.

Arbetet med att införa pendlarparkeringar fortsätter. Utredningen är färdigställd och en översyn av kommande investeringar pågår.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet ska fortsätta sitt arbete för att förbättra möjligheterna till ett hållbart resande som minskar klimatpåverkan.

Nudginginsatser som t ex Min kvart² har genomförts för att påvisa hur långt medborgare kan komma med cykel i Örebro kommun på en kvart vilket hade syftet på att förmå fler att välja cykel som främsta transportmedel. Medborgardialog tillsammans med Cykelrådet har ägt rum, och ännu en planeras, där tjänstepersoner cyklade tillsammans

² Min Kvart var en nudginginsats under sommaren 2019 som uppmuntrade medborgare att använda sig av sociala medier för att visa hur långt de kunde komma med femton minuters cyklande i Örebro kommun samt lägga till en motivering för att varför just de skulle vinna. En cykel och en cykeldator fanns med i prispotten.

med Cykelrådet för att titta på ny infrastruktur och ev brister som Cykelrådet ville påvisa.

Utifrån det pågående arbetet med gångstråksplanen genomförs en gångstråksanalys. Gångstråksanalysen ska både fungera som en nulägesanalys av gångnätet samt som underlag för framtida åtgärder.

Vid olika ombyggnationsinsatser behöver samordning av arbetsprocesserna inom programområdet förbättras så en högre effektivitet kan uppnås. Tekniska förvaltningen och Stadsbyggnad arbetar tillsammans för att åstadkomma detta genom projektet Nystart. Tekniska förvaltningen arbetar med digital samordning vid avstängningar så att sådan info kommer att finnas tillgänglig på orebro.se. På så vis kan medborgare, besökare mfl lättare få information om planerade och pågående avstängningar pga infrastruktursåtgärder. Samma syfte ang lättare och tydligare information har lett till ett pågående arbete med en kommunikationsstrategi hos Stadsbyggnad. Införandet av Nystart har påbörjats, konsult är upphandlad och arbetet med källkoden planeras påbörjas under första delen av 2020.

För att uppnå utveckling bör:

- Arbetet med införande av pendlingsparkeringar för en förbättrad trafiksituation i centrala Örebro och möjliggörandet för fler att resa till och från Örebro fortsätta.
- Arbetet med Nystart (tydligare information om planerade och pågående infrastruktursåtgärder) fortsätta.
- Påverkan av beteende genom nudginginsatser och analys av dessa fortsätta.

Mål: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om attraktiv arbetsgivare i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Tillits- och kulturprogram för Stadsbyggnad framtaget • Insatser för hållbart och stärkt ledarskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Framgent utvärdera aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö • Långsiktiga kompetensförsörjningsinsatser för att attrahera, rekrytera och behålla kompetens. • Fortsätta utveckla ledarskapet och medledarskapet i ett aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö. • Fortsätta arbetet med arbetsglädjen (bl a med utgångspunkt i tillits- och kulturprogrammet)

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
KS	Andel enheter med HME-värde på minst 78%	33,3	23,1	36	Öka
KS	Anställningstrygghetsindex	87,8	86,5	84,5	Behålla
	- Kvinnor	89,0	87,2	75,9	
	- män	88,2	84,4	87,4	
KS	Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare %	36	36	43	Öka
DN	HME-index	72	75	73	Öka
	- kvinnor	71	74	72	Öka
	- män	74	76	75	Öka

Kommentarer till indikatorernas utfall

Kommentar, Andel HME-värde: Fortfarande relativt lågt resultat men högsta resultatet de senaste åren. Några av enheterna som ligger under 78% ligger ändå nära målvärdet.

Anställningstrygghetsindex: Ett fåtal personer anställdes under sommarperioden på timlön. Det förklarar det tillsynes stora genomslaget men har i realiteten ingen påverkan på medarbetarnas anställningstrygghet.

Kommentar, Andel chefer 10-30 medarbetare: Resultat i enlighet med ambitionen om att öka andelen chefer med 10-30 medarbetare.

Kommentar, HME-index: Ett något lägre resultat jämfört med tidigare år, kan härröras till övergången till nytt arbetssätt.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om attraktiv arbetsgivare

Medarbetare är den viktigaste resursen vi har för att säkerställa att grunduppdrag genomförs och att utvecklingen drivs framåt. I en snabbt föränderlig tid som den vi lever i är det betydelsefullt att det finns en långsiktig kompetensförsörjning, avseende medarbetare och ledarskap.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet arbetar med att stärka ledarskapet utifrån delarna Säkra (säkerställa uppfyllandet av grunduppdrag, förvalta värde och kvalitet, tydligt ledarskap) och Utveckla (initiativrik utveckling av verksamhet) för att skapa förutsättningar för en effektiv organisation med trygga, kreativa och engagerade medarbetare som följer omvärldens omvandling över tid. Under 2019 har förvaltningsledningen arbetat med insatser för hållbart ledarskap och hållbar arbetsmiljö för chefer, bland annat genom att utveckla mötesstrukturen för ledningen där både information, fördjupningar kring olika teman samt kollegialt erfarenhetsutbyte inryms.

För att fortsätta utvecklingen av ett högt hållbart medarbetarengagemang har Stadsbyggnad sedan 2018 arbetat med ett tillits- och kulturprogram som syftar till att samla förvaltningens värderingar om tillit, team och transparens och förtydliga den röda tråden i förvaltningens interna utveckling. Programmets mål är trygga, engagerade och modiga medarbetare som trivs på sitt arbete och som vågar testat nytt. Under hösten lanserades tillits- och kulturprogrammet och olika aktiviteter för att säkra syftet pågår.

Då Stadsbyggnad flyttade till de nya lokalerna i Citypassagen övergick förvaltningen till aktivitetsbaserat arbetssätt. Flytten och övergången till det nya arbetssättet skedde i maj 2019. En första utvärdering som genomfördes under hösten 2019 visar på att Stadsbyggnad generellt är positiva till den första tiden i Citypassagen. De tre områden

med viss nedgång avseende nöjdhet är organisatorisk arbetsmiljö, social arbetsmiljö och yttre miljö vilka upplevdes som bättre innan flytten.

Stadsbyggnad ska fortsätta vara en attraktiv organisation som kan attrahera, rekrytera och behålla kunniga, drivna och engagerade medarbetare som upplever att det finns möjlighet för att växa och utvecklas inom organisationen och som bidrar till en innovativ samhällsbyggnadsprocess och ett hållbart Örebro. Arbetsglädjen och ledarskapet i ett aktivitetsbaserat arbetssätt ska fortsatt vara i fokus.

Arbetet med Säkra kompetensen – en kommungemensam metod för att säkra den långsiktiga kompetensen – har varit en fokuspunkt under 2019. En tydlig åtgärdsplan är framtagen. Det arbetet fortsätter under 2020.

Då vi går in i ett ekonomiskt läge som innebär att vi arbetar effektivt samtidigt som vi bibehåller hög kvalitet är det viktigt att driva på innovation och utveckling samtidigt som det balanseras väl med grunduppdrag och leverans. Våra medarbetare behöver utrymme för utveckling och innovation utan att det blir negativ påverkan på leverans. Om det ej finns utrymme för att driva på utveckling och innovation kommer våra möjligheter till att bidra till en hållbar kommun – utifrån sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv – att begränsas. Samtidigt innebär den ekonomiska och samhällsmässiga utvecklingen att nämndens verksamhet behöver tänka smart, och i takt med tidens förändrade behov och förväntningar, se över behov av roller och tjänster samt ha en beredskap för att ställa om roller och kompetenser. Kompetenser ska användas rätt.

För att nå utveckling bör:

- Utvärdering av aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö ske.
- Långsiktiga kompetensförsörjningsinsatser för att attrahera, rekrytera och behålla kompetens fortsatt genomföras.
- Utvecklingen av ledarskapet och medledarskapet i ett aktivitetsbaserat arbetssätt fortsätta för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö.
- Arbetet med arbetsglädjen (bl a med utgångspunkt i tillits- och kulturprogrammet) fortsätta.

Mål: Örebro kommun ska nyttja sina lokaler på ett effektivt sätt.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om effektivt lokalnyttjande helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Förflyttningen till nya lokaler gick över förväntan • Ingen tydlig produktionsminskning sedan flytten och övergången till nytt arbetssätt 	<ul style="list-style-type: none"> • Framgent utvärdera lokalernas/arbetsplatsernas nyttjandegrad för eventuella revideringar

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om effektivt lokalnyttjande

I Citypassagen samutnyttjar Stadsbyggnad lokaler med programområde Samhällsbyggnads övriga förvaltningar. Lokalerna är anpassade för ett aktivitetsbaserat arbetssätt, vilket gör att det saknas fasta platser. Medarbetare arbetar där det passar dem för stunden och utifrån stundens arbetsuppgifts karaktär. Då programområdets förvaltningar främst arbetar i olika former som innebär att nyttjandet av cellkontor är mycket litet blir konsekvensen att innehavandet av individuella cellkontor är omotiverat. Syftet med Citypassagen är, förutom att effektivisera nyttjandet av lokaler, att stärka samhällsplaneringsprocessen där förvaltningarnas medarbetare skapar närmare kontakter och på så vis begränsas inte samhällsplaneringsprocessen av byggnadsmässiga begränsningar. Detta bidrar till högre effektivitet och högre nyttoeffekter för medborgare, aktörer och besökare i Örebro.

Citypassagen har ett positioneringssystem vilket ger en bild av hur medarbetarna använder lokalerna. Med stöd av bilden kan lokalerna anpassas ytterligare för att möta medarbetarnas behov och maximera lokalutnyttjandet.

Stadsbyggnad, Miljökontoret och delar av Kultur- och fritids- samt Tekniska förvaltningarna flyttade in i Citypassagen i maj 2019 och ännu så är det tidigt att kunna ge ett tydligt utslag över lokalernas mest optimala utformningar och nyttjande. Det behöver granskas över en längre tid.

För att nå utveckling bör:

- Utvärdering av lokalernas/arbetsplatsernas nyttjandegrad genomförs för att identifiera behov av eventuella revideringar

Mål: Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar.

Fördjupad information om ekonomi finns i kapitel 5, Analysunderlag, ekonomi.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om långsiktig och hållbar ekonomi delvis är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Arbete pågår med en långsiktig och strategisk ekonomiplan för förvaltningen i syfte att skapa långsiktighet, struktur och systematik för en ökad medvetenhet och kunskap kring ekonomistyrning som redskap för att uppnå de politiska målen. • Åtgärder har beslutats som både frigör budgetutrymme att tillföra färdtjänstens budget samt förväntas ge minskad nettokostnad, vilket båda bidrar till att minska den negativa avvikelsen för färdtjänsten. • Påbörjat arbete med att tydliggöra, utveckla och öka styrning inom investeringsprocessen kopplat till kapacitet att genomföra investeringar och finansiering av driftkostnadskonsekvenser. 	<ul style="list-style-type: none"> • För att uppnå en ekonomi i balans bör en ökad samverkan med Region Örebro Län ske i syfte att resultera i åtgärder för att minska kostnadsutvecklingen och den negativa budgetavvikelsen inom färdtjänsten, bland annat genom att se över nuvarande avtal. • Behov av ökad styrning, kontroll och uppföljning inom investeringsprocessen och ökad förståelse för effekter i form av driftkostnadskonsekvenser. • Tydliggöra ekonomiska konsekvenser till följd av beslut inom exploateringsverksamheten och markinköp

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinst mark)	-3,8	-5,8	-27,1	>/=0
	- varav Stadsbyggnad	5,7	7,2	6,3	
DN	Genomsnittlig förstudietid, månad	8,95	10,9	10,4	Mäta
DN	Andel skattefinansierade investeringsobjekt som går enligt tidplan (%)				
	- stadsmiljö	70 %	80 %	43 %	80 %
	- trafik	70 %	63 %	60 %	80 %

Kommentarer till indikatorernas utfall

Kommentar, ramavvikelse PN: Total redovisad avvikelse jämfört mot 2019 års budget uppgår till – 27,1 mnkr för PNS egen verksamhet, varav färdtjänsten uppgår till – 28,8 mnkr.

Kommentar, ramaavvikelse Stadsbyggnad: Total redovisad positiv ramavvikelse hänförs främst till vakanta tjänster, vilket uppstått på grund av glapp mellan återrekryteringar samt att några av de nya tjänsterna som exempelvis Stadsbyggnadsstrateg, digitaliseringsstrateg och avtalscontroller ej varit tillsatta under hela 2019. Även outnyttjade reserver inom ledningsbudgeten.

Kommentar, genomsnittlig förstudietid: Utfallet avser snittlängden på förstudier som gått över till reservationsavtal under 2019. I värdet har förstudier med GUAB-gruppen exkluderats då de har mycket långa förstudier pga optionsavtal på ett visst markområde (t ex två förstudier på 99 månader vardera under 2020).

Kommentar investeringsobjekt enligt tidplan stadsmiljö: Fortsatta vakanser samt utdragen process och ej prioriterade objekt i genomförandeskedet leder till att investeringsobjekten blir fördröjda

Kommentar, investeringsobjekt enligt tidplan trafik: Fortsatta vakanser samt utdragen process och ej prioriterade objekt i genomförandeskedet leder till att investeringsobjekten blir fördröjda.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om långsiktig och hållbar ekonomi

Den ekonomiska ramavvikelsen för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppgår för 2019 till en negativ avvikelse på – 27,1 mnkr, vilket motsvarar 23 % negativ avvikelse jämfört mot 2019 års budgetram. Av den totala negativa avvikelsen hänförs den största delen till färdtjänsten, – 28,8 mnkr, vilket också är den största ekonomiska utmaningen inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

Kostnaden för färdtjänsten har ökat senaste åren och beror på ökat antal resor, ökad kostnadsutveckling till följd av ökade priser på grund av indexökningar, men kanske främst senaste året till följd av avtalsförändringar som genererat ökade kostnader för resorna.

Antalet färdtjänstresor, inkl, riksfärdtjänst under 2019 har ökat med 5 % fler resor än för 2018. Även kostnaden per färdtjänstresa, inkl. riksfärdtjänst har ökat jämfört mot 2018 från 200 kr/resa till 231 kr/resa, vilket motsvarar en ökning på 16 %. Därmed ser vi att kostnadsökningen ökar snabbare än vad antal resor gör, vilket främst beror på nytt trafikavtal som trädde i kraft från och med juli i år, men även på fortsatt ökat antal resor samt årlig indexuppräknings. I Örebro kommuns budget har inte färdtjänsten någon årlig uppräknings av budgetmedel, dvs. varken för ökat antal resor eller för indexökningar. Att antal resor fortsätter öka och även kostnaden per resa, till följd av bland annat indexökningar, sammanvägt med Örebro kommuns årliga effektiviseringskrav gör att gapet mellan Örebro kommuns budget och utfallet för färdtjänsten årligen ökar.

Under kapitel 5.1 beskrivs problematiken kring färdtjänsten närmare, men detta är den stora utmaningen för nämnden att hantera för att närma sig en ekonomi i balans, vilket kräver att kostnadsdämpande åtgärder behöver vidtas. Under 2019 har beslutats om åtgärder för att minska den negativa avvikelsen inom färdtjänsten. De förslag som tagits fram innebär både borttag av tjänster som ger möjlighet till omfördelning av budet till färdtjänsten samt åtgärder som förväntas ge sänkta nettokostnader inom färdtjänsten. De åtgärder som beslutades under 2019 presenteras i kapitel 5.1. Åtgärderna handlar om kvalitetshöjande åtgärder samt tillköp som Örebro kommun gjort från Region Örebro Län och som Örebro kommun därmed själva kunnat besluta om att ta bort. Dock ligger det större behovet av att se över och effektivisera färdtjänstverksamheten på Region Örebro Län som är de som kan påverka avtal med entreprenörer samt hur resorna koordineras. En åtgärd som krävs under 2020 är även att nuvarande avtal mot Regionen ses över, då avtalets utformning med att Örebro kommun har kostnadsansvar och beställer färdtjänsten av Region Örebro Län som är utförare och debiterar på löpande räkning inte skapar några incitament för Regionen att försöka effektivisera verksamheten då kostnaderna inte drabbar dem då de fakturerar allt till länets kommuner.

Övriga större negativa avvikelser inom Programnämnd samhällsbyggnad är mer av engångskaraktär för detta år, exempelvis kostnaden för det exploateringsobjekt som gjorts om till tomträtt, vilket belastat budgeten för tomträttsavgälden med en kostnad på cirka 5,2 mnkr, och därmed lett till att negativ avvikelse på motsvarande belopp redovisats. Frågan kommer att arbetas med under 2020 och vid framtida liknande beslut kommer kostnadskonsekvensen av det beslut som fattas att behöva tydliggöras i samband med beslutet om genomförande.

Ytterligare en stor avvikelse uppvisas inom bostadsrätterna, som redovisar en negativ avvikelse på -3,8 mnkr, vilket beror på tidigare eftersatt underhåll som därmed genererat höga underhållskostnader för löpande underhåll under året, samt att kostnaderna för skadegörelse prognostiseras bli högre än budgeterat. Utifrån detta finns behov av att se över i vilken omfattning bostadsrätterna ska behållas då kostnaden inte i alla fall överväger nyttan att inneha dem. Arbeta pågår med att komma i balans med underhållsskulden och översyn av innehavet kommer påbörjas under 2020.

Under hösten har förvaltningsledningen inom Stadsbyggnad initierat ett arbete med att ta fram en långsiktig och strategisk ekonomiplan för förvaltningen. Syftet är inte att åtgärda ett problem utan att skapa långsiktighet, struktur och systematik för en ökad medvetenhet och kunskap kring ekonomistyrning som redskap för att uppnå de politiska målen. Arbetet förväntas också bidra till att skapa bättre förutsättningar för att arbeta mer strategiskt och proaktivt inom förvaltningen med ekonomiska frågor. Detta arbete pågår och kommer utvecklas och ytterligare i början på 2020.

De senaste åren har förvaltningen årligen i stort sett gjort av med cirka 50 % av sina beviljade investeringsmedel och därmed skjutit 50 % framåt till nästa år. Då investeringsmedlen inte lyckats omsättas varje år enligt planen i investeringsprogrammet har därför en ”negativ trend” uppstått som innebär att investeringsprojekten släpar och att medel flyttas framåt. Detta beror bland annat på att investeringsprogrammet under senaste åren varit något för ambitiöst och inte motsvarat möjligheten till genomförande, bland annat på grund av att det under senaste åren varit resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna). Utifrån det identifierades ett behov av att ta fram en bättre struktur för arbete med investeringsprogram/process, vilket bland annat hänförs till ökade krav på prioriteringar inom investeringsprogrammet och behov av att ta fram ett mer realistiskt förslag till investeringsprogram utifrån genomförbarhet. Detta ställer

krav på ökad samordning mellan de olika områdena i investeringsprogrammet. Den samordning som finns idag har utvecklats i rätt riktning de senaste åren, men behöver fortsätta utvecklas inom förvaltningen samt samlat inom programområdet. Det finns även behov av att öka förståelsen och tydliggöra kopplingen mellan investering och driftkostnadskonsekvens än mer än vad som görs idag. I samband med detta arbete har även ett ännu tydligare behov av att minska redan beslutade investeringar för 2019 och ej genomförda beslutade investeringar från 2018 och tidigare identifierats, både utifrån finansiering av de ökade driftkostnader som investeringarna genererar samt utifrån kapacitet att genomföra.

Under hösten 2019 har ett arbete med detta påbörjats inom Stadsbyggnad samt samlat inom programområdet, med utgångspunkt i uppdragsdirektivet ”Översyn av Samhällsbyggnads investeringsprocess. Arbetet som genomförts har haft som mål/syfte att tydliggöra och få till en bättre investeringsprocess samt ett investeringsprogram som bättre motsvarar faktisk genomförbarhet. Detta ska resultera i att framtagna förslag till investeringsprogram är tydliga som beslutsunderlag för politiken samt att prioriteringar och äskande av medel motsvarar den budget som finns för de driftkostnadskonsekvenser som investeringarna genererar.

Sammanfattningsvis finns behov av att nedanstående åtgärder för att uppnå/bidra till målet om långsiktig och hållbar ekonomi genomföras:

- Fortsätta arbetet med att tydliggöra och utveckla investeringsprocessen och framtagandet av investeringsprogram för att säkerställa hantering av ökade driftkostnadskonsekvenser samt utifrån möjlig genomförbarhet.
- För att närma sig en ekonomi i balans ska en ökad samverkan med Region Örebro Län resultera i kostnadsdämpande åtgärder för färdtjänsten samt att nuvarande avtal bör ses över för att öka Region Örebro Läns incitament till att vidta kostnadsdämpande åtgärder.
- Fortsätta och utveckla arbetet med en långsiktig och strategisk ekonomiplan för förvaltningen i syfte att skapa långsiktighet, struktur och systematik för en ökad medvetenhet och kunskap kring ekonomistyrningen som redskap för att uppnå de politiska målen.

6.4.2 Mål inom Människors egenmakt

Ur ÖSB 2019: En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter.

Mål: Medborgarnas möjlighet till inflytande och påverkan inför politiska beslut ska vara god.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om medborgarnas inflytande och påverkan i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbete med skolklass som referensgrupp vid omvandling av Brickebacken 	<ul style="list-style-type: none"> • Mer riktade och medborgardialoger, testa flera metoder för att nå olika målgrupper • Fortsatt utvecklande av digitala verktyg som redskap för bättre dialoger

<ul style="list-style-type: none"> • Expertis inom 3D-visualisering är rekryterad. Resultat i flertalet pågående projekt, bl.a. Tamarinden. • Flera dialoger med medborgare och aktörer har genomförts under 2019 	
---	--

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
DN	Antal genomförda dialoger, <i>nytt mått mätthistorik saknas</i>	-	-	18	Mäta

Kommentarer till indikatorernas utfall

Kommentar, genomförda dialoger: Samråd inför planprogram Brickebacken genomfördes hösten 2019. Bl a genomförs dialoger med skolklasser. Öppna möten för allmänheten om Örebro kommuns geografiska och stadsmässiga utveckling har genomförts. Naturvården har under 2019 genomfört 15 olika former av dialoger. Trafikenheten har genomfört dialog med Cykelrådet.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om medborgarnas inflytande och påverkan

Stadsbyggnad ska vara en modern förvaltning som förenklar, förnyar och förbättrar tjänster för medborgare, näringsliv och andra aktörer. Vi ska erbjuda service och bemötande på lika villkor med goda möjligheter till inflytande och delaktighet.

Under 2019 genomfördes 18 medborgardialoger i olika former, bl a öppna möten för allmänheten, träffar med Cykelrådet och med skolklass för att få deras åsikter om utvecklingen av deras närmiljö.

Då naturvården, parken och fritid tillsammans har arbetat med att utveckla utemiljöerna i Varbergaskogen och VOX-parken, har flera dialoger genomförts. Det har gjorts med familjecentralerna, fritids, partnerskapet, förskolor, föreningar, brottsförebyggande rådet m.fl. Det har varit olika sorts dialoger bl a har walk n talk testats. Sagoslingan har varit familjecentralernas stora intresse och de har varit med och utformat konceptet och det är dem som kommer byta ut sagorna i skyltarna.

I samband med arbetet för att ta fram planprogram för Brickebacken har ett samarbete med skolklass i Brickebacken etablerats för att få deras perspektiv på ett levande, tryggt och hållbart Brickebacken. Samarbetet med skolklasserna har handlat om att eleverna bland annat fått se utvecklingsförslaget för Brickebacken centrum, skriva en ”Framtidsdagbok 2040” som kommer att följas upp under våren 2020. Eleverna uppmanades även att gemensamt i klassen skriva ett samrådsyttrande och lämna in det under pågående samråd så att nämnden får de ungas perspektiv i det fortsatta arbetet.

Vidare så är det värt att nämna ett samarbete som finns mellan projektet Tamarinden och Änglandaskolan. Änglandaskolan har en entreprenörsinriktning. Samarbetet fokuserar på hållbarhet, socialt samspel och ekologi. Tamarindens arbetsgrupp tar fram arbetsmaterial som är anpassat för barn och unga.

Under året har en Stadsbyggnad förstärkts med expertiskompetens inom 3D-visualisering. Under året har detta resulterat i flertalet visualiseringar i kopplade till projekt. Tamarinden och Pappersbruket är några av dessa. Utöver expertisen har nya programvaror samt en arbetsstation för kraftfull rendering tillskapas, vilket givit verksamheterna inom Stadsbyggnad en ny förmåga i framkant att genom modeller skapa förståelse för stadsutvecklingen. Programnämndens egen verksamhet har även under året påbörjat ett arbete med att ta fram en Strategi för 3D- och visualisering. Strategin och

dess planer ska bidra till att skapa en riktning för arbetet med att öka möjligheterna till att visualisera olika projekt, stadsdelar mm så att det medborgare, aktörer, näringsliv mfl ska kunna tillgodogöra sig informationen om Örebro's geografiska samhällsutveckling.

Medborgarnas möjlighet till inflytande och påverkan är viktig för att bibehålla och utveckla ett demokratiskt och hållbart samhälle. Därför är det viktigt att nämnden fortsätter arbetet med:

- Att utveckla digitala verktyg som redskap för bättre dialoger med medborgare och aktörer som bidrar till ett hållbart Örebro.
- Att genomföra riktade medborgardialoger, testa flera metoder för att nå olika målgrupper och aktörer, gärna i samarbete med civila samhället och olika intressegrupper.

Mål: Människors livsvillkor ska vara jämlika.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om jämlika livsvillkor helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Omvandling av Varbergaskogen, Vivallakullen • Involvering av barn och unga i utvecklingen av Brickebacken 	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla arbetet med modellen ”Vi bygger bostäder för fler” med modell för förmedlande av lägenheter till lägre hyresnivå

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om jämlika livsvillkor

I den geografiska utvecklingen och utformningen av Örebro ska insatser för att knyta samman Örebro's olika stadsdelar genomföras, ojämlikheter ska minska. Oavsett vart människor bor i Örebro ska det finnas tillgång till samhällsservice, möjligheter för fritids-, kulturella och rekreationsaktiviteter finnas. Bostäder till överkomliga priser, i olika storlekar och av olika slag ska finnas för att skapa ett heterogent samhälle, oavsett stadsdel, tätort eller landsbygd. Nämndens verksamheter fortsätter arbeta för utifrån modellen ”Vi bygger bostäder för fler”. BoTrygg har påbörjat byggnation vilket kommer att möjliggöra lägenheter till en lägre hyresnivå. Detta kommer att främja boendemöjligheterna för de som idag kan ha svårt att ta sig in på bostadsmarknaden.

De sociala klyftorna i Örebro behöver minska för att skapa ett samhälle för alla. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet bidrar till målet genom den fysiska planeringen för möjligheter till bostäder, välfärds- och samhällsservice, insatser i grönstruktur och naturområden så att grönområden finns i nära bostadsområden och så att fler kan komma ut i naturen för rekreation och upplevelser. Strukturskapande mötesplatser tillskapas. Med mötesplatser menas att möjliggöra för möten mellan människor. Det ska finnas möjlighet för alla att delta i samhällslivet i Örebro. Under 2019 har bland annat Vivallakullen och Varbergaskogen omvandlats för att öka attraktiviteten och bidra till ökade möjligheter till rekreation och möten för invånare och besökare. Brickebackens centrum ska omvandlas för att bli ett centrum som är inbjudande, tryggt och till för alla under lång tid framöver.

De nya lek- och motionsmiljöerna som byggts i Varbergaskogen och VOX-parken skapar intressanta gröna mötesplatser i en del av Örebro med hög andel barn och unga. Platserna är så pass spännande att de även fungerar som utflyktsmål för boende i andra delar av Örebro, vilket bidrar till att skapa möten mellan människor från olika socioekonomiska grupper. Mycket av det som finns på mötesplatserna är också tillgängligt för människor med olika fysiska begränsningar, men utan att signalera att det specifikt riktar sig till den målgruppen, vilket kan upplevas som en särbehandling.

För att uppnå utveckling bör nämnden:

- Utveckla arbetet med modellen ”Vi bygger bostäder för fler” med modell för förmedlande av lägenheter till lägre hyresnivå

Mål: Alla ska ha tillgång till en meningsfull fritid.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om meningsfull fritid helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Flera grönområden har utvecklats och färdigställts för att nå bred målgrupp, tex. Varbergaskogen, Vivallakullen och Norra Ormesta rekreativlandskap. • Naturvårdsevenemang marknadsförs mer, bl.a. via sociala medier • Underlättat för att boka vildmarksupplevelser på ett enklare sätt genom digitalt bokningssystem för övernattningsstugor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt bidra till utveckling av meningsfulla fritidsmöjligheter

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
KS	Nöjd Region-Index Fritidsmöjligheter	74	73	72	Öka
PN	Analys av resultatet av ovan kommunövergripande indikator. ³	Redovisas i text			
DN	Antal besök i tätortsnära områden som har ett långsiktigt skydd (reservatsbildning eller motsvarande) – <i>nytt mått, mätthistorik saknas</i>	-	-	-	Tas fram
DN	Antal nyanlagda besöksanordningar (t.ex. stig, rastplats) i tätortsnära områden som har ett långsiktigt skydd (reservatsbildning eller motsvarande). ⁴	34	40	22	Öka

³ Nöjd Region-Index Fritidsmöjligheter: SCB:s medborgarundersökning där Fritidsmöjligheter ingår ställs frågor om upplevelsen av tillgången till parker, grönområden och natur, möjligheterna till att kunna utöva fritidsintressen t.ex. sport, kultur, friluftsliv, föreningsliv, tillgången till idrottssevenemang, tillgången till kulturevenemang och nöjesutbudet.

⁴ Räknas ut på följande vis: Stig 100m =1, Rastplats = 1, Raststuga = 10

Kommentarer till indikatorernas utfall

Kommentar, Nöjd Region-Index: Indexet är en del av medborgarundersökningen som genomförs av SCB. Under året har flera stora investeringar, bland annat Vivallakullen och Varbergaskogen, färdigställts. Sett till hela undersökningen så är den högsta nöjdheten för just Fritidsmöjligheter. Undersökningen bör dock tas med viss nypa salt då svarsfrekvensen är väldigt låg

Kommentar, antal besök: Projekt för framtagande av modell för att mäta detta tas fram under 2020.

Kommentar, nyanlagda besöksanordningar: Stig har byggts i Varbergaskogen, Oset och Rynningeviken, Norra Ormesta och Markaskogen. Samt nya rastplatser i många naturreservat tex. Sommarro och Gladarberget.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om meningsfull fritid

Via fysisk planering för kommande, och befintliga, mötesplatser, lekplatser och natur- och grönområden skapas förutsättningar för fler att utöva idrott – spontan liksom organiserad, för fler att ta del av kultur och att mötas i vardagen. Detta ska möjliggöras i både stadsnära lägen liksom på landsbygd. Under året har flera platser omvandlats för att bidra till detta, t ex Vivallakullen och Varbergaskogen.

Genom att omvandla dessa områden och tillskapa kreativa naturmiljöer finns förhoppningen om att fler använder sig av dessa miljöer, både de som bor i närområdet och de som bor längre bort. Detta kan leda till minskade klyftor, mer jämlika livsvillkor, fler möten bland människor och högre livskvalitet för barn och unga, vuxna och äldre. Under 2019 har även flera skötselplaner för naturreservat uppdaterats för att skapa möjligheter att arbeta vidare med att utveckla fler gröna mötesplatser.

Naturvården tillgängliggör naturen för många, tidigare har dock vissa av deras insatser inte alltid gjorts tillräckligt kända bland örebroarna och dess besökare så att fler kan ta del av de möjligheter som finns. Numera finns flera evenemang och tips tillgängliggjorda på sociala medier för att kunna nå fler.

Sedan tidigare finns det övernattningsstugor i Kilsbergen som kan hyras av medborgare för att lätt kunna ta del av den naturupplevelse som Kilsbergen erbjuder, till en mindre kostnad. Sedan augusti 2019 är det möjligt att boka stugorna via orebro.se, vilket förenklar processen och ökar möjligheterna för fler att få njuta av fritidsutbudet i Örebro.

För att uppnå utveckling bör nämnden:

- Fortsatt bidra till utveckling av meningsfulla fritidsmöjligheter för minskade klyftor och ökat välmående.

Mål: I Örebro kommun ska alla människors lika värde och mänskliga rättigheter respekteras.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om respekt för lika värde och mänskliga rättigheter i hög utsträckning är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Arbete pågår för systematik avs jämställdhetsarbete i stadsplaneringen (investeringsprocessen) • Mötesplatser med naturlek miljöer som främjar mer jämställd lek har skapats i Varbergaskogen och VOX-parken. • Stadsbyggnad är representerade i kommunövergripande nätverk för mänskliga rättigheter, barns rättigheter mm 	<ul style="list-style-type: none"> • Skapa systematik för genderbudget-analyser • Skapa systematiskt verktyg för att säkerställa barnperspektivet i samhällsbyggnadsprocessen

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
KS	Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbetssätt (Totala antalet utförda genderbudgetanalyser, nytt mått så mätthistorik saknas).	Ej mätt	0	0	1

Kommentarer till indikatorernas utfall

Kommentar: Då ett arbete pågår för att skapa en systematik för genderbudgetarbetet har fokus legat på systematiken och att ta fram kloka arbetssätt.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om respekt för lika värde och mänskliga rättigheter

Stadsbyggnad arbetar med att skapa en systematik för jämställdhetsintegrering i stadsplaneringen samt genomförande av gender budgetanalyser. Målet är även att ta fram en checklista som ska kunna användas inför beslut om investeringar. Då investeringsprocessen är komplex och beroende av flera faktorer samt aktörer är detta ett långsiktigt arbete. En kompetenshöjningsinsats genomfördes i oktober för att öka medvetenheten kring dessa frågor.

Nämndens verksamheter arbetar aktivt med att all form av diskriminering ska motarbetas. Mark- och exploateringsavdelningen har tidigare blivit HBTQ-certifierade och det är en levande fråga inom samtliga av nämndens verksamheter - hur att skapa ett levande Örebro för alla är perspektiv som är konstant inom kommunens fysiska planering. Inom Stadsbyggnad finns det representanter som deltar i kommunövergripande nätverk rörande barns rättigheter, mänskliga rättigheter m.m. Utbildningsinsatser och diskussioner rörande barns rättigheter i och med att barnkonventionen blir lag planeras.

Fortsättningsvis behöver verksamheterna förvalta kunskapen om jämställdhetsintegrering i stadsplanering, samt skapa en systematik för detta. I och med ökad kunskap är förhoppningen att gender budgetanalyser ska göras. En förutsättning är dock att det finns konsupplad statistik, vilket måste undersökas ytterligare.

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen en svensk lag. Under 2019 undersökte programnämndens egen verksamhet hur detta kan komma att påverka verksamheten samt lade fokus på att undersöka hur väl barnperspektivet finns integrerat i rutiner och vad som kan förbättras. Bland annat har en temaverkstad med fokus på den nya lagens

innebörd och befintliga rutiner. Då framkom det att det finns behov av en tydligare systematik samt behov av verktyg för att möjliggöra ett systematiskt arbetssätt för att säkra barnperspektivet i vissa delar av förvaltningens arbetssätt. Utifrån det har ett samarbete med Kommunstyrelseförvaltningen påbörjats för att ta fram verktyg för systematiskt arbetssätt. Tillsammans med Kommunikationsavdelningen har Stadsbyggnad ett uppdrag om att kartlägga dialog med barn och unga samt ta fram en rapport om hur dialogen kan förbättras.

Positivt är att, med utgångspunkt i forskning, har lekutrustningen och lekmiljöerna som tillskapats i Varbergaskogen och i VOX-parken utifrån könsneutralt perspektiv och med naturmaterial för att bjuda in till gemensamma lekar och könsneutrala roller.

- Skapa systematik för genderbudget-analyser
- Skapa systematiskt verktyg för att säkerställa barnperspektivet i samhällsbyggnadsprocessen

6.4.3 Mål inom Trygg välfärd.

Ur ÖSB 2019: Välfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapar också kvalitet för samhället som helhet – då stärks hela Örebro. Örebro ska vara en kommun där människor vill växa upp, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

Mål: I Örebro kommun ska det finnas tillgång till bostäder.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om tillgång till bostäder helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Rutin framtagen mellan ÖrebroBostäder och Örebro kommun för att säkerställa allmännyttans representation vid tillskapandet av nya större bostadsområden • Arbete med en bostadsportal pågår • God nivå av kommunal markreserv 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta arbetet med projektet Bostäder för fler. • Säkra samarbetet mellan Programnämnd samhällsbyggnad och Programnämnd Social Välfärd utifrån ett bostadsperspektiv (t ex vård- och omsorgsboende, gruppboende etc). • För att säkerställa att det finns en variation av boendeformer och boendemiljöer bör planreserven på landsbygden ses över, och på vissa platser utökas.

Måluppfyllelse för indikatorer

PN/DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
PN	Antal personer i tomtkön/antal sålda tomter per år	1150/12 =96	1280/29= 44	1174/15 =78	Mäta
PN	Markreserv: balansvärde (hektar)	11637	11623	11659	Mäta
PN	Antal nya bostäder/lägenheter (för flerbostadshus och småhus) som ska produceras på såld mark	900	139	336	700

Kommentarer till indikatorernas utfall

Kommentar Personer i tomtkön: Under 2019 såldes endast 15 småhustomter, vilket är färre än genomsnittet de senaste åren. Anledningen är brist på byggklar mark för småhus i både Örebro tätort såväl som i de mindre tätorterna.

Kommentar Nya bostäder: Bostadsbyggandet sjönk kraftigt under hösten 2017. Under 2018 och 2019 stabiliserades byggandet till en årstakt om ca 1 000 bostäder per år (totalt i kommunen, ej enbart på såld kommunal mark). Utfallet 2019 motsvarar att var tredje nyproducerad bostad byggts på mark som kommunen sålt, vilket ligger inom en normal variation sett över en konjunkturcykel.

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om tillgång till bostäder

Örebro kommun har för det mesta byggt fler bostäder jämfört med övriga riket (vissa undantagsår finns) sedan 1980-talet. Örebro har en bostadsproduktion som volymmässigt ligger i linje med befolkningsutvecklingens behov. Det har byggts väldigt mycket under åren 2014 - 2017. Sedan 2018 har en viss avmattning av bostadsbyggandet skett. Detta anses dock mer vara en normalisering då de tidigare åren ansågs som extraordinära. Denna normalisering härrör sannolikt från den senaste tidens restriktioner som genomförts på bolånemarknaden. Utfallet av antalet nya bostäder som byggts under 2019 visar att var tredje nyproducerad bostad byggts på mark som Örebro kommun sålt. Detta ligger inom en normal variation sett över en konjunkturcykel. Stadsbyggnad har anpassat sitt arbetssätt för att kunna möta denna normalisering genom att bland annat respektera behovet av längre projektider, genomföra riktade markanvisningar mm. Med sitt stora markinnehav kan kommunen hantera en lägre efterfrågan och genom att eftersträva en marknad i balans upprätthålla en långsiktigt hållbar bostadsproduktion.

Till år 2028 beräknas antalet invånare öka med ca 27 000 till omkring 180 000 invånare. För att säkra bostadsförsörjningen för det växande Örebro kommun har ett flertal planprogram tagits fram, t ex för Aspholmen, Lillån, Södra Ladugårdsskogen och CV-området. Arbete med planprogram för Brickebacken och Holmen pågår. För att skapa mer underlag inför fortsatt arbete med planering för landsbygden pågår bland annat en utredning för jordbruksmark.

Bostadsmarknaden har bromsats genom nya läneregler och det faktum att det har byggts mycket under kort tid. Det råder därför brist på efterfrågan av de ofta mer kostsamma alternativ som står till buds. Efterfrågan på bostäder med lägre hyra möter en annan målgrupp och här torde efterfrågan vara starkare. En ny rutin mellan Örebro Bostäder AB och Örebro kommun för att allmännyttan ska vara representerad när nya större bostadsområden tillskapas. Genom att allmännyttan är representerade skapar vi goda förutsättningar för att skapa en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer som möjliggör för fler att få bostäder.

Även om det bedöms finnas en balans mellan behovet av, och tillgången av studentbostäder, så planeras det för ytterligare studentbostäder.

Arbete med att tillskapa en gemensam bostadsportal för fastighetsägare i Örebro pågår. En sådan bostadsportal ämnar till att förenkla för befintliga, och kommande medborgare att hitta och söka bostad i Örebro kommun.

För att säkra vård- och omsorgsboenden och bostäder för sociala ändamål är det viktigt att samarbetet mellan Programnämnd samhällsbyggnad och övriga programnämnder ökar där lokalförsörjningsenhetens planeringsprocesser sammanlänkas in i Stadsbyggnadsprocesser på ett effektivt vis. Behovet bedöms vara cirka två nya gruppboendebostäder årligen.

Sex nya gruppbestäder ska byggas, och det finns planer på att fler ska tillkomma i större bostadsområden.

Under året har det sålts något färre småhustomter än föregående år vilket hänger ihop med en viss brist på byggklar mark för småhustomter. Det hänger ihop med att det funnits en prioritering de senaste åren om att fokusera på större volymplaner som till en högre grad innehåller bostäder i flerbostadshus samt viss radhusbebyggelse. Under året har flera detaljplaner antagits och som möjliggör för en god långsiktig bostadsförsörjning med blandad bebyggelse, exempelvis för Heden och Mariebergsområdet. För att säkerställa att det finns en variation av boendeformer och boendemiljöer bör planreserven på landsbygden ses över, och på vissa platser utökas.

- Fortsätta arbetet med projektet Bostäder för fler.
- Säkra samarbetet mellan Programnämnd samhällsbyggnad och Programnämnd Social Vårld utifrån ett bostadsperspektiv (t ex vård- och omsorgsboende, gruppbestäder etc).
- För att säkerställa att det finns en variation av boendeformer och boendemiljöer bör planreserven på landsbygden ses över, och på vissa platser utökas.

Mål: Örebro kommun ska vara en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i.

Bedömningen är att Programnämnd samhällsbyggnad Egen verksamhets åtagande att bidra till utveckling inom målet om trygg och säker kommun helt är uppfyllt, och ser följande:

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbete med Örebro universitets kriminologprogram har etablerats • Arbetet med att förbättra trafikmiljöer för oskyddade trafikanter och personer med varierande funktionsnedsättningar har fortsatt • Åtgärder genomförs i stadsmiljö utifrån rekommendation från trygghetsanalys • Utökade satsningar på att trygghetsröja längs stiggar i natur- och kulturresevat 	<ul style="list-style-type: none"> • Fördjupad kunskap om trygghetsfrämjande faktorer

Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målet om trygg och säker kommun

Trygghet betyder olika i olika situationer och avseenden. Det kan handla om att det ska vara tryggt för barn och unga att röra sig i trafiken till och från olika platser till att det ska vara tryggt att röra sig runt i Örebro oavsett tidpunkt på dygnet. Nämndens verksamheter genomför trygghetsvandringar, kommunicerar med civila samhället och andra myndighetsaktörer för att diskutera och genomföra trygghetsskapande åtgärder. Belysningsstrategier, åtgärder i stadsmiljön och offentliga rum som t ex inrättandet av mikroparker eller deltagande i brottsförebyggande arbetet är andra metoder som används för att bidra till att fler upplever trygghet i Örebro. Nämndens verksamhet har tagit steg mot djupare kunskap om trygghetsfrågor och etablerat ett samarbete med Örebro universitets kriminologiprogram och deras Center for Criminological and PsychoSocial

research (CAPS). Verksamheterna arbetar på metoder för att applicera forskningens rön om brottsprevention vid utformandet av nya stadsdelar och kompletteringar i befintliga stadsdelar – både avseende hur bebyggelse lokaliseras och utformas samt hur den allmänna platsen utformas.

Arbetet med belysning pågår för det centrala åstråket och Teaterplan, Fisktorget vilket ska byggas om inom den närmaste tiden av 2020. Detta ska bidra till att skapa inbjudande och tillgängliga platser där människor vill vistas. Samtidigt pågår en helhetsanalys för Järntorget och ett gestaltningsprogram ska tas fram för Slottsparken vilket ska främja tryggheten. Arbete för ett flertal trygghetskapande åtgärder pågår. En trygghetsinventering av majoriteten av Örebro kommuns busshållplatser har genomförts. Under 2019 påbörjas ett flertal åtgärder till följd av denna trygghetsinventering, bl a genom anslutande gång- och cykelinfrastruktur. En kampanj om hur att låsa cykel rätt har genomförts, för att minska risken för cykelstölder som är en stor otrygghetsfaktor för flera cyklister. Cykelparkeringar byggs kontinuerligt om för att möjliggöra ramlåsning.

För att alla medborgare ska känna sig trygga med att röra sig i de grönmiljöer som finns tillgängliga, har det under året satsats extra på att göra röjningar i skogen längst de större stigarna i våra natur- och kulturresevat.

- Fördjupad kunskap om trygghetsfrämjande faktorer. Fördjupade kunskaper kan leda till vidareutvecklade arbetssätt.

6.5 Analysunderlag – ekonomi.

6.5.1 Enheternas ekonomiska resultat

Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhet uppvisar för 2019 en negativ budgetavvikelse på – 27,1 mnkr, vilket motsvarar en negativ avvikelse på – 23 % jämfört mot aktuell budgetram vid bokslut 2019. Negativ budgetavvikelse återfinns inom kollektivtrafiken (– 28,8 mnkr) samt mark (-4,6 mnkr), där kollektivtrafiken och färdtjänsten är den främsta orsaken till den totala negativa avvikelsen för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet. Den negativa avvikelsen minskas dock något på grund av Stadsbyggnad positiva budgetavvikelse på + 6,3 mnkr. En mer ingående analys av årets utfall presenteras inom respektive verksamhetsområden nedan. Överfört resultat för 2019 begärs enligt sammanställning i bilaga 7.3 överfört med 1 257 tkr till 2020, vilket avser 20 % av positiv budgetavvikelse för Stadsbyggnad.

Effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 1 % vilket motsvarade 1 067 tkr för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet, och fördelades mellan kollektivtrafiken 462 tkr, mark och fastighet 163 tkr och Stadsbyggnad 442 tkr. Åtgärderna innebar både effektiviseringar och direkta kostnadsminskningar för förvaltningen, och de åtgärder som vidtagits för att hantera det inom Stadsbyggnad och Mark har hanterats och gett önskad effekt för året. Den del av effektiviseringskravet som fördelades till kollektivtrafiken tilldelades att hanteras inom färdtjänsten, då det är inom det området som behov av åtgärder för kostnadsminskning är störst. Dock har detta ej kunnat hanterats inom färdtjänsten då inga effektiviseringsåtgärder har kunnat vidtagits under 2019.

Under våren tilldelades Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet ett utökat effektiviseringsuppdrag på 943 tkr som var en del av det utökade effektiviseringskrav på 5 mnkr till förmån för ombudgetering till Programnämnd barn och utbildning (Kommunfullmäktige 2019-03-27 §79). Föreslagna åtgärder har genomförts och gett

önskad effekt under året, och det utökade effektiviseringskravet bedöms därmed hanterat.

Enhet	Bokslut	Budget	Bokslut	Avvikelse	Förbrukn %	Förändr %
Belopp i tkr	2018	2019	2019	Budget- utfall	2019	2018-2019
Kollektivtrafik	-62 767	-45 799	-74 630	-28 831	163%	19%
Stadstrafik inkl flextrafik	-7 962	-8 400	-9 100	-700	108%	14%
Regiontrafik	-2 649	-3 500	-4 431	-931	127%	67%
Färdtjänst	-52 156	-33 899	-61 099	-27 200	180%	17%
Mark	-2 507	-15 214	-19 782	-4 568	130%	689%
Markreserv (markenheten)						
inkl skog och naturvård	-37 235	-34 910	-38 423	-3 513	110%	3%
Tomträtter ¹⁾	20 368	17 470	12 312	-5 158	70%	-40%
Kultur- och fritidsfastigheter	1 989	508	605	97	119%	-70%
Lokalförsörjning ¹⁾	12 371	1 718	5 722	4 004	333%	-54%
Stadsbyggnad²⁾	-44 868	-54 371	-48 084	6 287	88%	52%
Nettokostnad	-110 142	-115 384	-142 496	-27 112	123%	13%
Reavinster markreserv	40					
Nettokostnad	-110 102	-115 384	-142 496	-27 112	123%	14%

1) Positiv budget och positiv utfall, dvs. utan minustecken framför, innebär budgeterat avkastningskrav samt positivt nettoutfall.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken uppvisar för 2019 ett utfall på 74,6 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse med – 28,8 mnkr. Den negativa avvikelsen motsvarar en avvikelse på – 63 % jämfört mot budgetram för 2019. Alla områden inom kollektivtrafiken uppvisar negativ budgetavvikelse, men den främsta avvikelsen hänförs till färdtjänsten. Avvikelsen för de olika restyperna presenteras i nedanstående tabell (OBS! Tabellen omfattar enbart kostnader för resor samt administration, övriga eventuella kostnader inom kollektivtrafiken har ej sammanställts i denna tabell)

Kostnad	Örebro kommuns budget 2019 (tkr)	Prognos 2019 från RÖL (tkr)	Utfall 2019 (tkr)	Differens budget mot utfall 2019 (tkr)
Resor				
Färdtjänst	25 292	49 500	50 047	-24 755
Färdtjänstresor	(Ej uppdelad i redovisningen)	48 200	(Ej uppdelad i redovisningen)	(Ej uppdelad i redovisningen)
Riksfärdtjänst	(Ej uppdelad i redovisningen)	1 300	(Ej uppdelad i redovisningen)	(Ej uppdelad i redovisningen)
Flextrafik	4 387	4 600	3 973	414
Kompletteringstrafik	100	130	137	-37
Summa resor	29 779	54 230	54 157	-24 378
Administration				
Färdtjänst	10 668	13 224	12 978	-2 310
Flextrafik	274	358	825	-551
Summa administration	10 942	13 582	13 803	-2 861
Summa	40 721	67 812	67 960	-27 239

Färdtjänst

Färdtjänsten uppvisar för 2019 ett sammanlagt utfall på 63 mnkr och innefattar både kostnaden för resor samt administration. Utfallet innebär en samlad budgetavvikelse på – 27,1 mnkr jämfört mot budget 2019, vilket motsvarar en avvikelse på – 80 % jämfört mot avsatt budgetram.

Färdtjänstens negativa budgetavvikelse har därmed fortsatt att öka under 2019 jämfört mot 2018. 2016 redovisades en avvikelse på – 9 mnkr, 2017 – 16,3 mnkr och 2018 – 17,5 mnkr. Att avvikelsen ökar beror främst på kostnadsökningen för färdtjänstresor (orsak till kostnadsökningen presenteras nedan), att antal resor fortsätter öka samt till viss del på att budgeten också minskas årligen till följd av årligt effektiviseringskrav.

Antalet färdtjänstresor, inkl. riksfärdtjänst under 2019 uppgick till 217 035 resor, vilket är en ökning med 5 % fler resor än 2018. Kostnaden per färdtjänstresa, inkl. riksfärdtjänst har jämfört mot 2018 ökat från 200 kr/resa till 231 kr/resa, vilket motsvarar en ökning på 16 %. Därmed ser vi att kostnadsökningen ökar snabbare än vad antal resor gör, vilket främst beror på det nya trafikavtalet som trädde i kraft från och med juli i år. Kostnadsökningen till följd av nya avtalet beror på att upphandlingen blev överprövad ett flertal gånger, vilket innebar att tiden blev för kort för att det nya avtalet skulle kunna träda i kraft från och med 1 juli 2019, därmed fick direktupphandling genomföras. Detta ledde till att befintliga entreprenörer tillfrågats om att köra på samma sätt som idag ytterligare ett år, vilket de gått med på. Det nya avtalet innebär också fler chartrade fordon, vilket innebär högre kostnader. Den samlade kostnadsökningen beror även på den årliga indexuppräkningsindex på cirka 2,5 %, vilket utgör ett sammanvägt index mellan flera olika index – dels lönekostnadsökningar som beräknas till 2 - 2,5 % per år, Riksbankens inflationsmål samt bränslekostnadsökningen samt att resorna även ökar.

I Örebro kommuns budget har inte färdtjänsten någon årlig uppräkningsindex av budgetmedel, dvs. varken för ökat antal resor eller för indexökningar. Att antal resor fortsätter öka och även kostnaden per resa, till följd av bland annat indexökningar, sammanvägt med Örebro kommuns årliga effektiviseringskrav gör att gapet mellan Örebro kommuns budget och utfallet för färdtjänsten årligen ökar.

Ytterligare en bidragande faktor till 2019 års negativa utfall hänförs till att Region Örebro Län (RÖL) behövt utöka sin administrationsdel för att administrera kollektivtrafikresorna (beställningscentralen), vilket Örebro kommun betalar till RÖL för att de ska administrera färdtjänsten, samt även övriga resor. Behovet av utökning beror bland annat på att resorna ökar, vilket krävt utökad bemanning på beställningscentralen, men även på grund av att man utökat med en systemförvaltare, vilket syftar till att minska sårbarhet inom organisationen samt möjliggöra för att bli mer digitala, samt att RÖL mist ett bidrag från arbetsförmedlingen. Detta har för Örebro kommuns del lett till en ökad kostnad för administrationen för färdtjänsten för 2019 jämfört mot 2018 med 2,6 mnkr, vilket därmed är en bidragande faktor till den negativa avvikelsen.

En ytterligare förklaring till underskottet inom färdtjänsten beror på (som även tidigare nämnts) att Örebro kommuns budget för kollektivtrafiken och färdtjänsten inte på många år har justerats och räknats upp efter ökad befolkning och ökat antal resor. Regionen räknar även årligen upp kostnaderna med 2–2,5 % per år utifrån t.ex. generella kostnadsökningar och drivmedelsindex, vilket därmed är en del av förklaring till dagens underskott. Om en indexuppräkningsindex av verkligt utfall för kostnaden för resor hade gjorts med 2,5 %, från t.ex. år 2012 års utfall, skulle budgeten 2018 behövt varit drygt 15,5 mnkr mer än den faktiska budgeten som beslutades för färdtjänstresorna 2018. Observera att detta handlar om enbart kostnaden för resor, dvs. exklusive administrationskostnaderna, som från och med 2012 har ökat med cirka 6 mnkr.

Ett uppdrag har sedan hösten 2018 legat på förvaltningen att se över vilka möjligheter som finns att sänka kostnaderna inom kollektivtrafiken samt ta fram förslag på hur kollektivtrafiken ekonomi (färdtjänst specifik) ska kunna komma i balans. Under 2019 har arbete genomförts med att ta fram förslag på möjliga åtgärder för att minska avvikelsen. De förslag som tagits fram och även beslutats innebär både borttag av

tjänster som ger möjlighet till omfördelning av budet till färdtjänsten samt åtgärder som förväntas ge sänkta nettokostnader inom färdtjänsten. De åtgärder som beslutades under 2019 avser:

- Borttagande av taxesubvention för länstrafikresor inom Örebro kommun – sänkta kostnader som frigör budgetutrymme på 3,4 mnkr som tillförts färdtjänstens budget för resor (effekt 2020).
- Borttagande av högkostnadsskyddet - beräknas ge en nettoeffekt mellan 1–3 mnkr i till följd av sänkta kostnader/ökade intäkter (effekt 2020).
- Säger upp avtalet om tillköp av flextrafik – sänkta kostnader som frigör budgetutrymme på cirka 4,5 mnkr som tillförts färdtjänstens budget för resor (effekt from 2022 då avtal löper ut 2021-12-31).

Under 2020 kommer arbete med att se över nuvarande avtal mot Regionen att genomföras. Avtalet säger idag inget som ger Regionen incitament att försöka effektivisera verksamheten så långt det är möjligt. Utöver att se över avtalet kommer Örebro kommun och Region Örebro Län låta genomföra en extern granskning av färdtjänstverksamheten inom Regionen. Detta för att se om förbättringar inom befintliga administrativa strukturer för färdtjänstverksamheten finns.

Flextrafik

Flextrafiken uppvisar för 2019 ett utfall på 4,8 mnkr och innefattar både kostnaden för resor samt administration. Utfallet innebär en samlad budgetavvikelse på – 0,1 mnkr för 2019, vilket motsvarar en avvikelse på – 0,3 % jämfört mot avsatt budgetram. Den främsta orsaken till avvikelse utgörs av ökade administrationskostnader under 2019 till följd av att Region Örebro Län behövt utöka.

Kostnaden för resor har ökat med cirka 2 % jämfört mot 2018, samtidigt som antal resor har minskat med 1 %. Detta resulterar i att kostanden per resa har ökat med 3 %. Kostnadsökningen hänförs till att index för biogas ökat kraftigt, vilket lett till en kostnadsökning under 2019. I övrigt bedöms inte några större förändringar ha skett kopplat till trafiken för flextrafiken.

Övrig kollektivtrafik

Inom kostnaden för länstrafiken som avser taxesubvention för länstrafikresor inom Örebro kommun redovisas en avvikelse på – 0,9 mnkr, vilket hänförs till att kostnad för tertial 3 avseende taxesubvention för taktaxa ej blev bokförd på 2018.

I övrigt uppvisar övriga delar inom kollektivtrafiken enbart mindre avvikelser jämfört mot budget.

Mark exkl. kultur och fritidsfastigheter och LFE

Budgetramen för mark, exkl. kultur- och fritidsfastigheter och LFE, uppgår 2019 till 17,4 mnkr, och innefattar budget för markreserv, naturvård, skog, bostadsrätter, hyresadministration samt tomträtter. För 2018 uppvisar dessa verksamheter en negativ budgetavvikelse om – 8,7 mnkr, där den negativa avvikelsen hänförs till tomträtter, markreserv samt bostadsrätterna.

Naturvård

Naturvården redovisar för 2019 en budgetavvikelse på + 1,2 mnkr. Den positiva avvikelsen hänförs till lägre kostnader för driften av naturens hus, + 0,2 mnkr samt att enheten fått beviljat och utbetalt bidrag på sammanlagt 2,3 mnkr jämfört mot budgeterat 0,8 mnkr. Vid analys av kostnader har enheten nyttjat cirka 0,5 mnkr mer än vad som

avsatts i budget, men vissa av kostnaderna ska finansieras av sökta bidrag, och därmed uppvisas ett positivt netto för naturvården för 2019.

Skog

Skogsverksamheten har ett budgeterat avkastningskrav på + 1,6 mnkr och uppvisar för 2019 en positiv budgetavvikelse om + 0,7 mnkr. Intäkterna från avverkning når upp till budgeterad nivå och den positiva avvikelsen hänförs därmed till lägre kostnader än vad som budgeterats för. Skogen redovisar därmed en positiv avvikelse för 2019 trots att året varit turbulent och svårplanerat på grund av stora problem med granbarkborreskadad skog. Priserna på virket sjönk kraftigt i och med ett överflöd på marknaden och årets planering fick i och med det revideras, vilket innebär att verksamheten nu ligger vi efter jämfört mot plan med den vanliga skogsskötseln. För att få ihop ekonomin för 2019 drog man ned på ungsogsröjning och höll på så vis nere kostnaderna för 2019, dock kan detta komma att påverka 2020 istället.

Markreserv

Markreserven redovisar för 2019 en negativ budgetavvikelse på – 1,6 mkr. Den negativa avvikelsen beror främst på flertalet rivningar av byggnader inom markreserven som förfallit och ansetts vara fara för allmänheten och inkommit som tillsynsärende. Negativ avvikelse beror också på ökad skadegörelse och vattenskador inom beståndet.

Tomträtter

Tomträttsavgälderna har för 2019 ett avkastningskrav på +17,5 mnkr. Tomträtterna uppvisar 2019 ett utfall på + 12,3 mkr, vilket är en budgetavvikelse på – 5,2 mkr. Den negativa avvikelsen hänförs till att ett exploateringsobjekt (objekt Låset - fastighet Olaus Petri 3:247) gjorts om till en tomträtt i samband med nybyggnation av ny skola. Ändringen från exploateringsobjekt till tomträtt har genomförts i syfte att skolan annars skulle fått betala för en väldigt dyr byggrätt på berörd tomt, vilket sedan hade lett till en hög hyreskostnad för Programnämnd barn och utbildning. Istället tecknades ett tomträttsavtal som innebär att en årlig avgäld/intäkt erläggs till kommunen på cirka + 0,5 mnkr/år. Dock innebär detta att de kostnader på 5,2 mnkr som bokförts på exploateringsobjektet inte längre kunde hänföras till exploateringsekonomin som en försäljningsomkostnad utan istället behövde hanteras som en driftskostnad i resultatet, och därmed belastades tomträtternas ekonomi av denna kostnad. Över tid kommer denna kostnad att täckas av den årliga tomträttsavgälden, men då vi inte kan periodisera denna kostnad får den resultatpåverkan på nämndens resultat 2019. Exklusive denna kostnad hade tomträtterna redovisat ett utfall i enlighet med 2019 års avkastningskrav.

Bostadsrätter

Bostadsrätterna, som hanteras inom markenheten, uppvisar för 2019 en negativ budgetavvikelse om – 3,8 mnkr. Förklaring till denna avvikelse kan läsas nedan under stycket för LFE.

Fastigheter

Kultur- och fritidsfastigheter

Kultur- och fritidsfastigheterna har för 2019 ett budgeterat avkastningskrav på + 0,5 mnkr. Kultur- och fritidsfastigheterna uppvisar 2019 en positiv budgetavvikelse på + 0,1 mkr. Den positiva avvikelsen beror på att investeringar (Mellringe IP omklädningsrum och ispist Trängens IP) inte färdigställdes 2019 och därmed inte tagits i bruk. Pumpavtal i Ånnaboda har skrivits nyttjanderättsavtal för och går in som en täckning mot kostnad som tidigare inte haft matchning.

LFE

Lokalförsörjning (LFE) fastigheter uppvisar för 2019 en positiv budgetavvikelse om + 4 mnkr. Dock bör denna avvikelse ses tillsammans med bostadsrätternas redovisade utfall, som redovisades under föregående huvudrubrik, och uppvisar en negativ budgetavvikelse om – 3,8 mnkr. Tillsammans redovisar LFE och bostadsrätterna därmed en positiv budgetavvikelse om + 0,2 mnkr.

Den positiva avvikelsen för LFE kan förklaras med att nytt driftavtal har tecknats med Riksbyggen under 2019, vilket medfört färre utryckningar för felanmälningar och därmed minskade kostnader för felavhjälpande underhåll. Ytterligare bidragande faktor till den positiva avvikelsen är att skadegörelse, brand- och vattenskador samt klotter och glaskross understeg vad som budgeterats för 2019.

Bostadsrätternas negativa avvikelse beror på tidigare eftersatt underhåll i kombination med möjlighet att i samband med utflyttningar från lägenheter åtgärda underhållsbehovet, vilket under året medfört högre underhållskostnader än budgeterat. Ytterligare bidragande faktor är att det under året i samband med projektering av planerad investering i Vesslan storkök upptäcktes akut behov av underhållsåtgärder som ej var budgeterat för 2019.

Stadsbyggnad

Budgetramen för Stadsbyggnad uppgick vid bokslut 2019 till 54,4 mnkr och omfattar budget för planeringsavdelningen, bygglovavdelningen, mark- och exploateringsavdelningen samt ledning och stab för förvaltningen. För 2019 uppvisar dessa verksamheter en positiv budgetavvikelse om + 6,3 mnkr som härrör till alla avdelningar inom förvaltningen och främst avser lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster, samt outnyttjade reserver inom ledningens budget. Nedan följer redovisning av respektive verksamhetsområdes utfall för 2019.

Planeringsavdelningen

Planeringsavdelningen omfattar verksamheter för trafikplanering och stadsmiljö, översiktlig planering, detaljplanering och geodata. För 2019 uppvisar avdelningen en samlad positiv budgetavvikelse om + 0,8 mnkr, vilken hänförs till enheterna geodataenheten och planeringsavdelningens ledning och lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster under året. Inom Trafik- och stadsmiljöenheten uppvisas för 2019 en negativ budgetavvikelse om – 0,5 mnkr. Den främsta förklaringen till den negativa avvikelsen är att trafikenheten har medfinansierat framtagandet av Vägplan för riksväg 51 i Marieberg, med 2,7 mnkr. Vägplanen är initierad av kommunen och är sammankopplad med handelsplanen och den planerade nya trafikplatsen norr om Mariebergs nuvarande handelsområde

Detaljplanenheten har sina verksamhetskostnader under Byggnadsnämnden, vilka ska finansieras till av intäkter från avgifter, men har programnämndens egen verksamhet som arbetsgivar-nämnd. För 2019 uppvisar verksamheten ett utfall i enlighet med budget och alla kostnader har överförts till Byggnadsnämnden.

Bygglovsavdelningen

Bygglovavdelningen redovisar inom Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhet ett utfall utan budgetavvikelse. Bygglovavdelningen har sin budget inom Byggnadsnämnden, men Programnämndens egen verksamhet har arbetsgivaransvar för avdelningen. Bygglovavdelningens verksamhetskostnader ska inom Byggnadsnämnden helt finansieras via intäkter från avgifter, förutom tillsynsarbetet som har skattefinansierad del. Alla kostnader för bygglov- och tillsynsverksamheten under 2019 har därmed genom tidsskrivning först över till Byggnadsnämnden och verksamhetens

resultat återfinns inom Byggnadsnämnden. Bygglövsverksamheten har under året uppnått en mer stabil personalstyrka och under 2019 haft lägre personalomsättning än tidigare år. En bidragande faktor till detta är att verksamheten jobbat mycket med sammanhållningen under året, vilket gett positiva effekter.

Mark- och exploateringsavdelningen

Mark- och exploateringsavdelningen, som innehar budget för projektledningsenheten, exploateringsenheten, lokalförslingsenheten, markenheten samt naturvårdsenheten, uppvisar för 2019 en positiv budgetavvikelse om + 3,6 mnkr. Avvikelsen hänförs främst till lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster under delar av året på flera utav enheterna. Dock har flertalet vakanta tjänster nu tillsatts och inför 2020 är de flesta tjänsterna tillsatta. Exploateringsenheten finansieras helt av exploateringsresultatet och har därmed ingen skattefinansierad budgetram.

Stab och ledning

Staben inom Stadsbyggnad redovisar en negativ budgetavvikelse med - 0,5 mnkr. Avvikelsen hänförs till högre kostnader för intern tidskrivning, vilket beror på att man skrivit mindre tid på andra enheter inom Stadsbyggnad. Detta får dock ingen påverkan på det totala utfallet för Stadsbyggnad då det enbart handlar om intern fördelning av kostnader.

Inom Stadsbyggnads ledning och gemensamma kostnader uppvisas en positiv budgetavvikelse om + 0,7 mnkr samt + 1,6 mnkr. Avvikelsen inom ledning hänförs till medel för förvaltningsövergripande konsultinsatser samt reserver avsatta på ledningsnivå som ej nyttjats fullt ut under 2019. Avvikelsen inom förvaltningsgemensamma kostnader hänförs främst till lägre kostnader kopplat till Citypassagen än vad som beräknades vid ingången på året.

6.5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

Intäkts- och kostnadsutveckling	2018 Budget	2018 Bokslut	2018 Förbr%	2019 Budget	2019 Bokslut	2019 Förbr%	Förändring 2018-2019
Intäkter							
3 Intäkter	1 338 041	1 424 423	106%	1 486 792	1 487 322	100%	4%
Kostnader							
4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-173 709	-211 412	122%	-188 764	-210 521	112%	0%
5 Personalkostnader	-92 573	-76 104	82%	-93 462	-81 515	87%	7%
6A Lokalhyror	-1 054 902	-1 098 591	104%	-1 187 789	-1 156 901	97%	5%
6B Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-68 534	-66 550	97%	-70 195	-81 955	117%	23%
7 Övriga kostnader	-63 312	-81 909	129%	-61 967	-98 927	160%	21%
Nettokostnad	-114 989	-110 143	96%	-115 384	-142 496	123%	29%

Den största avvikelsen gällande intäkterna mellan 2018 och 2019 härrör till interna intäkter och intäkter från tidskrivning inom förvaltningen. Det innebär dock oftast en intern omfördelning av kostnader, vilket innebär att nettot bör bli ungefär plus minus noll inom förvaltningen, bortsett från den tid som bygglov och detaljplan skriver mot Byggnadsnämnden. En del av intäktsökningen hänförs även till interna intäkter för hyror och arrenden kopplat till Lokalförslingsverksamheten samt bostadsrätterna. Båda verksamheterna har en nettobudget på noll, men omsätter tillsammans 2019 cirka 1 200 mnkr, vilket i princip ska mötas av motsvarande intäkter. Detta framgår även utifrån att kostnaden för lokalhyror ökar med motsvarande andel.

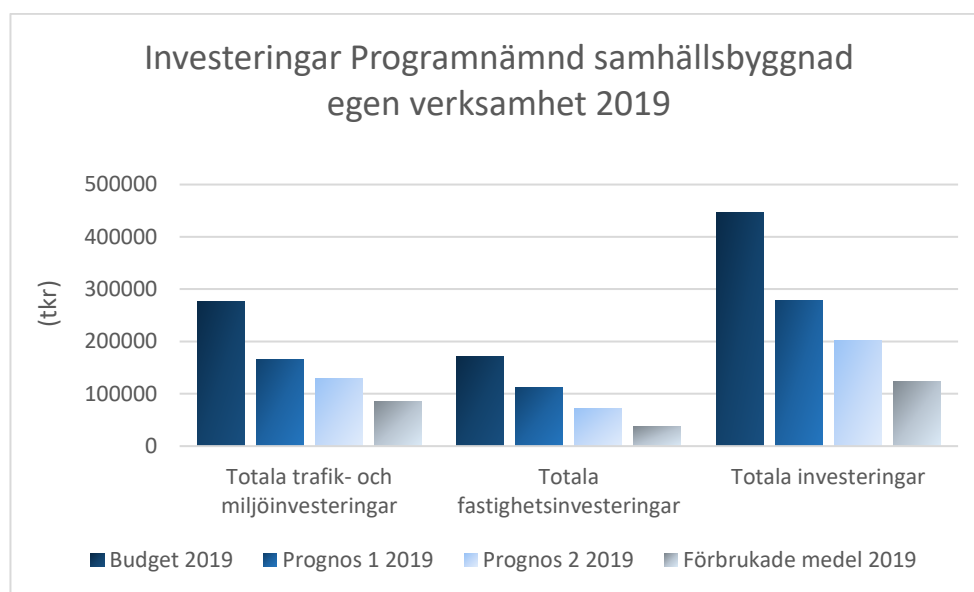
Ökningen avseende personalkostnader hänförs till att förvaltningen under året tillsatt de tjänster man fick tilldelade under 2018 och som då inte hann tillsättas, samt även till 2019 års löneökningar.

Ökningen inom kostnadsslag 6B hänförs även den till lokalförsörjning och bostadsrätterna, där man för bostadsrätterna haft högre kostnader för underhåll på grund av tidigare eftersatt underhåll. Översyn pågår om i vilken omfattning bostadsrätterna ska innehas samt att komma i balans med den underhållsskuld som finns för bostadsrätterna.

Kostnadsökningen inom kostnadsslag 7 hänförs till kostnadsökningen inom kollektivtrafiken och färdtjänsten som beskrivits under avsnittet för färdtjänsten ovan.

6.6 Investeringar

Programnämndens egen verksamhet har vid bokslut 2019 en investeringsbudget som uppgår till 447,5 mnkr, varav 342,5 mnkr avser överförda medel från 2018. I diagrammet nedan redovisas hur nyttjade investeringsmedel vid bokslut 2019 förhåller sig till prognos 2 2019 och totalt avsatta investeringsanslag (budget) för 2019.

Prognos 2 visade att 202,4 mnkr av tilldelade investeringsmedel förväntades nyttjas under 2019, vilket motsvarade 45 % av total budget. Vid bokslut 2019 har 123,7 mnkr nyttjas, vilket motsvarar 27,6 % av Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets totalt avsatta investeringsmedel för 2019.

Att nyttjade investeringsmedel under 2019 är låg beror bland annat på att man släpar med investeringsmedel från tidigare år, cirka 50 % av total investeringsbudget, vilket gör att nya objekt inte hinner omsättas innevarande år. Ytterligare en förklaring är fortsatt resursbrist av projektledare inom Tekniska förvaltningen för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna). Inför 2020 har en större genomgång av redan beslutade investeringar genomförts i syfte att minska ned investeringsprogrammet. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet kommer därmed att minska redan beslutad investeringsbudget (2019 års beslutade budget inkl. överförda medel från 2018 och tidigare) med 79 mnkr och begära 225,2 mnkr överförda till 2020 samt att 20,9 mnkr flyttas framåt till 2023 och 2024. Överförda medel fördelar sig på 91 272 tkr för trafik- och miljöinvesteringar, 132 599 tkr för fastighetsinvesteringar och 1 352 tkr för inventarieinvesteringar, samt att 20,9 mnkr flyttas framåt till 2023 och 2024 inom trafik- och miljöinvesteringar. Sammanställning för detta återfinns i bilaga 7.2

6.6.1 Trafik- och miljöinvesteringar

Trafik- och miljöinvesteringar	Budget 2019	Delår 1 2019	Delår 2 2019	Bokslut 2019	Bokslut			Medel som begärs	
					Förbr % 2019	Kvarvarande medel 2019	Prognos 1 2019	Prognos 2 2019	överfört till 2020
Gatuinvesteringar									
Trafikinvesteringar	-136 765	-26 557	-36 284	-45 710	33%	-91 055	-79 633	-70 892	-36 789
Kollektivtrafik	-22 219	-778	-1 962	-5 279	24%	-16 940	-6 910	-7 749	-12 622
Stadsmiljö	-22 606	-6 152	-8 294	-11 548	51%	-11 058	-24 606	-12 888	-6 558
City	-16 419	-87	-1 565	-2 750	17%	-13 669	-16 162	-9 119	-13 313
Skattefinansierade exploateringsinvesteringar	-33 533	558	216	-3 842	11%	-29 691	-10 474	-2 474	-26 632
Summa gatuinvesteringar	-231 542	-33 016	-47 889	-69 129	30%	-162 413	-137 785	-103 122	-95 914
Kulturmiljövärdinvesteringar									
Kulturmiljövärdinvesteringar	-3 599	0	-101	-692	19%	-2 907	-3 599	-1 285	-2 742
Naturvärdinvesteringar									
Naturvärdinvesteringar	-34 869	-4 152	-9 538	-15 723	45%	-19 146	-17 659	-23 391	-13 731
Miljöinvesteringar									
Åstaden	-6 082	0	0	-466	8%	-5 616	-6 469	-2 332	-4 884
Totalt trafik- och miljöinvesteringar	-276 092	-37 168	-57 528	-86 010	31%	-190 082	-165 512	-130 130	-117 271

Trafikinvesteringar

Trafikinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 136,8 mnkr, varav 50 mnkr är nya medel för 2019 och 86,8 mnkr är överförda medel från 2018. Vid delår 2 2019 prognosticerades 79 mnkr att nyttjas, vilket motsvarade 58 % av årets totala investeringsanslag. Vid bokslut 2019 har 45,7 mnkr nyttjats och motsvarar 33 % av total avsatt investeringsbudget för 2019. Av total budget kommer 36,8 mnkr att begäras överförda till 2020, 20,9 mnkr begärs flyttas framåt i planeringen till 2023–2024 och 33,3 mnkr av investeringsbudgeten kommer att tas bor. Sammanställning över vilka investeringsobjekt som tagits bort eller flyttats fram återfinns i bilaga 7.2.

Under året har ett relativt stort antal namnsatta investeringar blivit klara, framförallt nya gång- och cykelbanor. Utöver de namnsatta objekten har åtgärdsplaner, för ökad trygghet och säkerhet för barn, gående och cyklister, delfinansierat åtgärder för en högre standard där Tekniska förvaltningen har genomfört asfaltsunderhåll och parkinvesteringar. Till exempel har Skolgatan på norr fått ny beläggning och i samband med det har åtgärdsplanerna kunnat bidra med medel för att möjliggöra en separerad gång- och cykelbana. Likaså har standard på beläggning för gång- och cykelbanor samt för cykelparkering kunnat höjas vid Varbergaskogen/Voxparken i samband med att park- och naturvärdinvesteringar genomfördes där 2019.

Bland de klara namnsatta investeringarna blev nedanstående klara under 2019:

1. Huvudcykelstråk Brunnsleden etapp 1, genom delar av Aspholmen och Nasta
2. Gång- och cykelbana vid Eurostop som binder ihop den nya GC-tunneln under Hedgatan med bron vid Ozongatan.
3. Skebäcksbron, breddning genomförd som möjliggör dubbelriktad fordonstrafik samt separerad gångbana samt gång- och cykelbana.
4. Cykelparkeringar och cykelservicestation vid Resecentrum sydväst har genomförts med Citybanamedel (100 %) som beviljades via Länstrafiken.
5. Cykelöverfarter Eklundavägen/Bredgatan har anlagts och innebär både ökad framkomlighet, trygghet och säkerhet för oskyddade trafikanter.
6. GC-bana Borgmästargatan är en av gående och cyklande länge önskad åtgärd som nu är genomförd vilket innebär att de oskyddade trafikanterna är separerade från fordonstrafiken på Borgmästargatan.
7. GC-bana mellan Glanshammar och Örebro blev 2019 klar där Örebro kommun medfinansierade åtgärden som Trafikverket genomförde. Åtgärden medför att det nu är möjligt att gå, jogga och cykla separerat från fordonstrafik hela vägen mellan Glanshammar och Örebro.

Många beslutade investeringsobjekt är också pågående/under genomförande hos Tekniska förvaltningen. Till exempel kan gång- och cykelbanor längs med Glomman och Gällerstavägen nämnas, vilka förväntas bli klara under 2020. En utbyggnad av ett huvudcykelstråk mellan Nobeltunneln och Karl Johanskolan pågår, vilket färdigställer Mellringeleden och knyter ihop stråket från Mellringe in till City. Planerings- och förprojekteringsarbete pågår för en ny cirkulationsplats vid Södra infarten, vilket synkroniseras med pågående detaljplanearbete i norra Aspholmen.

Kollektivtrafikinvesteringar

Kollektivtrafikinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 22,2 mnkr, varav 16 mnkr är nya medel för 2019 och 6,2 mnkr är överförda medel från 2018. Vid delår 2 2019 prognosticerades 7,7 mnkr att nyttjas, vilket motsvarade 35 % av årets totala investeringsanslag. Vid bokslut 2019 har 5,3 mnkr nyttjats och motsvarar 24 % av total avsatt investeringsbudget för 2019. Av total budget kommer 12,6 mnkr att begäras överförda till 2020 och 4,3 mnkr av investeringsbudgeten kommer att tas bort. Sammanställning över vilka investeringsobjekt som tagits bort eller flyttats fram återfinns i bilaga 7.2.

Ett knappt tiotal busshållplatser har byggts om och tillgänglighetsanpassats under 2019. Bland annat har hållplatserna Honolulugatan, Vivalla centrum, Lundby centrum, Apelvägen, Västra vintergatan samt Trumpetargatan iordningsstälts. En stor del av avsatta investeringsmedel för kollektivtrafik är inte upparbetade, vilket främst beror på att 5 mnkr är avsatta till hållplatser vid Kulturkvarteret, där byggnation av allmän plats ännu inte är påbörjad samt på grund av att ungefär lika mycket är avsatt för inköp av väderskydd nu när kommunen äger ett stort antal väderskydd. Projekteringsmedel för BRT avsattes inom 2019 års investeringsbudget och det objektet är pågående.

Stadsmiljö- och city- inkl Å-stadeninvesteringar

Stadsmiljö, City och Å-staden har ett totalt investeringsanslag på 45,1 mnkr, 8,6 mnkr är nya medel för 2019 och 36,5 mnkr avser överförda medel från 2018. För 2019 prognosticerades vid delår 24,3 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar cirka 54 % av årets totala investeringsanslag. Vid bokslut 2019 har 14,8 mnkr nyttjats och motsvarar 33 % av total avsatt investeringsbudget för 2018. Av total budget kommer 24,8 mnkr att begäras överförda till 2020 och 5,6 mnkr av investeringsbudgeten kommer att tas bort eller flyttas framåt i planeringen. Sammanställning över vilka investeringsobjekt som tagits bort eller flyttats fram återfinns i bilaga 7.2.

Vakant tjänst inom stadsmiljö 2018 och 2019 och avsaknad av ramavtal för landskapsarkitekt har åter lett till en obalans i planeringen av investeringsobjekten under 2019. Genomförandet av investeringarna släpar efter vilket gör att omsättningen av budgeterade investeringsmedel inte motsvarar den planerade takten. Möjligheten att genomföra investeringar har bl.a. därför återspeglats i justering av budgeten.

Under 2019 har arbetet med att göra Örebro kommuns stadskärna mer attraktiv, tillgänglig och trygg fortsatt. Arbetet med stråket runt slottet fortsätter, med ny belysning, där det konstaterats att Slottsparken är ett byggnadsminne. För investeringen vid Olaigatan återstår investerings i en ramp att slutföra hela objektet. Förnyelsen av Teaterplan påbörjades hösten 2019 och projektering pågår. Planeringen av förnyelse av Fisktorget blev klar 2019 för att projekteras och byggas 2020 - 2021. För allmän plats runt Kulturkvarteret, d.v.s. Vasaplatsen, Åstråket och Fabriksgatan, pågår projektering. Vinter- och julljus för säsongen 2018–2019 är färdigställd och i detta ingår även 2019 års

investering. Kickbikebana i Sveaparken är en ny lek miljö i staden och investeringen färdigställdes våren 2019.

I övriga stadsdelar har Vivallakullen invigts i juni 2019 och färdigställdes med toalett med växtvägg senare under hösten. Belysningen kom också på plats och projektet är helt klart. Glanshammars torg är färdigställt och invigdes i maj. Arbetet med att förbättra odlingslotten vid Vivalla fortsätter. Brunnsparken och Södra delen av Hedens vatten- och rekreationslandskap är fortfarande i planeringskedet.

Inköpen från Open Art 2017 och 2019 är slutförda. Konstverket Mirakel har fått placering på Vasatorget, National Geotrafic vid Naturens hus samt The thirsty ones kommer att bli kvar i träd i Slottsparken.

För Åstaden har arbetet med lek miljö vid Alnängarna beställts, likaså stämningsbelysning vid de centrala broarna och ny belysning vid utegym Alnängarna och på bron till Stora Holmen. En blomlöksplantering har skett på Frimisholmen. Bro och brygga vid Strömsborg är under planering i utvecklingsprojektet för Karlsundsområdet.

Skattefinansierade exploateringsinvesteringar

Skattefinansierade exploateringsinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 33,5 mnkr, varav 2 mnkr är nya medel för 2019 och 31,5 mnkr är överförda medel från 2018. De nya medlen avser en pott att använda för prioriterade åtgärder kopplade till exploatering. Inom de överförda medlen utgör 25 mnkr medel för allmän platsmark vid kulturkvarteret, vilka tilldelades under andra halvan av 2017, och är en del av finansieringen för exploateringen kring Kulturkvarteret. Debitering av kostnad sker från exploatering när objektet är klart, och därmed kommer inga medel att bokföras under 2019. För 2019 prognosticerades vid delår 2,5 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar cirka 7 % av årets totala investeringsanslag. Vid bokslut 2019 har 3,9 mnkr nyttjats och motsvarar 12 % av total avsatt investeringsbudget för 2018. Av total budget kommer 26,6 mnkr att begäras överförda till 2020 och 3,1 mnkr av investeringsbudgeten kommer att tas bort eller flyttas framåt i planeringen. Sammanställning över vilka investeringsobjekt som tagits bort eller flyttats fram återfinns i bilaga 7.2.

Utöver de 25 mkr som avser Kulturkvarteret består skattefinansierade exploateringsinvesteringar av flera mindre åtgärder inom aktuella exploateringsobjekt. Utgångspunkten är att åtgärderna i exploateringsobjekten finansieras av antingen köpeskillningar, när kommunen äger mark och agerar exploatör, eller genom exploateringsersättningar när en privat fastighetsägare agerar exploatör. I vissa fall krävs det dock investeringsmedel för att täcka kostnaderna för nödvändiga åtgärder, exempelvis de 3 mkr som upparbetats under 2019 och avser park- och gatuarbeten inom kv Gasklockan. Även de 340 tkr som upparbetats inom kv Handtaget under 2019 är exempel där åtgärderna inom en detaljplan och exploateringsobjekt behövde få investeringsmedel för sin finansiering.

Naturvårdsinvesteringar

Naturvårdsinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 34,8 mnkr, varav 16,2 mnkr är nya medel för 2019 och 18,6 mnkr är överförda medel från 2018. Vid delår 2 2019 prognosticerades 23,3 mnkr att nyttjas under 2019, vilket utgör 67 % av totalt avsatt investeringsanslag. Vid bokslut 2019 har 15,7 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 45 % av total investeringsbudget för 2018. Av total budget kommer 13,7 mnkr att begäras överförda till 2020 och 5,4 mnkr av investeringsbudgeten kommer att tas bort eller flyttas framåt i planeringen. Sammanställning över vilka investeringsobjekt som tagits bort eller flyttats fram återfinns i bilaga 7.2.

Den största genomförda investeringen är byggandet av lekmiljöer och mötesplatser i Varbergaskogen och VOX-parken som invigdes 25 augusti. Projektet är delfinansierat av Boverket. Det har byggts en Tarzandjungel, låghöjdsbana, sagostig, spontanidrottsplats, naturlekplats och naturlek. Det har varit en omfattande dialog med familjecentralerna, förskolor, fritidsgårdar, partnerskap, föreningar m.m. Rustning har skett av motionsspåret, dammen och fotbollsplanerna.

FUFAs ny lokaler var planerade att börja byggas under 2019, men pga. den långa kön hos upphandling så har det blivit försenat och förhoppning är att upphandling kan ske snarast så det kan färdigställas under 2020.

Inom investeringsobjektet Natur för alla byggs en ny brygga vid Räv gången, nya stigar och ängar vid Norra Ormesta är klara samt upprustning av Ännabodas rastplatser och anläggningar i reservatet.

Inom investeringspotten för attraktiv landsbygd och utveckling av naturturism är fokuset främst på Kilsbergen för att färdigställa Lockhyttan, Lövnäs och Blankhult samt att rusta skidspår.

Investeringsobjekt "Säkerställa ett rikt natur- och kulturlandskap" handlar om att köpa in mark för naturvård och friluftsliv, i dagsläget är ett par mindre fastigheter på gång att köpas in.

Inom investeringsobjekt "Skapa ett rikt natur- och kulturlandskap" så har restaureringen av ängs- och naturbetesmark Ässkog fortsatt, samt nya naturbetesmarker har skapats i Vinteråsen och Kränglan.

Inom investeringsobjektet "Kompensation" så byggs det vidare på bullervallen mot Elektroskandia för att minska påverkan från exploateringen på naturreservatet och investeringar för att ställa i ordning Stora Hjortstorps gård för att kunna hyra ut den. Bullervallen gick över beräknad budget och finansieras därför även av objektet "Natur för alla", då den potten syftar till att skapa ett attraktivare naturreservat (Oset och Rynningeviken). Ekar har planterats i Karlslunds kulturresevat för att komplettera och länka samman alléer.

Investeringsobjektet "Vattenvård och rekreation" finansierar vattenvårdande åtgärder med utrivning av vandringshindren Lindbacka damm, Almbro damm och flertalet mindre vandringshinder i Kilsbergsbäckar, anläggande av våtmarker och rekreatiomsområden i Norra Ormesta och Boglundsängen, samt förbättrade regleringsmöjligheter av vattnet i Oset-Rynningevikens- och Boglundsängens våtmarker. Objektet finansierar Örebro kommuns deltagande i två nationella och viktiga vattenvårdsprojekt "LIFE Rich Waters" och "LEVA" vid sjön Tysslingen med målsättning att i framtiden genomföra åtgärder som ger en bättre vattenkvalitet i Svartån och Hjälmarenen.

Investeringsobjektet Stora Hjortstorps gård

Av de medel inom naturvårdens investeringsbudget som begärs överförda till 2020 önskas ca. 4,5 mnkr omfördelas till investeringsobjektet Stora Hjortstorp. Detta då en hyresgäst är på väg in i Stora Hjortstorps gård. Stora delar av gården är rustad, väggar, tak, fönster, stora delar av botten våningen med mera, men det finns en övervåning som är i behov av renoveringar såsom mögelpåväxt i taket, isoleras, brandskyddas samt inredas. Entreprenören önskar även öppna restaurang, cafe, och konferens och då

behövs ett restaurangkök och det köket som finns idag måste därmed anpassas för att fungera som cafe-kök med mera.

Önskemålet är därmed att omfördela överförda medel enligt nedan till investeringsobjektet Stora Hjortstorps gård:

- 3,5 miljoner från posten för Naturum som avsattes som en pott 2012 för förberedelser inför naturum. Då finns drygt 600tkr kvar till att ta markprover med mera.
- Kvarvarande medel för Naturens hus (476 tkr)
- 495tkr från potten Ett rikt natur- o kulturlandskap

Omfördelningen kommer täcka första behovet, men inte hela kostnaden som troligtvis uppgår till mellan 7–10 miljoner. När mer information finns från konsulterna kan behov av att revidera investeringsbudgeten för 2020 alternativt 2021 finnas. Entreprenören kommer betala hyra för objektet, vilket innebär att kapitalkostnadspotten inte behövs för att finansiera investeringen av detta objekt utan driftkostnadskonsekvensen till följd av investeringen finansieras av hyresgästen.

Kulturmiljövårdsinvesteringar

Kulturmiljöinvesteringar har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 3,6 mnkr, varav 1,6 mnkr är nya medel för 2019 och 2 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticerades 1,2 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar 33 % av årets totala investeringsanslag. Vid bokslut 2019 har 0,7 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 19 % av total investeringsbudget för 2018. Av total budget kommer 2,7 mnkr att begäras överförda till 2020 och 0,2 mnkr av investeringsbudgeten kommer att tas bort eller flyttas framåt i planeringen. Sammanställning över vilka investeringsobjekt som tagits bort eller flyttats fram återfinns i bilaga 7.2.

Under sommaren 2019 påbörjades en upprustning av torpet på Nastaallén. Hitills har källare, grund, tak och skorsten åtgärdats och elledningar och vatten- och avloppsrör har bytts ut. Invändiga arbeten pågår och beräknas bli färdiga under mars 2020. Den putsade fasaden kommer att åtgärdas så snart temperaturen tillåter det. Arbeta pågår även med skyltning vid fornlämningen i Hästhagen inom kultureservatet Karlslund.

6.6.2 Fastighetsinvesteringar

Fastighetsinvesteringar	Budget 2019	Delår 1 2019	Delår 2 2019	Bokslut 2019	Bokslut		Prognos 1 2019	Prognos 2 2019	Medel som begärs överfört till 2020
					Förbr i % 2019	Kvarvarande medel 2019			
LFE									
Lokalförsörjning	-1 000	0	-9 286	-11 407	1 141%	10 407	-1 000	-250	
Bostadsrätter	-13 394	-3 714	-114	208	-2%	-13 602	-9 680	-14 097	
Summa LFE	-14 394	-3 714	-9 400	-11 199	78%	-3 195	-10 680	-14 347	-2 000
Fastigheter									
Kultur- & fritidsfastigheter	-85 844	-804	-2 742	-13 216	15%	-72 628	-36 066	-25 720	-72 628
Markreserv	-17 450	-6 052	-2 792	-4 418	25%	-13 032	-11 863	-7 246	-13 032
Förvärv och försäljning fastighet	-53 730	1 748	-4 575	-8 791	16%	-44 939	-53 730	-25 000	-44 939
Summa mark- och fastighet	-157 024	-5 108	-10 109	-26 425	17%	-130 599	-101 659	-57 966	-130 599
Totalt fastighetsinvesteringar	-171 418	-8 822	-19 509	-37 624	22%	-133 794	-112 339	-72 313	-133 794

Lokalförsörjning och bostadsrätter

Lokalförsörjning och bostadsrätter, som 2018 har flyttats över från Kommunstyrelseförvaltningen till Stadsbyggnad, har en total investeringsbudget för 2019 på 14,4 mnkr, där 7 mnkr avser 2019 års medel och 7,4 mnkr är överförda från 2018. För 2019 prognosticerades vid delår 2 14,3 mnkr att nyttjas, vilket utgör nästan hela investeringsanslaget. Vid bokslut 2019 har 11,2 mnkr av 2019 års avsatta investeringsanslag nyttjats, vilket motsvarar 78 %. Av total kvarvarande budget kommer 2 mnkr att begäras överförda till 2020 och 1,2 mnkr av investeringsbudgeten kommer att

tas bort då den inte bedöms behövas framöver. Sammanställning över vilka investeringsobjekt som tagits bort eller flyttats fram återfinns i bilaga 7.2.

På lokalförsörjningen (inhyrda) har inga investeringar upparbetats under 2019. Avsatta investeringsmedel för att möta myndighetskrav har inte behövts.

Under året har byggprojektet för Hovstaskolan kök färdigställt. Bristfälliga uppgifter om hur byggnaden såg ut medförde påtagliga projekteringssvårigheter vilket medförde ändrings- och tillägsarbeten och avsatt budget på 15 mnkr har överskridits med 0,7 mnkr. Investeringen färdigställs och aktiveras i januari 2020 och renderar hyreskonsekvens mot hyresgäst. En mindre investering om 0,1 mnkr avseende dörrautomatik till lägenheter på Backagården genomfördes under 2019. Under 2019 erhöles ett investeringsbidrag från Bolagsverket gällande tidigare ventilationsinvestering på Sörbyängsskolan. Bidraget om 0,3 mnkr minskade tidigare aktiverad investering och resulterade i reducerad hyreskonsekvens mot hyresgäst.

För året planerad investering i Vesslan kök om 2 mnkr skjuts framåt. Under projektering av denna ombyggnation har total investering ökat i omfattning. Det råder i dagsläget oklarheter kring vem som ska stå som ansvarig beställare, varför byggprojektet bedöms starta först under 2020 och medel för detta begärs därmed överförda.

Investeringar markreserven

Markreserven har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 17,5 mnkr, varav 13 mnkr är nya medel för 2019 och 4,5 mnkr är överförda medel från 2018. Vid delår 2 2019 prognosticerades 7,2 mkr att användas, vilket motsvarar 41 % av årets totala investeringsanslag. Vid bokslut 2019 har 4,4 mkr nyttjats, vilket motsvarar 25 % av total investeringsbudget för 2019. Av total budget kommer 13 mkr att begäras överförda till 2020 och 0 mkr av investeringsbudgeten kommer att tas bort eller flyttas fram.

För investering Lindbackabron inväntar vattendom för utrivning av dammen för att kunna bygga om bron, och investeringen beräknas slutföras under 2021. 1,3 mnkr för investering på Truckstop kommer troligtvis att genomföras under 2020 beroende på om avtalsskrivning blir av. Investering hus på Skottvägen och anläggande av ny väg och infrastruktur beräknas genomföras under 2020 och då nyttja hela budgeten.

Övriga underhåll- och fastighetsinvesteringar

Investeringar är genomförts på Hampetorps camping i form av nya elstolpar och bättre parkering, vilket läggs på hyresgästens hyra. Myndighetskrav på ventilation har åtgärdats under 2019. Övriga investeringar under 2019 utgörs bland annat av bergvärme i Munkatorp och Ulvgryt 520 samt 3st avlopp i Myrö.

Investeringar kultur- och fritidsfastigheter

Kultur- och fritidsfastigheter har för 2019 ett totalt investeringsanslag på 85,8 mnkr, varav 16,8 mnkr är nya medel för 2019 och 7,3 mnkr är överförda medel från 2018. I mars ombudgerades 61,7 mnkr från fritidsnämnden för genomförande av ett flertal investeringar, exempelvis ridhus i Karlslund. Vid delår 2 2019 prognosticerades 25,7 mkr att användas, vilket utgör 30 % av årets totala investeringsanslag. Vid bokslut 2019 har 13,2 mkr nyttjats, vilket motsvarar 15 % av total investeringsbudget för 2019. Av total budget kommer 72,6 mkr att begäras överförda till 2020 och 0 mkr av investeringsbudgeten kommer att tas bort eller flyttas fram. Totalt beslutade investeringsmedel planeras att nyttjas framöver.

Inom kultur- och fritidsfastigheter pågår flertalet stora projekt som påbörjats under 2019, men inte slutförts under året. De stora investeringarna som görs i Karlslund med en total investeringsbudget på 40,1 mnkr innefattar flera investeringsobjekt och omfattar investeringar i nytt ridhus, nytt stall, karantänsstall samt rasthagar. Investering i radonbrunnar har gjorts under 2019 och kommer även att göras under 2020. Investering i ispist och byte av sarg och belysning på Trängen, B-hallen, är framflyttad till september 2020.

Investering på Mellringe IP omfattar byggnation av nya omklädningsrum, läktare och parkering – men då upphandlingen blev överklagad blev också byggnationen framskjuten till 2020 då entreprenör kan påbörja och avsluta byggnationen. Investering i spolplatta småbåtshamnen har färdigställts under 2019. Nytt konstgräs på Pettersberg IP pågår och färdigställs i januari 2020.

Övriga underhåll- och fastighetsinvesteringar

Övriga underhålls- och fastighetsinvesteringar som har färdigställts under 2019 är Tegelbruket (byte av fasadplattor), parkering i Småbåtshamnen, brandskydd och takbyten i Wadköping, omklädningsrum i Lugnets IP samt asfaltering Ånnaboda

Förvärv och försäljning

Förvärv av fastigheter för 2019 ett totalt investeringsanslag på 53,7 mnkr, varav 30 mnkr är nya medel för 2019 och 23,7 mnkr är överförda medel från 2018. För 2019 prognosticerades 25 mnkr att nyttjas, vilket utgör 46,5 % av årets totala investeringsanslag. Vid bokslut 2019 har 8,8 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 16 % av total investeringsbudget för 2019. Av total budget kommer 44,9 mkr att begäras överförda till 2020 och 0 mkr av investeringsbudgeten kommer att tas bort eller flyttas fram.

Under 2019 genomfördes 10 st förvärv av fastigheter för 6,7 mnkr:

- 2,3 mkr Fritiden 8,9,17,24 och 25. Fritidshus i Ormesta.
- 2,3 mkr Katrineberg 2:45, Hampetorps Camping
- 0,2 mkr Långbro 2:81. Arrendestuga Södra Runnaby 516
- 1,5 mkr Mosås 6:16, markförvärv, Kumlavägen 103
- 0,4 mkr Ånsta 20:8, markförvärv
- 38 tkr Nikolai 3:342, markförvärv

Under 2019 har tomträtter avseende 41st småhustomter och 2st flerfamiljshus/ verksamheter (Hökerberg 7 och Färgeriet 11) sålts och resulterat till en reavinst på sammanlagt 32,1 mnkr, varav 4,4 mkr för Hökerberg 7 och 14,2 mkr för Färgeriet 11.

Försäljning av 7 stycken övriga fastigheter har skett under 2019 för 10,7 mkr.

- 4,8 mkr Törsjö 3:68
- 3,8 mkr Nikolai 3:335 (Södra vattentornet)
- 0,1 mkr Breven 1:69 och Breven 1:70
- 1,9 mkr Skellefte Älv 23, Färdemansgatan 12B
- 0,07 mkr Del av Hovsta 16:1, (fastighetsreglering prickmark)

6.6.3 Inventarieinvesteringar

Stadsbyggnad har för 2019 haft avsatta investeringsmedel för inventarieinvesteringar på 1,6 mkr, vilken har fördelats från Programnämnd samhällsbyggnads inventariepott. Under året har 0,25 mkr nyttjats och avser ritverktyg till detaljplanverksamheten. Kapitalkostnaderna för inventarieinvesteringarna finansieras inom inköpande enhets befintliga budgetram.

6.7 Övriga åtaganden, Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhet

Örebro kommun blir en hållbar kommun, både ur socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv, först när samtliga nämnder tar hänsyn till politiskt beslutade förhållningssätt och låter dem genomsyra den ordinarie verksamheten. Nedan följer de kommungemensamt prioriterade åtaganden som nämnden har för att kommunen ska kunna utvecklas hållbart.

Markeringen visar om arbetet med åtagandet pågår enligt plan, om arbetet är på planeringsstadiet eller om nämnden behöver stöd.

Kommunövergripande åtaganden	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Eventuell kommentar
Miljöprogrammet: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och de åtgärder som fastställts i styrdokument inom Miljöprogrammet utförs.	☒	☒	☐	(Klimatstrategi, Avfallsplan, Naturplan, Grönstrategi, Trafikprogram, Vattenplan, Giftfritt Örebro och Strategi för miljöanpassat byggande)
Mänskliga rättigheter: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställts i styrdokumentet rörande HBTQ, teckenspråk, barnets rättigheter, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld utförs.	☒	☐	☐	Utbildningar har ägt rum, fler planeras.
ANDT: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att förebyggande arbete sker enligt Strategi med fokus på förebyggande	☒	☐	☐	

Kommunövergripande åtaganden	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Eventuell kommentar
arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak.				
Hållbar arbetsmiljö: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställs i handlingsplanen för hållbar arbetsmiljö för kvinnor och män utförs.	☒	☐	☐	
Digitaliseringsstrategin: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att kulturen och arbetssätten inom nämnden stödjer utvecklingen enligt digitaliseringsstrategin.	☒	☐	☐	
Jämställdhet: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställs i Strategi för ett jämställt Örebro utförs	☒	☐	☐	
Barnfattigdom: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs och att de åtgärder som fastställs i Handlingsplan mot Barnfattigdom utförs	☒	☐	☐	
JID: Nämnden ansvarar för att kunskapsnivån höjs inom jämställdhets- och	☒	☐	☐	

Kommunövergripande åtaganden	Pågår	Planeras	Behöver stöd	Eventuell kommentar
ickediskrimineringsfrågor inom organisationen och att de åtgärder som fastställts i Jämställdhets och ickediskrimineringsplan utförs.				
Civila samhället: Nämnden ansvarar för att säkerställa att samverkan sker med det civila samhället.	☒	☐	☐	Se programgemensam tabell.
Leva och verka på landsbygden: Nämnden ansvarar för att möjliggöra för människor att leva och verka på landsbygden.	☒	☐	☐	

6.8 Fem år i sammandrag Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhet och Byggnadsnämnden

Fem år i sammandrag	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019	Utfall 2019
Befolkning						
Totalt antal invånare, Örebro kommun	144 252	146 631	150 291	153 367	155 483	155 643 (prel. siffror)
- kvinnor	74 228	74 171	75 864	77 360	78 304	78 442 (prel. siffror)
- män	72 309	72 460	74 427	76 007	77 179	77 201 (prel. siffror)
Anställda inom Stadsbyggnad						
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare (heltal)	118	125	135	140	143	141
- kvinnor	64	70	80,5	86	85	82
- män	54	55	55	54	58	59
Antal visstidsanställda, årsarbetare (heltal)	4	11	11	12	9	8
- kvinnor	2	7	8	8	5	4
- män	2	4	3	4	4	4
Antal timavlönade, årsarbetare (heltal)	1,4	1,0	1,4	1,1	0,1	0,7
- kvinnor	-	-	1,2	0,8	0,0	0,2
- män	-	-	0,2	0,3	0,3	0,5
Fysisk planering, antal (BN)						
Antal bygglov	1 737	1 543	1565	1439	1300	1325
Inkomna fastighetsbildningsärenden	233	254	223	200	Ej aktuellt då detta ligger inom MN	Ej aktuellt då detta ligger inom MN
Slutförda fastighetsbildningsärenden	236	255	199	200	Ej aktuellt då detta ligger inom MN	Ej aktuellt då detta ligger inom MN
Mark och exploatering (PNS)						
Sålda tomter småhus	46	25	19	29	34	15
Sålda tomter flerbostadshus	36	17	16	2	7	6
Sålda tomter verksamhet	15	10	12	12	13	8
Antal byggklara småhustomter för försäljning	41	35	12	2	18	15
Naturvård						
Antal kommunala naturreservat	18	18	18	18	19	19
Kollektivtrafik (PNS)						
Stadstrafik						
Antal resor, tusental	Uppgift saknas	7 386	8 000	8 156 476	Resultat vid årsberättelse	8 721 500

Flextrafik, resandeutveckling	15 736	15 764	20 986	21 261	Resultat vid årsberättelse	21 043
Färdtjänst						
Antal tillstånd	4 285	4 196	4395	4 441	Resultat vid årsberättelse	4 814
Antal resor inkl riksfärdtjänst	193 084	190 311	201 683	206 909	Resultat vid årsberättelse	217 035
Färdtjänstkostnad	37 412	44 460	52 000	41 439	Resultat vid årsberättelse	50 228

6.9 Indikatorlista Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhet och Byggnadsnämnden

PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål- värde 2019	Utfall 2019
PNS	Såld verksamhetsmark, kvadratmeter	76 363	324 461	250 000	41 109
PNS	Har aktualitetsprövning av ÖP gjorts innevarande mandatperiod?	Ja	Ja	Ja	Ja
PNS	Såld kontorsmark, kvadratmeter, nytt mått – mätthistorik saknas	-	-	Mäta	0
BN	Planlagd mark för verksamhet, hektar	60	24/9	15	9
BN	Andel lagakraftvunna detaljplaner av givna planuppdrag (%)	50	44	75	71
PNS	Antal hektar som har fått ett långsiktigt skydd eller har restaurerats för att få höga miljövärden, ett års fördröjning	316	364	Öka	860
PNS	Antal åtgärder för vattenlevande organismer (t.ex. fisk)	0	0	2	1
PNS	Geodata, kundmätning nöjdhet (%)	90	96	95	95
BN	Bygglov enligt NKI-mätning	70	70	>70	65
BN	Andel bygglovsansökningar via e-tjänster av totala antalet bygglovsansökningar (%)	23	32	>/=35	46
BN	Bygglov, kundmätning	8	7,82	>/=8	8,12
PNS	Antal resor i kollektivtrafik (stadstrafik)	7 800 000	8 156 476	Öka	8 721 500
PNS	Lämpliga snitt för cykeltrafik (Svartåsnittet, fordonspassager med cykel, antal)	12 516 passager/dygn	12 650 passager/dygn	Öka	13 200 passager/dygn
PNS	Svartåsnittet, fordonspassager med bil, antal	132 944	133 680	Inte öka	138 700 passager/dygn
PNS	Andel enheter med HME-värde på minst	33,3	33,3	Öka	36

	78, %				
PNS	Anställningstrygghetsindex	87,8	88,8	Behålla	84,5
	- kvinnor	89,0	89,2		75,9
	- män	88,2	83,1		87,4
PN/ DN*	Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Mål- värde 2019	Utfall 2019
PNS	Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare, %	36	36	Öka	43
PNS	HME-index	72	75	Öka	73
	- kvinnor	71	74	Öka	72
	- män	74	76	Öka	75
PNS	Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr(exkl. reavinster för mark)	-3,8	-5,8	>/=0	-27,1
	- varav Stadsbyggnad	5,7	7,2	>/=0	6,3
PNS	- Genomsnittlig förstudietid, månad	8,95	11	Mäta	10,4
PNS	Andel skattefinansierade investeringsobjekt som går enligt tidsplan (%)				
	- Stadsmiljö, %	70	63	80	43
	- Trafik, %	70	70	80	60
BN	Ekonomisk ramavvikelse, BN	-0,09	0,29	>/=0	-2,6
BN	Avgiftsfinansieringsgrad, taxestyrd bygglovsvht, %	95	99	Enligt budget	85
BN	Avgiftsfinansieringsgrad, taxestyrd detaljplanevht, %	92	92	Enligt budget	85
BN	Antal upphävida bygglovsbeslut delat på antal överklagade beslut	5/48=0,1	1/39=0,03	<0,2	6/49=0,12
BN	Skattefinansierad tillsynsverksamhet (tillsynsärenden): inkomna ärenden delat på antalet avslutade ärenden (<i>nytt mått, mätthistorik saknas</i>)	-	-	0,9	152/184=0,83
BN	Skattefinansierad tillsynsverksamhet (OVK/takskydd/hiss): inkomna ärenden delat på antalet avslutade ärenden (<i>nytt mått, mätthistorik saknas</i>)	-	-	0,9	231/203=1,14
PNS	Antal genomförda dialoger, <i>nytt mått mätthistorik saknas</i>	-	-	Mäta	18
KS	Nöjd Region-Index Fritidsmöjligheter	74	73	Öka	72
PNS	Analys av resultatet av kommunövergripande indikator**	Se analys i text (rapport)			
PNS	Antal besök i tätortsnära områden som har ett långsiktigt skydd (reservatsbildning eller motsvarande)	Tas fram	Tas fram	Tas fram	-

7. Bilagor

7.1 Uppdragslista Programnämnd samhällsbyggnad egen verksamhet

Uppdrag	Status
<ul style="list-style-type: none"> Färdigställ Kulturkvarteret inkl Vasaplatsen 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Planera och utföra investeringar i platser i stråk intill Södra strandgatan, Teaterplan och Fisktorget 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> För att främja fysisk aktivitet hos en stor del av kommuninvånarna behöver satsningar göras på anläggningar för både spontana och organiserade aktiviteter utifrån de ställningstaganden som finns i kommunens idrottspolitiska program kring bland annat att ett kompensatoriskt förhållningssätt ska tillämpas för att säkerställa en jämställd resursfördelning. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Örebro kommun präglas av stark tillväxt både vad gäller befolkningsökning och antal nya arbetstillfällen. Detta ställer stora krav på snabb utbyggnad av infrastruktur för att möjliggöra byggandet av nya bostäder och arbetsplatser. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Ta fram tydligt avkastningskrav utifrån prognoser om försäljningsintäkter (ska ej innebära att t ex markpriser höjs) 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Fortsätta arbeta med att tillgänglighetsanpassa våra offentliga miljöer 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Tillgången till bostäder utanför Örebro tätort, samt mot förutsättningarna för att kunna leva och bo på landsbygden under livets alla skeden ska förbättras. Arbetet ska ske utifrån de ställningstaganden som finns i översiktsplanen. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Ungdomars perspektiv och möjligheter till en aktiv fritid på landsbygden ska utvecklas. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Verka för ökad in- och utpendling till Örebro kommun. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> Tillsammans med Region Örebro län ta en tydligare position i nationella och internationella diskussioner om infrastruktur och kommunikationer. 	Pågående

<ul style="list-style-type: none"> • Aktivt verka i bolaget Oslo-Stockholm 2.55 för att utveckla tågtrafiken på sträckan Oslo-Stockholm. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen ska utreda kriterier för hållbarhet vid exploatering, som gynnar byggherrar med goda ambitioner på området, inom ramen för den exploateringslagstiftning som finns. 	Ej påbörjat
<ul style="list-style-type: none"> • För att få större utväxling på de insatser som görs på trafikområdet ska kommunen arbeta mer förebyggande med åtgärder som minskar efterfrågan på resor och transporter. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställa gångstråksplanen. Gångstråksplanen ska innehålla strategier för attraktivare gångstråk samt en handlingsplan för stadens och kommunens gångstråk. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Förbättra Hjälmarens vattenkvalitet, där övergödning är det största problemet. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Utreda möjligheterna till att göra åtgärder vid Tysslinge kanal och Älvtomtabäcken för att förbättra Svartåns kvalitet. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Säkra utrymme och möjliggöra för strukturskapande samhällsfunktioner utifrån behovsunderlag från KoF 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla arbetet med att bedöma konsekvenser och tillämpa kompensationsprincipen. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Involvera örebroare och särskilt barn och unga i samhällsplaneringen 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Trygghetsskapande belysningssatsningar 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Utifrån utvecklingsuppdrag fortsatt bidra till förutsättningar för utveckling av området runt ”gamla Coop Lillån” 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> • Förtydliga förutsättningarna för att förtäta i Brickebacken samt bättre koppla ihop området med omgivande områden och universitetet. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Planera för nya områden och bygg ut för etablering av större verksamhet (till exempel lager och logistik). 	Slutfört/pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta arbetet med utvecklingsförslag som ger bättre förutsättningar för omvandling av verksamhetsområden. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Utöver komplettering av befintlig bebyggelse planera för flera större stadsdelar. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Säkra bostadsförsörjningen (4000 nya bostäder under mandatperioden) 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> • När nya större bostadsområden skapas ska allmännyttan vara representerad. 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> • Stödja utvecklingen av studentbostadsmarknaden genom att följa behovet och bidra information om befintliga studentbostäder samt kommande, pågående och slutförda byggprojekt 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Verka för samordnad bostadsportal 	Pågående

<ul style="list-style-type: none"> • Blandad bebyggelse 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till att skapa incitament för att minska trångboddheten och öka den sociala inkluderingen. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Planera för bostäder i mindre tätorter 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till ökad rörlighet på bostadsmarknaden 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Möjliggöra för fler småhustomter 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Trafikbokslut utifrån trafikprogrammet ska tas fram 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt främja hållbara transporter för personer och gods. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Strategi för påverkan av resvanor ska färdigställas 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbeta bidra till järnväg mellan Oslo och Stockholm 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till trafiksäkerhetsåtgärder för barn 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta omvandlingen från trafikleder till stadsgator 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Skapa förutsättningar för samordnade varutransporter, effektiv användning av ytor 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsätta arbetet med områdesvis handlingsplaner 	Vilande
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt bidra till att gatuarbeten samordnas 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Samordna den kommunala planeringen med det kommunala parkeringsbolagets verksamhet 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Pendlarparkeringar (Ta fram fler) 	Pågående (utredning slutförd)
<ul style="list-style-type: none"> • Fler och säkrare cykelparkeringar 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt utveckling av huvudcykelstråk, bl a Sjukhusleden med passage över CV-leden 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Underlätta cyklande på landsbygden 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställa ombyggnationen/breddningen av Skebäcksbron 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> • Översyn av Södra station i sin helhet för att skapa enklare och säkrare passage över järnvägen som gående och som cyklist 	Pågående

<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till utvärdering av linjenätet 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Bidra till att utveckla dagens linjenät för att uppnå bättre kundnöjdhet och ökad kostnadseffektivitet (BRT) 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Tillgänglighetsanpassa ytterligare 10 hållplatser. 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> • Belysningen på 10 hållplatser ska förbättras så att tryggheten att åka kollektivt ökar för alla trafikanter. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • För att bli Sveriges bästa cykelkommun behöver vi skapa ett engagemang hos de örebroare som idag cyklar och som är ambassadörer för vår cykelstad. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Inom verksamhetsområdet verkställa grönstrategin 	Grönstrategi framtagen, handlingsplan påbörjad
<ul style="list-style-type: none"> • I anslutning till ny bebyggelse skapas fler grönområden för både lek och motion. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt utbyggnad av odlingslotter kommer att ske. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Tillgång till attraktiva lekmiljöer, mötesplatser och aktivitetsytor för barn och unga 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla ett nytt fritidshusområde i Örebro kommun. 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt arbeta för ett vattenskyddsområde för Svartån. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Följa upp och samordna mål och åtgärder enligt Örebro kommuns vattenplan 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt bidra till att utveckla naturturismen. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt utveckling av naturreservat och naturområden 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Investeringar i naturvården fortsätter, bl a genom att synliggöra och anpassa naturen till målgrupperna barn, äldre, nya användare och personer med funktionsnedsättning 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt utveckling av Varbergaskogen 	Slutfört
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen ska stärka möjligheterna till rekreation och motion genom att rusta upp våra naturreservat, parker och motionsspår. Dessa platser är väl nyttjade av örebroarna. 	Pågående
<ul style="list-style-type: none"> • Tillsammans med byggaktörer och andra aktörer skapa ett nytt och modernt grönt kvarter med möjlighet till innovativa lösningar 	Pågående

• Billigare småhus och lägenheter	Pågående
• Fortsättning av genomförandet av stora exploateringsobjekt	Pågående
• Ta stor hänsyn till funktionsnedsattas behov vid utformandet av offentliga anläggningar	Pågående
• Brunnsparken ska utvecklas som stadsdelspark	Pågående
• Fortsätta arbetet med Karlslunds framtida utveckling.	Pågående
• Samordna utvecklingsinsatser kring Hjälmarén som besöksmål	Pågående
• Fortsatt planering och utveckling av stadsdelar	Pågående
• Fortsätta utvecklingsarbetet med service mot företag och privatpersoner	Pågående
• Fortsätta att stärka och utveckla det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet i stadens bostadsområden.	Pågående
• Bidra till programövergripande samordningsuppdrag inom byggande för SOV/BoU mfl ("HULT")	Pågående
• Verkställa digitaliseringsstrategi (samt leda projekt Digital tvilling)	Pågående
• Programnämndernas lokalförsörjningsplaner ska under året synkroniseras i en kommungemensam lokalförsörjningsplan.	Pågående

7.2 Begäran om överföring av investeringsanslag från 2019, Egen verksamhet

Begäran om överföring av investeringsanslag från 2019							
Nämnd Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet							
Ändamål/Investeringsobjekt	Anslag (tkr)	Utfall 19-12-31 (tkr)	Kvar av anslag (tkr)	Önskemål om överfört anslag (tkr)	Överförs till vilket år	Motivering till överföring av anslag	Tas bort
Anslag 2019							
Trafikinvesteringar	136 765	45 710	91 055	57 730			33 325
303-610 Skebäcksbbron			2 237			Klart, men återstår ev vissa fakturor samt tvist med entreprenör pågår.	
	26 985	24 748		2 237	2020		
303-621 HK Allé fr trafik led-stadsgata	18 829	710	18 119	0			
303-622 Rudbecksg fr trafik led-stadsga	5 000	0	5 000	0	2020	Projektering pågår, ingår i BRT	
303-623 Trädgårdsgr/Alnängsg stadsgata-	2 162	-744	2 906	500	2020	Klar, men återstår vissa fakturor.	
303-624 Busskörfält, bussprioritering			2 782			Sista etappen (5) pågår byggnation, bör vara klart våren 2020.	
	4 427	1 645		2 782	2020		
303-627 Fabriksgatan öppen mot Cirkplat	440	0	440	0			
303-645 Cykelpark Resecent väst jvg			-2 923			100% finansierad av citybanemedel, byggnation klar hösten 2019. Medel utbetalas när projektet är klar. Ansökan om utbetalning inskickad.	
	-2 545	378		-2 921	2020		
303-654 Övriga cykelvägar 2015	41	21	20	0			
303-670 GC-bana Borgmästargatan	369	176	193	0			
303-671 cykelöverfart Bredgatan/Eklund	428	680	-252	0			
303-672 GC-bana Nastagatan	-40	0	-40	0			
303-677 Landstormsvägen	0	163	-163	0			
303-678 Cykelparkering 2016	-51	119	-170	0			
303-679 GC-bana Långbrogatan breddning	465	6	459	459	2020	Projektering pågår.	
303-680 Huvudcykelstråk Sjukhusleden	-562	647	-1 209	0			
303-686 Gång o cykelbanor åtgötpott 2016			599				
	661	62		599	2020	Klart, men väntar på att medfinansiera Angelgatan åt TF.	
303-690 Övr cykelväg inr bams behov	0	65	-65	0			
303-692 Öppna gator biltrafik S:a Infa			9 946			Kvarvarande medel begärs överförda men framflyttade till 2023	
	10 000	54		9 946	2020	Ska ingå i BRT-projektet	
303-757 Almbyplan	966	0	966	0			
303-766 Tunneln Järnväg Rudbecksgatan	98	96	2	0			
303-787 Cykelparkering centr Örebro	0	-1	0	0			
303-793 Huv.cykelstråk Västerled del3	1 200	27	1 173	1 173	2020		
303-795 H.cyk.stråk Pålängsled etapp1	33	0	33	0			
303-796 Cykelparkering södra station	0	1	-1	0			
309-000 GC-överfart Landbotorpsallén	491	44	447	447	2020		
309-001 GC Hedg över motorväg	500	0	500	0			
309-002 HCS Brunnsleden E1	-1 540	-1 129	-411	0			
309-003 GC-bana Östra Bangatan			5 495			Kvarvarande medel begärs överförda men framflyttade till 2024	
	5 495	0		5 495	2024		
309-004 Gång o cykelbanor åtgötpott 2017	851	912	-61	0			
309-005 Cykelparkering 2017	0	56	-56	0			
309-006 Cykelväg Glanshammar	398	2 236	-1 838	0			
309-010 GC och gångb Rödklövervägen	550	0	550	550	2020	Åtgärd beställd	
309-011 GC-väg Eurostop ICA Maxi sö	-387	2 022	-2 409	0			
309-016 Södra station 2017	1 054	280	774	774	2020	Projektering pågår	
309-017 Diverse åtgärder trafik			1 271			Kvarvarande fördelningspott bedöms behövas kommande år.	
	2 120	849		301	2020		
309-032 Hovstaleden Etapp 2	2 138	1 538	600	600	2020	Byggnation klar, men ej ekonomisk reglering.	
309-033 Gustavsviksleden	1 367	142	1 225	1 225	2020	Projektering pågår.	
309-034 Brunnsleden etapp 2	-341	-76	-265	0			
309-035 Sjukhusleden etapp 2	357	-302	659	659	2020	Byggnation klar, men ej ekonomisk reglering.	
309-036 GC-väg Glomman			199			Klar, men inväntar statlig medfinansiering 25% som utbetalas när projektet är klart.	
	931	732		199	2020		
309-037 GC-väg Gällerstav. Norra bro	2 389	894	1 495	1 495	2020	Projektering pågår, byggnation 2019/20	
309-040 GC-bana Propellervägen	2 599	0	2 599	0			
309-041 GC-bana Höglundagatan	566	67	499	499	2020	Projektering pågår, klar 2020	
309-047 GC-anslutning till OP-skolan			384			Planering pågår, avaktar projektering pga omlägningsväg vid ombyggnad av postterminalen, projektering påbörjas hösten 2018, byggs 2019/2020	
	500	116		384	2020		
309-048 GC-passager Hagalund/Glomman	750	0	750	0			
309-049 GC-väg Gällerstavägen			1 533			projektering pågår, del av budget 2018, del 2019 - klart 2020	
	1 729	198		1 533	2020		
309-050 Mellingeleden, etapp 2	3 000	2 869	131	131	2020	Påbörjad, klar våren 2020	
309-051 Cityringen Malmgatan	8 000	1 916	6 084	3 296	2020	Påbörjad, klar våren 2020.	
309-052 Hagaleden etapp 2	3 200	0	3 200	0			
309-053 GC trygghet o design 2018	400	0	400	0			
309-054 GC - Barn i trafik 2018	1 000	640	360	51	2020	Åtgärds pott att nyttja under 2020	
309-055 Gångstråk 2018	292	0		231	2020	Pågår	
309-056 Åtg.p medborg o cykelråd 2018	1 000	1 000	0	0			
309-057 Övrigt gång o cykel (2018)	500	0	500	0			
309-058 Cykelparkering 2018			195			Byggnation i stort sett klar, men ej ekonomisk reglering	
	600	405		195	2020		
309-060 Cykelparkering 2019	1 000	235	765	558	2020	Åtgärds pott att nyttja under 2020	
309-064 Gång-och cykelbana Rödklövervägen	1 450	0	1 450	1 450	2020		
309-065 GC-bana Östra Nobelgatan vid Kv. Lagerhuset	1 500	0	1 500	0	2020		
309-068 GC-bana Östra Bangatan Rudbecksgatan-V Nobel	5 000	0	5 000	5 000	2024	Kvarvarande medel begärs överförda men framflyttade till 2024	
309-069 GC-bana Idrottsvägen delar mellan Svarta Bangata - Stubbenbron, proj. pengar	500	0	500	500	2023	Kvarvarande medel begärs överförda men framflyttade till 2023	
309-070 Cityringen - Hertig Karls allé, 1000 m	3 500	0	3 500	0			
309-071 Huvudcykelstråk kompletterande åtgärder	500	0	500	500	2020	Beställd men ej påbörjad av TF	
309-072 Gång- och cykelvägar Landsbygd	1 500	0	1 500	0			
309-073 Gång- och cykel trygghet och design 2019	400	0		-70	2020	Åtgärds pott att nyttja under 2020	
309-074 Gång och cykel - Barn i trafiken 2019 (Kopplade till beläggningsprogram och områdevisna handlingsplaner)	2 000	0		1 000	2020	Planering pågår	
309-075 Gångstråk 2019	300	0	300	0			
309-076 Åtgärds pott medborgare och cykelråd 2019	1 000	1 000	0	0			
309-077 Öppna gator Smidesgatan mellan Hedgatan och Osmundsgatan	3 200	0		3 200	2020	Kopplat till dp/planprogram/utveckling av Holmen	
309-079 Östra bangatan - projektering	1 500	214	1 286	1 286	2020	Planering pågår	
309-080 Pentlarparkering	4 000	0	4 000	4 000	2020	Planering/utredning pågår	

Kollektivtrafiksinvesteringar	22 219	5 279	16 940	12 622			4318
505-257 Väderskydd -hpl i egen regi	5 160	0	5 160	5 000	2020	Påbörjas 2020, upphandling pågår.	
505-255 Bus Rapid Transit	700	985	-285	-285	2020	Finansieras av BRTs budget 2020.	
505-237 Hällplats Södra station	595	0	595	0			
505-243 Hällplats Hagag Risbergsga ska			898			Pågår men kan genomföras med mindre medel än först beräknat	
505-254 Hällp Konserthus/kulturvarter	5 000	0	5 000	5 000	2020	Färdigställd med Kulturkvarteret 2020/21	
505-253 Uppgr hp tillg&tryggh koll.tr	4 254	-625	4 879	625	2020	Pågår	
505-252 Aterställning av hällplatser	1 600	0	1 600	0			
505-251 Akuta åtgärder kollektivtrafik	1 200	0	1 200	882	2020	Pågår	
505-256 Flytt av bussar på Fredsgatan	2 000	0	2 000	1 000	2020	Planering pågår	
505-089 Kollektivtrafikinvesteringar	811	4 918	-4 107	0			
Stadsmiljö	22 606	11 548	11 058	6 558			4500
303-696 Komplettering torg o gatumiljö	1 839	0	1 839	0			
303-743 Upprust centr, stadsdelar, min	2 049	460	1 589	0			
303-777 Vivalla centrum, Vivallakullen	3 947	10 179	-6 232	0			
303-778 Mikroparker	3 771	0	3 771	2 058	2020	Planering pågår	
309-021 Stadsmiljö Heden-Mellringe	4 000	0	4 000	2 000	2020	Planering pågår	
309-028 Odlingsslott Ladugårdsängen	1 000	0	1 000	0			
309-029 Odlingsslott Oxhagen Nora	1 000	0	1 000	500	2020	Planering pågår	
309-042 Odlingsslott Vivalla	1 000	0	1 000	1 000	2020	Planering pågår	
309-043 Odlingsslott Garphyttan	1 000	0	1 000	0			
309-086 Odlingsslott ospecificerat	500	0	500	500	2020	Planering pågår	
309-044 Snyggare o tryggare GC-broar	1 000	0	1 000	0			
309-045 Effektbelysning (stadsmiljö)	1 000	909	91	0			
309-082 Brunnsparken	500	0	500	500	2020	Planering pågår	
			0				
City	16 419	2 750	13 669	13 313			356
303-631 Stråket slottet-Stadsparken	2 636	522	2 114	2 114	2020	Planering pågår	
303-633 Järnvägsgatan	246	0	246	0			
303-634 Våghustorget komplettering	94	3	91	0			
303-666 Komplettering torg och gatumul	157	0	157	45	2020	Behöver nyttjas 2020	
303-772 Gångstråk resecentr-stadskärna	11	0	11	0			
303-774 Lekmiljöer	1 510	915	595	595	2020	Planering pågår	
309-018 Olaigatan	0	112	0	0			
309-019 Teaterplan	7 499	427	7 072	7 072	2020	Beställd. Ligger hos TF	
309-020 Open Art konstverk	758	758	0	0			
309-022 Ofördelat trafik och miljö	8	0	8	0			
309-030 Vasaplatsen	1 000	0	1 000	1 000	2020	Genomförs i samband med kulturkvarteret	
309-083 Fisktorget	500	13	487	487	2020	Planering pågår	
309-084 Ekersplan	0	0	0	0			
309-085 Fabriksgatan	2 000	0	2 000	2 000	2020	Genomförs i samband med kulturkvarteret	
Skattefinansierade exploateringsinvesteringar	33 533	3 900	29 633	26 574			3059
303-663 Bruksgatan mm DP Pappersbruket	-3 059	0	-3 059	0			
303-672 GC-bana Nastagatan	91	-2	93	0			
303-683 Olaigatan passage och cykel Ka	560	0	560	0			
303-693 Prioriterade åtg exploatering	-2 785	0	-2 785	-1 574	2020	Behöver nyttjas 2020	
303-759 Grev Rosengatan		-1 089	1 089	0			
309-038 Österport	-3 000	-3 000	0	0			
309-039 Handtaget 1	-340	0	-340	0			
309-059 Allm platsmark kulturkvarteret			-24 971			Projektering hart påbörjats för ombyggnad områden kring kulturkvarteret.	
	-25 000	-29		-25 000	2020		
Åstaden	6 082	466	5 616	4 884			732
507-171 Alnängarna, lek miljö vid utegy	500	250	250	250	2020	Beställt av park våren 2018	
507-172 Centrala broarna, stämningsbel	696	0	696	696	2020	Föränsat. Beställt av TF.	
507-173 Fimurarholmen, park miljö	300	200	100	100	2020	Beställt av parken	
507-174 Strömsborg brygga/Åbyparken be	241	0	241	241	2020	Ingår i Karlslundsprojektets utvecklingsprogram	
507-175 Alnängarna, fiske/solbryggor	32	0	32	0			
507-176 Störångsvik-Hjälmarbad promena	100	0	100	0			
507-178 Bro Strömsborg-Hästhagen	800	0	800	800	2020	Ingår i Karlslundsprojektets utvecklingsprogram	
507-179 Skebäcksparken	0	0	0	0			
507-180 Vasastrand	500	16	484	484	2020	Skissuppdrag påbörjat i samband med kulturkvarteret	
507-181 Utegy alnängarna	0	0	0	0			
507-182 Snavlunda	0	0	0	0			
507-183 Hemtjärden	500	0	500	0			
507-184 Åsön	100	0	100	0			
507-185 Belysning åstaden	0	0	0	0			
507-186 Ospec A-staden			2 113				
507-187 Ömsropromenaden	2 113	0	2 113	2 113	2020	Behöver nyttjas 2020, inväntar fakturor för genomförda åtgärder	
507-188 Skebäck skanalen fågelskådning	0	0	0	0			
507-189 Småbåtshamn A-staden	200	0	200	200	2020	Beställt av naturvården	
	0	0	0	0			
Kulturmiljövårdsinvesteringar	3 599	692	2 907	2 742			165
504-268 Ospec kulturmiljövårdsinvest			2 492				
211-725 Nastagatan	3 184	0	3 184	2 492	2020	Renovering pågår och beräknas vara färdigställd under mars 2020.	
504-269 Kulturmiljö för fler	0	692	0	0			
	415	0	415	250	2020	Behöver nyttjas 2020	
			0				
Naturvårdsinvesteringar	34 869	15 723	19 146	13 731			5415
84070 Natur för alla	4 132	1 638	2 494	1 494	2020	Pott för flera delprojekt som pågår	
84072 Naturens hus(finans hyresgäst)	500	24	476	476	2020	Behöver kvarstå för ev. justeringar under 2020	
84073 Leklust & mötesplats i Fyrklöv			-269			Projektet är klart men ekonomisk reglering är inte klar	
84074 Personalutrymmen mm UFA	6 642	6 911	8 447	-269	2020		
84075 Attrakt tätorter o naturutisim	8 807	360	8 447	8 447	2020	Projektering och byggnation sker under 2019-2020, inväntar upphandling	
84076 Ett rikt natur- o kulturlandsk	2 000	801	1 199	0			
84077 Naturum	2 000	5	1 995	495	2020	Planering pågår	
	4 176	29	4 147			Projektet är pausat. Medel avser markundersökningar som är beställda och planerade under 2020	
84078 Kompensationsprincipen			-1 166		2020	Projektet är klart men ekonomisk reglering är inte klar	
84079 Skapa ett rikt natur o kultur	1 795	2 961	135	-1 166	2020		
	583	448	135	135	2020	Innehåller flera delprojekt som ej slutförts under 2019	
84085 Förstärkning av den gröna infrastruk	100	128	-28	-28	2020	Planering pågår	
84081 Vattenvårdsätg Svartån rekreation inom Svartåns och övriga avrinningsområden (enligt vattenplanen)	4 134	2 418	1 716	0			

LFE investeringar	14 394	11 199	3 195	2 000	2020	Överförda medel behövs för att slutföra projekt som påbörjats under 2019	1195
082-076 Hovstaskolan		11 407	0				
082-037 Sörbyängsskolan	0	-322	0				
277-380 Loggatan 22		114	0				
274-482 Vesslan			0				
Övriga inv LFE			0				
Markreserven	17 450	4 418	13 032	13 032			0
Truckstöp			1 348				
	1 348	0		1 348	2020	Diskussionen med entreprenören om avtalsinnehåll pågår	
Lindbackabron	3 904	493	3 411	3 411	2020	Pågår	
Skottvägen	6 800	1 116	5 684	5 684	2020	Pågår	
Akuta åtgärder och myndighetskrav fastigheter	2 000	868	1 132	1 132	2020	Medel behöver nyttjas 2020	
Fiktivt objekt (utfall avser övriga objekt under REN 894000 med utfall)	3 398	1 941	1 457	1 457	2020	Medel behöver nyttjas 2020	
			0				
Kultur- och fritidsfastigheter	85 844	13 216	72 628	72 628			
Trängen IP	1 853	0	1 853	1 853	2020	Pågår	
Trängen IP	8 400	0	8 400	8 400	2020	Pågår	
Mellringe IP	12 146	866	11 280	11 280	2020	Pågår	
Småbåtshamnen			-189				
	800	989		-189	2020	Klar, underskott täcks inom övriga fastighetsinvesteringar	
Karlsund rasthage	800		800	800	2020	Pågår	
Karlsund	9 750		9 750	9 750	2020	Pågår	
Karlsund	28 345		28 345	28 345	2020	Pågår	
Karlsund	1 250		1 250	1 250	2020	Pågår	
Pettersberg IP	3 000	2 354	646	646	2020	Pågår	
Fasad tegebruket	1 000	918	82	82	2020	Klar, men ej helt reglerad ekonomiskt	
Övriga fastigheter	18 500	8 090	10 410	10 410	2020	Medel behöver nyttjas 2020	
Förvärv av fastigheter	53 730	8 791	44 939	44 939		Förvärvsbudgeten behöver föras över för att nyttjas under 2020	0
Stadsbyggnad inventarier	1 600	248	1 352	1 352	2020	Inventarieinvesteringar 2020	
Totalt nämnd	449 110	123 940	325 170	272 105			53 065

Anslag som önskas flyttas längre fram i tiden än nästa budgetår, dvs. i plan, prioriteras med hänsyn till nya ekonomiska förutsättningar i den ordinarie budgetprocessen. Budgetekonom och programekonomer ser till att dessa anslag, som föreslås för kommande år, beaktas i underlaget till nästa års budget och plan.

7.3 Sammanställning begäran om överfört resultat 2019

Nämnd	Resultat (Belopp i tkr)	Kostnad		Begäran om överfört resultat till 2020
		Resultat 2019	expl.objekt till tomträtt 2019	
Kollektivtrafiken	-28 831			-28 831
Mark (inkl LFE)	-4 568	-5 248		680
Stadsbyggnad	6 287			6 287
Summa PNS egen vht	-27 112	-5 248		-21 864

OBS! att det är Ks som beslutar om detta, ovanstående är endast förslag

Överfört resultat: 20 % av överskott och 10 % av underskott enligt budgetdirektiv 2019

7.4 Effektiviseringsåtgärder Kultur- och fritidsnämnden

Effektiviseringsåtgärder Kulturnämnden

Kulturskolan, tkr		500
Samordning teckenspråkssamordnare	1	150
Minskad utökning av Kulturfritids	2	100
Kultur för lust och lärande - neddragning en skola	3	250
Biblioteket, tkr		595
Minskat anslag till timvikarier	4	300
Neddragning av städkostnader Stadsbiblioteket på söndagar	5	60
Färre läsaktiviteter	6	25
Ej återbesatt tjänst	7	210
Fritid ungdom, tkr		700
Neddragning skidresa Romme sportlovet fritidsgård	8	100
Personalbesparing pensionsavgång	9	160
Personalbesparing givet möjlig omställning	10	200
Neddragning minibuss fritidsgårdar	11	50
Neddragning kompetensutveckling	12	50
Generella effektiviseringsåtgärder fritidsgårdar	13	140
Allmänkultur, tkr		303
Effektiverad marknadsföring	14	200
Neddragning evenemangskostnader	15	50
Neddragning inköpskostnader Bio Roxy	16	18
Generella effektiviseringsåtgärder	17	25
Neddragning av extrastäd på Hjalmar Bergmanteatern	18	10
Summa, tkr		2 098

Effektiviseringsåtgärder Fritidsnämnden

Wadköping och Karlslund, tkr		95
Minskad programverksamhet samt prisökning vid tillfällig uthyning Wadköpingsrummet		40
Färre växter, Karlslunds trädgård		55
Fritidsverksamheten, tkr		1 405
Neddragning lokalvård Idrottshuset		130
Effektivare lokalnyttjande Idrottsenheten		200
Ökade hyresintäkter Idrottshuset		50
Budgetminskning selektiva bidrag		284
Sopsortering vid anläggningar		50
Ömsro IP		391
Pettersbergs bollhall		300
Förvaltningsledning, tkr		15
Generella effektiviseringsåtgärder		15
Summa effektiviseringar, tkr		1 515

7.5 Exploateringsverksamhetens resultat 2019

Exploateringsverksamhetens resultat 2019	Exploaterings- ersättning	Gatukostnad Gem.sambh.anl.	Reavinst/Förlust Bostäder	Reavinst/Förlust Verksamheter	Res.avg. som resultatförts pga att köpare dragit sig ur	Vite	Försäljnings- omkostnader	Totalt kr
502-277 Mellisa-Råby			120 450					120 450
502-287 Hovsta Gryt			1 075 660					1 075 660
502-288 Ladugårdsängen etapp 2			19 984 098					19 984 098
502-289 Kv Grönpepparen			-533 136					-533 136
502-295 Garphyttan 5:13 mfl			551 549					551 549
502-296 Glanshammar 2:4 Koffstalund						137 500		137 500
502-301 Norra Ormesta			23 562 972					23 562 972
502-305 Kumla 2:29 Hovsta			1 955 213					1 955 213
502-306 Bettorp Kränglan			3 784 154					3 784 154
502-336 Eker 14:178			7 502 141					7 502 141
502-341 Värberg			186 500					186 500
502-344 Odensbacken Valsta					45 000			45 000
503-019 Gryt Norra Bro				692 842				692 842
503-073 Piliängen				54 720				54 720
503-090 Palmbohult				2 232 022				2 232 022
503-106 Gamla vägen				2 488 112				2 488 112
503-110 Bettorp-Kränglan				3 804 608				3 804 608
503-134 Berglunda				527 728				527 728
503-149 Piliängen väst					850 000			850 000
503-195 Eldskriften				-1 013 861				-1 013 861
Summa Köpeskilling/anskaffningskostnad								68 008 272
502-054 Marieberg (Bost)	1 062 810	-1 062 810						0
502-261 Rynningeåsen, etapp 1	767 574							767 574
502-282 Markbacken	450 000							450 000
502-314 Vintrosa - Östra Tomta 1:7	2 288 401							2 288 401
502-318 Drottningholm Mosås 2:17 mfl	3 012 502	-3 012 502						0
502-323 Husaren 2 Futurum	1 363 822							1 363 822
502-324 Husaren 5 ÖBO	1 386 124							1 386 124
503-103 Mosås, expl samverkan	3 004 801	-3 004 801						0
503-153 kv Gasugnen	155 908							155 908
503-181 Gasugnen 21-25 omb Tingslagsg (Avslut)	1 716 122							1 716 122
503-182 Grosshandlarn 2 mfl	4 070 000							4 070 000
503-187 Litografen	1 500 000							1 500 000
503-195 Eldskriften	500 000							500 000
Summa Exploateringsersättning								14 197 851
502-308 Varberga 1 och 2 (Avslut)			-100 000					-100 000
502-312 Östra Via 1:15 mfl Vintrosa (Avslut)			-30 541					-30 541
503-079 Kreativa stråket (Avslut)				-1 187 645				-1 187 645
503-143 Rosta gård (Avslut)				-90 871				-90 871
503-170 Heddgården, gång- och cykeltunnel (Avslut)				-405 640				-405 640
503-177 Tjängmästaren (Drott.parken) Avslut				-134 636				-134 636
503-181 Gasugnen 21-25 omb Tingslagsg (Avslut)				-220 148				-220 148
503-183 Adolfsbergsskolan (Avslut)				-117 000				-117 000
503-188 Järmalmen (Avslut)				74 285				74 285
503-196 OP 3:84 (Avslut)				-3 186 980				-3 186 980
503-197 Nya Travbanan vid Kvinnersta (Avslut)				-214 718				-214 718
Summa Avslutade objekt								-5 613 894
50 % adm expl.enh. (inkl ekonom)							-5 364 523	-5 364 523
Fastighetsskatt							-3 319 635	-3 319 635
Expl.stim.älgänder							-889 135	-889 135
Nya Citypassagen							-3 750 000	-3 750 000
Summa Försäljningsomkostnader								-13 323 293
Totalt	21 277 964	-7 080 113	58 059 060	3 302 818	895 000	137 500	-13 323 293	63 268 936

Budget 2019 70 000 000
 Resultat 2019 63 268 936
 varav Expl.resultat 49 071 085
 Explersättning 14 197 851